

169

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Rok VII

Lipiec – Sierpień 1953 r.

Zeszyt 4

TREŚĆ

Andrzej Hodolę — Ekonomia handlu	168
--	-----

BIBLIOGRAFIA

I Marksizm-Leninizm	173	XI Finanse	187
II Ekonomia polityczna	174	XII Praca	190
III Historia	177	XIII Przemysł	193
IV Geografia	178	XIV Rolnictwo i Leśnictwo	198
V Budownictwo socjalistyczne	179	XV Transport	201
VI Polityka i gospodarka światowa	182	XVI Handel i żywnie zbiorowe	202
VII Planowanie gospodarki narodowej	184	XVII Zagadnienia komunalne, Gospodarka mieszkaniowa	205
VIII Ustawodawstwo	185	XVIII Szkolenie zawodowe	205
IX Statystyka	185	XIX Bibliografia, Encyklopedie, Słowniki	206
X Rachunkowość	186		

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Zbigniew Jabłoński — Ochrona własności socjalistycznej w handlu detalicznym. Zestawienie bibliograficzne	207
Olena Haubold — Wydajność pracy w handlu. Przegląd piśmiennictwa	209
Zygmunt Kossut — Rachunkowość w handlu wewnętrznym. Przegląd literatury	211
Lucjan Horowitz — Handel specjalizowany artykułami przemysłowymi. Przegląd wydawnictw	213
Janusz Łoś — Żywnie zbiorowe. Przegląd literatury	216
Treść pierwszych trzech zeszytów „Przełądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych z 1953 r.	218
Uzupełnienia i zmiany w wykazie skrótów czasopism	218

ANDRZEJ HODOLY

Ekonomika handlu

Handel socjalistyczny jest kategorią ekonomiczną, powstałą w wyniku zwycięstwa Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej, obalenia klas wyzyskujących, przejęcia środków produkcji na własność całego narodu i zbudowania na tej podstawie nowej, socjalistycznej gospodarki. Handel radziecki, stanowiący wzór handlu socjalistycznego, przebiegał sobie drogę, rósł i hartował się w warunkach ostrej walki klasowej z elementami kapitalistycznymi, walki o rozstrzygnięcie problemu „kto — kogo”, postawionego u progu Nowej Polityki Ekonomicznej przez Lenina jako hasło bojowe. Walka ta przyniosła pożądane wyniki. Już na XV Zjeździe WKP(b) w 1927 r. mógł Józef Stalin oznajmić, że problem „kto — kogo” został w dziedzinie obrotu towarowego rozstrzygnięty na korzyść socjalizmu. W wyniku dalszego wypierania elementów kapitalistycznych, które jeszcze pozostały w obrocie, handel radziecki staje się w 1931 r. niepodzielnie panującą kategorią handlu w ZSRR.

W ślad za tymi zmianami w bazie ekonomicznej nastąpiły zmiany w nadbudowie. Powstały i rozwinęły się takie nauki, jak ekonomika handlu radzieckiego oraz organizacja i technika handlu radzieckiego, które rozkwitają wraz z handlem radzieckim.

W Polsce możliwość budowy gospodarki socjalistycznej powstała dzięki rozgromieniu wojsk hitlerowskich przez Armię Czerwoną i współdziałające z nią Wojsko Polskie. Rewolucja nasza, wypełniająca w pierwszych latach zadania rewolucji ludowo-demokratycznej, dzięki hegemonii klasy robotniczej w sojuszu z pracującym chłopstwem, dzięki kierowniczej roli Partii, przerosła w rewolucję socjalistyczną. Pozwoliło to na całkowite zdemaskowanie agentur burżuazyjnych w ruchu robotniczym, na zadanie burżuazji decydującej klęskę. Można było dzięki temu przejść do zdecydowanej polityki ograniczania i wypierania elementów kapitalistycznych, pod hasłem „kto — kogo”. W r. 1949 problem ten został na odcinku handlu rozstrzygnięty na korzyść socjalizmu. Obecnie handel socjalistyczny koncentruje w swoich rękach całe zasadnicze zaopatrzenie ludności i zdecydowanie panuje na rynku. Od 1949 r., w oparciu o doświadczenia radzieckie, rozwijają się u nas nauki handlowe: ekonomika handlu oraz organizacja i technika handlu.

Ekonomika handlu konkretyzuje w sferze obiegu towarów prawa ekonomiczne, działające w warunkach socjalizmu, bada przejawy działania tych praw w dziedzinie handlu. Od tych badań ekonomika handlu przechodzi do rozważania metod konkretnej polityki gospodarczej Partii i Rządu, opartej o te właśnie poznane prawa ekonomiczne. Ponadto ekonomika han-

dlu uogólnia doświadczenia przodujących organizacji i przedsiębiorstw handlu socjalistycznego, przekazując je innym i wzbogacając zarazem swój przedmiot i rozszerzając zakres badania. W ten sposób ekonomika handlu stanowi naukowo uzasadniony system wiadomości, obejmujący całokształt problemów ekonomicznych, stawianych przez budownictwo socjalistyczne w dziedzinie handlu, bada rodzaje i metody handlu, rozpatruje związki istniejące między handlem a innymi gałęziami gospodarki narodowej, pokazuje formy wykorzystania handlu przez państwo socjalistyczne w celu podnoszenia dobrobytu narodu na coraz to wyższy poziom.

Józef Stalin w swojej pracy „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” uczy nas, że „istotne cechy i wymogi podstawowego ekonomicznego prawa socjalizmu można byłoby sformułować mniej więcej w następujący sposób: zapewnienie maksymalnego zaspokojenia stale rosnących materialnych i kulturalnych potrzeb całego społeczeństwa w drodze nieprzerwanego wzrostu i doskonalenia produkcji socjalistycznej na bazie najwyższej techniki^{*)}. W społeczeństwie socjalistycznym, zaspokajanie poważnej części potrzeb odbywa się drogą realizacji dochodów pieniężnych ludności w sieci handlowej, drogą wymiany kwot pieniężnych na niezbędne towary. Kiedy zdamy sobie sprawę z faktu, że około 4/5 funduszy nabywczych wydaje ludność pracująca na zakup towarów, stanie się jasne, że handel socjalistyczny jest w dużym stopniu gwarantem spełnienia wymogów podstawowego ekonomicznego prawa socjalizmu. Stwierdzenie to zachowuje oczywiście swoją ważność także w warunkach demokracji ludowej, w których podstawowe ekonomiczne prawo socjalizmu przebiega drogą i działa, chociaż pole jego działania jest jeszcze ograniczone.

Tak więc handel socjalistyczny posiada ogromne znaczenie dla rozwoju społeczeństwa socjalistycznego i budującego socjalizm. Również duże znaczenie w całości nauk ekonomicznych posiada ekonomika handlu.

W niniejszym przeglądzie literatury ograniczymy się do podania opracowań, obejmujących ogólne i centralne elementy ekonomiki handlu pomijając z braku miejsca literaturę, omawiającą odcinkowe tematy tej nauki.

Należy wziąć pod uwagę, że w pracach, które ukazały się przed opublikowaniem „Ekonomicznych problemów socjalizmu w ZSRR” J. Stalina, tzn. w większości opracowań, które podajemy poniżej, możemy spotkać się z niewłaściwymi sformułowaniami takich kategorii ekonomicz-

^{*)} Stalin J.: *Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR*. Warszawa, 1952. K1W, s. 44.

nych, jak prawo wartości w warunkach socjalizmu czy planowanie gospodarki narodowej. Oczywiście zastrzeżenie to nie odnosi się do cytowanych prac klasyków.

KLASYCY MARKSIZMU-LENINIZMU

Najważniejszym źródłem poznania rozwoju handlu radzieckiego są dzieła wielkich przywódców Rewolucji — Lenina i Stalina.

W długim okresie Nowej Polityki Ekonomicznej (NEP) handel stał się głównym ogniwem, łączącym socjalistyczne miasto z drobnotowarową wsią, powoli dźwigającą się ku socjalizmowi. Lenin i Stalin stworzyli naukę o polityce państwa proletariackiego w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu, w której handel odgrywa poważną rolę.

LENIN W. I.: *Ekonomia i polityka w epoce dyktatury proletariatu*. Dzieła wybrane T. 2. Warszawa 1949. KiW, str. 613—623.

LENIN W. I.: *O podatku żywnościowym*. Znaczenie nowej polityki i jej warunki. Dzieła wybrane T. 2. Warszawa 1949. KiW, str. 825—861.

LENIN W. I.: *O znaczeniu złota obecnie i po całkowitym zwycięstwie socjalizmu*. Dzieła wybrane T. 2. Warszawa 1949. KiW, str. 891—898. Handel jako jedynie możliwy związek ekonomiczny między drobnymi rolnikami a przemysłem.

LENIN W. I.: *Sprawozdanie polityczne KC RKP(b) wygłoszone na XI Zjeździe RKP(b) 27 marca 1922 roku*. Dzieła wybrane T. 2. Warszawa 1949. KiW, str. 914—950.

NEP jako zagadnienie główne. Spójnia z gospodarką chłopską. Konieczność współzawodnictwa z kupcem prywatnym. Koniec cofania się — przegrupowanie sił.

LENIN W. I.: *O kooperacji*. Dzieła wybrane T. 2. Warszawa 1949. KiW, str. 984—991.

Spółdzielczość jako najdostępniejsza dla chłopów droga do socjalizmu. Konieczność połączenia rewolucyjności z umiejętnością stania się kupcem. Przywileje dla spółdzielczości.

STALIN J. W.: *O wynikach XIII Zjazdu RKP(b)*. Referat na kursach sekretarzy komitetów powiatowych przy KC RKP(b) 17 czerwca 1924 r. Dzieła T. 6. Warszawa 1951. KiW, str. 244—251, 254. Przedstawienie mechanizmu NEP-u, ze szczególnym uwzględnieniem sfery obiegu towarowego.

STALIN J. W.: *Sprawozdanie polityczne KC na XIV Zjeździe WKP(b) 18 grudnia 1925 r.* Dzieła T. 7. Warszawa 1950. KiW, str. 316—318, 337. Sektor socjalistyczny w handlu. Sytuacja w skupie. Zadania partii w dziedzinie handlu.

STALIN J. W.: *Przemówienie na V Wszechzwiązkowej Konferencji WLKSM 29 marca 1927 r.* Dzieła T. 9. Warszawa 1951. KiW, str. 195—199. Radziecka polityka cen i jej znaczenie.

STALIN J. W.: *Na froncie zbożowym*. Z rozmowy ze studentami Instytutu Czerwonej Profesury, Akademii Komunistycznej i Uniwersytetu im. Swierdłowa 28 maja 1928 r. Dzieła T. 11. Warszawa 1951. KiW, str. 92—107.

Analiza sytuacji w produkcji i skupie zbóż.

STALIN J. W.: *O industrializacji i problemie zbożowym*. Przemówienie wygłoszone 9 lipca 1928 r. na Plenum KC WKP(b). Dzieła T. 11. Warszawa 1951. KiW, str. 167—196.

Rozpiętość cen artykułów przemysłowych i produktów rolnych. Drogi rozwoju spójni. Charakterystyka NEP-u. Problem zbożowy.

STALIN J. W.: *O odchyleniu prawicowym w WKP(b)*. Przemówienie na plenum KC i CKK WKP(b) w kwietniu 1929 r. Dzieła T. 12. Warszawa 1951. KiW, str. 22—31, 53—78, 94—100. Przesunięcia klasowe. Dwie strony NEP-u. Zagadnienie cen. Nowe formy obrotu. Wyższe formy spójni. Sytuacja w skupie zboża.

STALIN J. W.: *Sprawozdanie polityczne KC na XVI Zjeździe WKP(b) 27 czerwca 1930 r.* Dzieła T. 12. Warszawa 1951. KiW, str. 265—330.

Rozwój handlu socjalistycznego. Biurokratyzm aparatu zaopatrzenia. Rola handlu uspołecznionego. Niewłaściwa praca spółdzielczości.

STALIN J. W.: *Wyniki pierwszej pięcioletki*. Referat wygłoszony 7 stycznia 1933 r. na połączonym plenum KC i CKK WKP(b). Dzieła T. 13. Warszawa 1951. KiW, str. 209—213.

STALIN J. W.: *O pracy na wsi*. Przemówienie wygłoszone 11 stycznia 1933 r. Dzieła T. 13. Warszawa 1951. KiW, str. 223—228.

STALIN J. W.: *Referat sprawozdawczy na XVII Zjeździe Partii o działalności KC WKP(b) 26 stycznia 1934 r.* Dzieła T. 13. Warszawa 1951. KiW, str. 343—350.

Rozwinięty handel radziecki — warunkiem rozwoju życia gospodarczego. Przewyciężenie pogardliwego stosunku do handlu oraz zwalczanie lewackiej gadaniny o bezpośredniej wymianie produktów. Usprawnienie handlu.

Rozwój handlu radzieckiego w okresie zbudowanego socjalizmu omawiany jest w dalszych pracach J. Stalina i kontynuatorów jego dzieła:

STALIN J. W.: *Przemówienie na przedwyborczym zebraniu wyborców stalinowskiego okręgu wyborczego Moskwy 9 lutego 1946 roku* (drukowane razem z przemówieniem z 11 grudnia 1937 r.) Warszawa 1951. KiW, str. 10—25.

Zapowiedź zniesienia systemu kartkowego, zapowiedź lepszego zaopatrzenia przez zwiększenie produkcji oraz obniżki cen na towary.

MIKOJAN A.: *Przemówienie na zebraniu wyborców stalinowskiego okręgu wyborczego w Erywanii 10 marca 1950 roku* (w zbiorze „Wybory do Rady Najwyższej ZSRR”). Warszawa 1950. KiW, str. 96—120.

Zadania handlu radzieckiego na obecnym etapie.

MALENKOW G. M.: *Referat sprawozdawczy Komitetu Centralnego WKP(b) na XIX Zjeździe Partii*. Nowe Drogi 1952, numer specjalny — październik, str. 11—85. Warszawa 1952, KiW, s. 120.

M. in. omówiono wzrost obrotu towarowego oraz wzrost dobrobytu narodu.

PONOMARENKO P.: *Przemówienie w dyskusji na XIX Zjeździe KPZR*. Nowe Drogi 1952, numer specjalny — październik, str. 235—241.

Plany skupu i dostaw; niedociągnięcia. Zadania obniżki kosztów, usprawnienia przebiegów oraz rozwoju wymiany produktów.

MIKOJAN A.: *Przemówienie w dyskusji na XIX Zjeździe KPZR*. Nowe Drogi 1952, numer specjalny — październik, str. 242—254.

Wzrost produkcji i spożycia artykułów żywnościowych. Zadania handlu w nowych warunkach. Obniżki cen w ZSRR a wzrost cen w krajach kapitalistycznych.

KOSYGIN A.: *Przemówienie w dyskusji na XIX Zjeździe KPZR*. Nowe Drogi 1952, numer specjalny — październik, str. 268—275.

Rozwój przemysłu lekkiego ZSRR dla stworzenia obfitości towarów.

Osobne miejsce w teorii ekonomicznej zajmuje praca:

STALIN J. W.: *Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR*, Warszawa 1952. KiW, s. 103, 1 nrb.
Nowe sformułowania w zakresie produkcji towarowej i prawa wartości w warunkach socjalizmu. W pracy tej podane zostały cechy podstawowego ekonomicznego prawa socjalizmu, wyjaśniono istotę towaru i wytyczono drogi przechodzenia od handlu do wymiany produktów.

PRACE O HANDLU RADZIECKIM

Z opracowań zagadnień ekonomicznych okresu przejściowego w ZSRR, opartych na pracach Lenina i Stalina, wymienimy następujące prace, związane bezpośrednio z zagadnieniami ekonomiki handlu:

MAKAROWA M.: *Lenin i Stalin o podstawach nowej polityki ekonomicznej*. Zesz. ekon. Nowych Dróg 1952, nr 5, str. 37—53.

KOŁGANOW M.: *K woprosu ob ispolzowaniju towaro-dienieżnych instrumentow w pierwije gody sowietskij wlasti*. (Przyczynek do zagadnienia wykorzystania stosunków towarowo-pieniężnych w pierwszych latach władzy radzieckiej). Wopr. Ekonom. 1925, nr 7, str. 20—32.

ILJIN M.: *Leninskij kooperatiwnyj plan* (K 30-letiju raboty W. I. Lenina „O koopieracji“). (Leninowski plan spółdzielczy (w 30-lecie pracy W. I. Lenina „O spółdzielczości“)). Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 91—107.

ZAGOSKINA I.: *Rola kontraktacji produktów rolnych w przygotowaniu powszechnej kolektywizacji (1928—1929)*. Warszawa 1952. KiW, s. 47, 1 nrb.

TEMKIN G.: *Zagadnienie spójni między miastem i wsią w jedenastym i dwunastym tomie Dzieł J. Stalina*. Nowe Drogi 1952, nr 9, str. 127—139.

A oto kilka prac, omawiających rozwój handlu radzieckiego w warunkach zrealizowanego socjalizmu, w okresie pełnego rozkwitu gospodarki radzieckiej:

LIFIC M.: *Razwitijs sowietskij torgowli w poslewojennyj period*. (Rozwój handlu radzieckiego w okresie powojennym). Wopr. Ekonom. 1951, nr 7, str. 77—88. (Tłumaczenie w skrócie: Gosp. plan. 1951, nr 10, str. 41—48).

IWANOW J.: *Nieuktonnyj rost blagosostojanja sowietskowo naroda*. (Stały wzrost dobrobytu narodu radzieckiego). Kommunist 1953, nr 6, str. 19—34.

Z prac, które rozwijają ważne dla ekonomiki handlu zagadnienia w oparciu o „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ Stalina należy wymienić:

KOZŁOW G.: *J. W. Stalin o produkcji towarowej i prawie wartości w ustroju socjalistycznym*. Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 25—43.

SMOLIN N.: *O zaczatkach produktoobmiena* (O zaczatkach wymiany produktów). Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 33—45.

Zapoznajmy się również z pracami, które obrazują handel radziecki na całej drodze jego rozwoju:

35 let sowietskij torgowli (Sbornik statiej) 1917—1952. (35 lat handlu radzieckiego (Zbiór artykułów) 1917—1952). Moskwa 1952, Gostorgizdat, s. 151, 1 nrb.

Zbiór zawiera 5 artykułów, omawiających: etapy rozwoju handlu radzieckiego, handel państwowy ZSRR w 35-leciu, rozwój żywienia zbiorowego, handel wiejski na nowym etapie rozwoju, współzawodnictwo socjalistyczne w handlu państwowym.

ALJUTIN F. A.: *Oczerki razwitijs sowietskij potrebitielskoj koopieracji*. (Zarys rozwoju radzieckiej spółdzielczości spożywców). Moskwa 1952. Izdatielstwo Cienrosojuza, s. 102, 1 nrb. Instytut Ekonomiki Akademią Nauk SSSR.

Traktując temat historycznie autor wskazał drogę rozwojową spółdzielczości spożywców w ZSRR, omówił jej osiągnięcia, błędy i braki. Praca przetłumaczona i wydana przez CRS „Samopomoc Chłopska“ jako maszynopis powielany dla placówek terenowych CRS.

Rozwój handlu radzieckiego został obszernie przedstawiony w podanych dalej podręcznikach pod red. Lifica i Dnieprowskiego oraz w skrypcie Marszałka i Hodoly. Ogólnie charakteryzuje handel radziecki m. in. ciekawa praca:

ŁACHMAN I.: *Rol sowietskij torgowli w rassziennom socjalistyczeskome wosproizwodstwie*. (Rola handlu radzieckiego w socjalistycznej produkcji rozszerzonej). Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 72.

Po omówieniu istoty i form handlu radzieckiego, autor charakteryzuje stosunek tego handlu do produkcji, podziału i spożycia i wskazuje na rozwój handlu radzieckiego w okresie powojennym.

ROZWÓJ HANDLU SOCJALISTYCZNEGO W POLSCE LUDOWEJ

Prace i wypowiedzi kierowników Partii i Rządu, odnoszące się do problemu handlu socjalistycznego w Polsce Ludowej są stosunkowo nieliczne. Handel jest w nich omawiany raczej w związku z innymi zagadnieniami. Istotne elementy polityki okresu przejściowego, ściśle związane z zagadnieniami obrotu towarowego i zaopatrzenia ludności, znajdują swe odbicie w pracy:

BIERUT B.: *O umocnieniu spójni między miastem i wsią w obecnym okresie budownictwa socjalistycznego*. Referat i przemówienie końcowe wygłoszone na VII Plenum PZPR 14—15 czerwca 1952 r. Warszawa 1952. KiW, s. 132.

Referat B. Bieruta stał się podstawą ważnych wypowiedzi i posunięć w zakresie obrotu towarowego. Spośród opracowań na ten temat wymienić należy:

SZYR E.: *Przemówienie w dyskusji na VII Plenum KC PZPR*. Nowe Drogi 1952, nr 6, str. 136—140.

Wnikliwe omówienie systemu obowiązkowych dostaw, normowania niektórych towarów i cen komercyjnych oraz źródeł zaopatrzenia klasy robotniczej.

JANCZYK T.: *Przemówienie w dyskusji na VII Plenum KC PZPR*. Nowe Drogi 1952, nr 6, str. 102—104.

Elementy walki klasowej w handlu wiejskim.

I Kongres spółdzielczości zaopatrzenia i skupu Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“. (Warszawa 24—26.VIII.1952). Warszawa 1952. Polgos, s. 224.

Na szczególną uwagę zasługują: syntetyczne omówienie osiągnięć spółdzielczości zaopatrzenia i sku-

pu w 1948—1952 r. oraz omówienie roli i zadań spółdzielczości „Samopomoc Chłopska“ w referatach wicepremiera T. Gede i Prezesa Zarządu Głównego CRS T. Jancyka.

Po uchwale Rządu z dnia 3 stycznia 1953 roku. Nowe Drogi 1953, nr 1, str. 3—12.

Znaczenie uchwały oraz zadania handlu na obecnym etapie. Konieczność wzmoczenia pracy teoretycznej organizacji partyjnych oraz skupienia uwagi Partii na zagadnieniu zwiększania wydajności pracy i rozwoju pracy partyjno-organizacyjnej na wsł.

BRUS W.: *O niektórych zagadnieniach działania prawa wartości w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu. Nowe Drogi 1953, nr 1, str. 44—67.*

W oparciu o pracę Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“, referat B. Bieruta na VII Plenum KC PZPR i Uchwałę Rządu z dnia 3 stycznia 1953 r. autor omawia występowanie produkcji towarowej i prawa wartości w warunkach okresu przejściowego oraz właściwe wykorzystanie tego prawa.

JAROSZEWICZ P.: *O działaniu podstawowego ekonomicznego prawa socjalizmu w Polsce Ludowej. Nowe Drogi 1953, nr 5, str. 3—21.*

Z kolei wymienimy ważniejsze aktualne pozycje, innego nieco niż poprzednie charakteru, dotyczące zagadnień handlu socjalistycznego w Polsce Ludowej:

Handel w planie sześcioletnim. Warszawa 1950. Polgos, s. 98, 1 nlb.

Osiągnięcia handlu uspołecznionego do 1949 r. Cel i zadania 6-letniego planu obrotu towarowego i rozwój jego poszczególnych gałęzi. Książka przeznaczona dla ekonomicznych szkół zawodowych, WSE oraz dla pracowników handlu socjalistycznego.

BRUS W.: *O podstawach spójni ekonomicznej między klasą robotniczą a pracującym chłopstwem w okresie przejściowym. Ekon. 1952, z. 2, str. 89—113.*

Polityka i gospodarka państwa proletariackiego w okresie przejściowym.

TEPICHT J.: *Z zagadnień stosunków ekonomicznych między miastem i wsią. Nowe Roln. 1952, nr 2, str. 6—15.*

Zag.: wolność handlu nadwyżkami produkcji rolnej jako bodziec zwiększania towarowości; cel i znaczenie skupu obowiązkowego itp.

BOCZAR K.: *Na marginesie I Kongresu spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu. Ekon. 1952, z. 3, str. 65—74.*

Osiągnięcia i braki spółdzielczości zaopatrzenia i skupu oraz dalsze jej zadania w świetle obrad Kongresu.

Należy podkreślić brak naukowego opracowania rozwoju handlu socjalistycznego w Polsce Ludowej. Pierwsza i jedyna dotąd próba tego rodzaju podjęta była w pracy:

Ekonomika i planowanie handlu. Oprac. przez zespół asystentów pod kier. z-cy prof. L. Pawłowskiego. (Skrypt SGPIS dla studentów III r. w roku akad. 1949/50, Warszawa 1950. (Masz. pow.). Temat 3 „Handel w Polsce“ zawiera próbę omówienia rozwoju handlu w Polsce z podziałem na okres do 1944 r. i po wyzwoleniu.

LITERATURA PODRĘCZNIKOWA

Z tego zakresu podamy jedynie kilka pozycji o charakterze bardziej ogólnym:

Ekonomika sowietskiej trgovli. (Ekonomika handlu radzieckiego). Rubinsztejn G. L. i in. Pod red. prof. M. M. Lifca. Moskwa 1950. Gostorgizdat, s. 568.

Najpoważniejszy podręcznik w zakresie ekonomiki handlu socjalistycznego dla wyższych szkół ekonomicznych. Oświetla w 15 rozdziałach zagadnienia ekonomiki handlu radzieckiego i metodologię planowania handlu.

Ekonomika i planowanie radzieckiego handlu spółdzielczego. Morgunow D. W. i in. Pod red. S. P. Dnieprowskiego. Warszawa 1950. Polgos, s. 381, 3 nlb.

Część I podręcznika, przeznaczona dla szkół spółdzielczych w ZSRR, zawiera omówienie w zasadzie całości zagadnień ekonomiki obrotu towarowego z wyjątkiem finansów handlu.

Ekonomika i planowanie sowietskiej kooperatiwnoj trgovli. (Ekonomika i planowanie radzieckiego handlu spółdzielczego). Dnieprowskij S. P. i in. Cz. 2. Pod red. S. P. Dnieprowskiego. Moskwa 1951. Cienrosojuz, s. 258

Część II poprzednio podanego podręcznika zawiera wykład ekonomiki i planowania działalności przedsiębiorstw żywienia i zbiorowego, produkcyjnych i transportowych oraz finansów handlu.

MARSZAŁEK L., HODOLY A.: *Ekonomika i planowanie handlu. Zeszyt I. Skrypt wykładów. Warszawa 1951. PZWS, s. 166, 1 nlb.*

Część kursu ekonomiki handlu dla studentów wyższych szkół ekonomicznych. Omówienie handlu w formacjach przedkapitalistycznych, handlu kapitalistycznego i socjalistycznego. Rozwój handlu w ZSRR i struktura organizacyjna handlu radzieckiego. Duża część opracowania wymaga zaktualizowania.

JAMPEL W.: *Planowanie handlu. Część II. Warszawa 1953. PWN, s. 2 nlb, II, 209. (Masz. pow.).* Dalsza część kursu ekonomiki handlu dla studentów wyższych szkół ekonomicznych zapoczątkowana skrypcem Marszałka i Hodolego. Omówiono zasady i organizację planowania, masę towarową, siłę nabywczą i spożycie, rodzaje obrotu.

INNE OPRACOWANIA NAUKOWE I POPULARNO-NAUKOWE

Opracowania tego rodzaju, szeroko rozpowszechnione w ZSRR, są u nas wciąż jeszcze bardzo rzadkie, mimo ich niewątpliwie dużej przydatności zarówno dla praktyki, jak i dla nauki. Na uwagę zasługują tu następujące prace:

LIFIC M.: *Sowietskaja trgovla. (Handel radziecki). Moskwa 1948. Gospolitizdat, s. 124, 4 nlb.* Syntetyczne omówienie najważniejszych elementów ekonomiki i organizacji handlu radzieckiego oraz jego roli i zadań.

ITIN M. A.: *Rasczety pokupatielnych fondow nasielenja. (Obliczenia funduszy nabywczych ludności). (NIITOP SSSR). Moskwa 1951. Gostorgizdat, s. 84*

Przystępny wykład zagadnienia o dużym znaczeniu praktycznym.

PARIJSKAJA Z. N., TOŁSTOJ A. N., MOC A. B.: *Planirowanje towarnych pieriewozok. Metody*

opriedielenia racjonalnych putiej towarodwizenja (Planowanie przewozów towarowych. Metody ustalania racjonalnych dróg przebiegu towarów). Moskwa 1947. Gostorgizdat, s. 80.
Zasady i czynniki racjonalnej organizacji przebiegów towarowych.

KLIMEK Z.: *O metodzie badania rotacji towarów w przedsiębiorstwach handlowych*. Warszawa 1951. Polgos, s. 53, 3 nrb. IHŻ.

Sposoby badania rotacji i ich znaczenie dla oceny sprawności organizacyjnej przedsiębiorstwa.

Na tym kończymy przegląd literatury z zakresu ekonomiki handlu. Wśród prac, których wybór wyżej podaliśmy, przeważają prace autorów radzieckich, oryginalne lub tłumaczone. Zarówno w praktyce, jak też dla celów nauczania oraz w pracach naukowo-badawczych czerpiemy z bogatej skarbnicy doświadczeń radziec-

kich, co pozwala nam szybciej rozwijać nasz handel socjalistyczny i ułatwia zwalczanie trudności. Dorobek naszej nauki w omawianym zakresie jest dotąd więcej niż skromny. Dwa i pół roku temu na ogólnopolskiej konferencji pracowników nauki w dziedzinie handlu i żywienia zbiorowego został ustalony kierunek prac naukowych w tym zakresie. Podobna konferencja, która odbyła się w grudniu 1952 r., wykazała, że na warsztatach katedr wyższych szkół ekonomicznych oraz Instytutu Handlu i Żywienia Zbiorowego znajduje się wiele zaawansowanych, poważnych prac. Należy się przeto spodziewać, że wkrótce luka w naszej własnej literaturze przedmiotu — a luka ta jest poważna, szczególnie w zakresie sformułowań teoretycznych i badania elementów najważniejszych dla rozwoju i udoskonalenia handlu socjalistycznego w Polsce — zostanie wypełniona.

I MARKSIZM — LENINIZM

KLASYCY MARKSIZMU—LENINIZMU

1906★ENGELS F.: **Rola pracy w procesie ucłowieczenia małpy.** Warszawa 1953. KiW, s. 20.

Nowe wydanie znakomitej pracy współtwórcy naukowego socjalizmu, omawiającej jeden z ważniejszych problemów materializmu historycznego. Była ona pomyślana przez autora jako wstęp do zamierzonej przez niego większej pracy. (ch)

1907★MARKS K., ENGELS F.: **Manifest Komunistyczny.** Warszawa 1953. KiW, s. 78, 1 nlb.

Trzeci nakład dwudziestego wydania genialnego dzieła twórców naukowego socjalizmu, które J. Stalin określił jako „pieśń nad pieśniami marksizmu“. (ch)

1908★LENIN W.: **O państwie.** Warszawa 1953. KiW s. 24.

Wykład na uniwersytecie im. Swierdłowa (wygłoszony dn. 11. VII. 1919 r.), zawierający genialne uogólnienie marksistowskiej nauki o państwie. (ch)

1909★STALIN J.: **Przemówienie na VIII Zjeździe WLKZM.** Warszawa 1953. Iskry, s. 30, 1 nlb.

Przemówienie wygłoszone dn. 16. V. 1928. Poruszone są trzy zagadnienia: linia pracy politycznej partii, podniesienie aktywności szerokich mas, a w szczególności klasy robotniczej oraz walka z biurokratyzmem i tworzenie nowych kadr budownictwa gospodarczego. (ch)

1910★STALIN J.: **Referat sprawozdawczy na XVIII Zjeździe Partii o działalności KC WKP(b).** Warszawa 1953. KiW, s. 63, 1 nlb.

Referat ten (wygłoszony dn. 10. III. 1939 r.) stanowi olbrzymi wkład w naukę marksistowsko-leninowską, w dalszy rozwój teorii marksistowsko-leninowskiej. Zawiera m. in. omówienie możliwości przejścia od socjalizmu do komunizmu przy istnieniu otoczenia kapitalistycznego oraz omówienie sprawy utrzymania instytucji państwa również i w komunizmie w warunkach otoczenia kapitalistycznego. (ch)

Zob. poz. 1948, 2002.

PRACE

O KLASYKACH MARKSIZMU—LENINIZMU

1911★ALEKSANDROW G.: **Trudy I. W. Stalina o językoznani i woprosy istoriczeskowo materializma.** Moskwa 1952. Gospolizdat, s. 511, 2 nlb. Rec. KURSANOW G., MICHAJŁOW S. Wopr. Filosof. 1953, nr 2, str. 225 — 229.

Recenzenci krótko omawiają poszczególne rozdziały książki wskazując na konkretne braki każdego z nich. W podsumowaniu stwierdzają, że, mimo, szeregu braków, główne zagadnienia materializmu historycznego, rozpatrywane w świetle pracy J. Stalina o językoznawstwie, zostały ujęte właściwie. (ch)

1912★ANDRIEJEW I.: **O rabotie I. W. Stalina „Anarchizm ili socjalizm“.** Moskwa 1953. Moskowskij Raboczij, s. 102, 2 nlb.

Charakteryzując warunki, w jakich została napisana praca J. Stalina „Anarchizm czy socjalizm“ autor wskazuje na istniejącą w owym okresie konieczność rozgromienia poglądów idealistycznych, oportunistycznych, które przenikały do ruchu robotniczego po porażce rewolucji 1905 r. Omawia poszczególne rozdziały pracy wykazując w jaki sposób została w nich rozwinięta teoria marksistowska. Praca ta jest twórczym rozwinięciem marksizmu. (ch)

1913. BURDZAŁOW E.: **Znaczenie truda I. W. Stalina „Ekonomiczeskije problemy socjalizma w SSSR“ dla izuczenja istorji sowietskowo socjalisticheskowo obszczestwa.** Wopr. Istorji 1953, nr 3, str. 3—30.

Omówione są dotychczasowe błędy w ujmowaniu niektórych zagadnień z historii socjalistycznego społeczeństwa radzieckiego. Szczególnie podkreślono znaczenie pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ w usuwaniu tych braków. (ch)

1914. DUBINA A.: **Nieśmiertelne dzieło marksistowskiej myśli filozoficznej.** O trwały Pokój 1953, nr 20, str. 3.

Omówione są główne tezy pracy F. Engelsa „Ludwik Feuerbach i zmierzch klasycznej filozofii niemieckiej“ i przedstawione jej znaczenie dla rozwoju filozofii marksistowskiej: materializmu dialektycznego i historycznego. Artykuł napisany z okazji 65 rocznicy ukazania się tej pracy. (ch)

1915. IGNATIEW W.: **Jeszcze raz o socjal-demokratycznym ukłonie w naszej partji.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 570—572.

Omówienie zasadniczych tez pracy J. Stalina „Jeszcze raz o socjaldemokratycznym odchyleniu w naszej partii“. Znaczenie tej pracy dla międzynarodowego ruchu robotniczego. (ch)

1916★ILJICZOW L.: **O pracy Fryderyka Engelsa „Anty-Dühring“.** Warszawa 1953. KiW, s. 82, 2 nlb.

Analiza warunków w jakich została napisana praca F. Engelsa. Omówienie trzech podstawowych działów książki, rozwijających wszystkie części składowe nauki marksistowskiej. Autor, omawiając również poszczególne tezy i twierdzenia zawarte w tej pracy Engelsa, wykazuje ich ogromne znaczenie dla walki klasowej proletariatu. (ch)

1917. KOZIŁOW W.: **Razwítie nacjonalnowo woprosa w trudie I. W. Stalina „Marksizm i woprosy jazykoznanja“.** Wopr. Filosof. 1953, nr 2, str. 156—167.

Autor wskazuje na rozwinięcie przez J. Stalina kwestii narodowej w pracy „Marksizm a zagadnienia językoznawstwa“. Bliżej omawia odkrycie przez J. Stalina praw rozwoju narodów, ich kultury i języków w warunkach kapitalizmu i socjalizmu. (ch)

1918. KULA W.: **Marks a sprawa polska**. Szkoła zawod. 1953, nr 11, str. 3—5.

Streszczenie artykułu zamieszczonego w nr 4/1953 Nowych Drog. (cz). Zob. poz. 1237.

1919. LEPIESZINSKAJA O.: **Tworczeskoje znaczenie trudow Marksa, Engelsa, Lenina, Stalina dla razwija jestestwoznanja**. Wopr. Filosof. 1953, nr 2, str. 120—138.

Znaczenie prac klasyków marksizmu w rozwoju przyrodznawstwa. Autorka mówiąc o ogromnych osiągnięciach przyrodznawstwa w ZSRR stwierdza, że osiągnięcia te były możliwe dzięki zastosowaniu w badaniach teorii materializmu dialektycznego. (ch)

1920★OKUŁOW A.: **O książce W. I. Lenina „Materializm i empiriokrytycyzm“**. Moskwa 1953. Znanje, s. 45, 3 nlb.

Znaczenie książki W. Lenina „Materializm a empiriokrytycyzm“ dla opracowania teoretycznych podstaw partii nowego typu. Omówione są najważniejsze myśli przewodnie tej książki, rozwijające twórczo filozofię marksistowską, oraz jej ogromne znaczenie w dobie obecnej. (ch)

1921★OSIPOW A.: **O proźwiedienij W. I. Lenina „O lozunge Sojedinionnych Sztatow Jewropy“ i „Wojennaja programma proletarskoj riewolucji“**. Moskwa 1953. Znanje, s. 39, 1 nlb.

Autor broszury w sposób zwięzły przedstawia historyczne warunki, w jakich zostały napisane artykuły W. Lenina „O haśle Stanów Zjednoczonych Europy“ i „Program wojenny rewolucji proletariackiej“. Następnie omawia tezy zawarte w tych artykułach oraz ich znaczenie. (ch)

1922★PASZKOW A.: **O książce W. I. Lenina „Rozwój kapitalizmu w Rosji“**. Tłum. z ros. Warszawa 1953. KiW, s. 43, 1 nlb.

Autor podkreśla, że książka W. I. Lenina „Rozwój kapitalizmu w Rosji“ jest uwieńczeniem jego prac z okresu walki z narodnikami w dziele usuwania przeszkód w rozpowszechnianiu się marksizmu w Rosji. Omawia poszczególne tezy książki, wskazując na ich znaczenie dla obrony tezy marksowskiej ekonomii politycznej oraz dla dalszego jej rozwoju. (ch)

1923★PONOMARIEW B.: **O książce W. I. Lenina „Dietskaja bolezn' lewizny w kommunizmie“**. Moskwa 1953. Znanje, s. 39, 1 nlb.

W poszczególnych rozdziałach broszury omówione są najważniejsze tezy pracy W. Lenina „Dziecięca choroba „lewicowości“ w komunizmie“. Autor podkreśla nieprzemijające znaczenie tej pra-

cy W. Lenina dla rewolucyjnej praktyki proletariatu, pracy będącej encyklopedią w zakresie marksistowsko-leninowskiej nauki o rewolucyjnej strategii i taktyce klasy robotniczej i jej partii. (ch)

1924. SIWEK J.: **Dzieło Karola Marksa**. Prz. związk. 1953, nr 4, str. 152—156.

Autor charakteryzuje ogrom pracy twórcy socjalizmu naukowego, triumf idei Marksa w ZSRR i krajach demokracji ludowej. Rewolucyjność i partyjność filozofii marksowskiej, walka Marksa z oportunizmem i ugodowością. Rozwinięcie nauki Marksa przez Lenina i Stalina. (cz)

1925. **Józef Stalin — nieugięty bojownik i budowniczy socjalizmu i komunizmu**. Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 2—6.

Wkład J. W. Stalina do nauki marksizmu-leninizmu. Stalin jako twórca nauki o socjalistycznym planowaniu, teorii socjalistycznej industrializacji i kolektywizacji rolnictwa. Znaczenie wskazań Stalina dla budownictwa socjalistycznego w Polsce Lud. (g)

Zob. poz. 1930, 1934—36, 1946—47, 1949—50, 1952—54, 1968, 1971, 1975, 1996, 2029, 2078, 2080, 2125, 2162, 2174, 2374, 2393.

PRACE O MARKSIZMIE — LENINIZMIE

1926. GRODEK A.: **Pierwsze czasopisma marksowskie a współczesna im prasa polska**. Prasa pol. 1953, nr 2, str. 26—27.

Krótki, źródłowy artykuł, informujący o wpływie pierwszych czasopism marksowskich na prasę polską tego okresu. (u)

1927. KOZŁOW G.: **Triumf tworczeskowo marksizma**. Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 17—33.

Artykuł napisany w 135 rocznicę urodzin Karola Marksa. Daje spojrzenie na całą drogę rozwojową, przebytą dotychczas przez twórczą naukę marksistowsko-leninowską. Wskazuje jak marksizm-leninizm staje się coraz bardziej drogowskazem całej postępowej ludzkości. (s)

1928★KRAJEWSKI W., TEMKIN H., HEKKER R.: **O materializmie historycznym**. Warszawa 1953. Wiedza Powszechna, s. 151, 1 nlb.

Omówione są węzłowe zagadnienia materializmu historycznego z uwzględnieniem wniosków, wpływających z pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Rozważania teoretyczne poparte są licznymi przykładami z różnych okresów aż do bieżących wydarzeń włącznie. (ch)

II EKONOMIA POLITYCZNA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1929. ALTMANN E.: **Prawo koniecznej zgodności stosunków produkcji z charakterem sił wytwórczych**. Ekon. 1953, nr 1, str. 204—212.

Autorka analizuje działanie prawa koniecznej zgodności na przykładzie stosunków w krajach imperialistycznych. Wykazuje, że stosunki produkcji hamują tam wszelki dalszy rozwój sił wytwórczych. Socjalistyczne stosunki produkcji przyspieszają ten rozwój. (g)

1930. BIALER S.: **Prasa radziecka w sprawie pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“**. Ekon. 1953, nr 1, str. 237—249.

Obszerne omówienie artykułów, poświęconych ostatniej pracy J. Stalina, które opublikowane zostały w czas. „Kommunist“. (g)

1931. DUDIEL S.: **O wnutrlnnych antagonisticzeskich i nieantagonisticzeskich przeciwieństwach**. Wopr. Filosof. 1953, nr 2, str. 57—74.

Omówienie przeciwieństw antagonistycznych i nieantagonistycznych. Ich istoty i dróg przezwyciężenia. W szczególności autor poświadcza dużo miejsca zagadnieniu przeciwieństw nieantagonistycznych w warunkach socjalizmu. Wskazuje na istniejące braki w opracowaniach z tego zakresu, zwłaszcza w literaturze popularno-filozoficznej. (ch)

1932. JEMIELIANOW A.: **K woprosu o przedmiety otraslowij ekonomik**. Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 61—71.

W artykule dyskusyjnym autor polemizuje z wywodami S. Kamienicera na temat przedmiotu ekonomik branżowych. Wykazuje, że przyjęcie jego stanowiska prowadzi do woluntarystycznego po-

glądu na istotę praw ekonomicznych socjalizmu. Autor nie godzi się także ze sformułowaniami W. Gotlobera i W. Gansztaka dowodząc, że popełniają oni błędy analogiczne do błędów Kamienicera. W pozytywnej części artykułu formułuje własną definicję przedmiotu ekonomik. (g) Zob. poz. 2762 z 1952 r., 1623.

1933. LIPIŃSKI E.: **Przedmiot ekonomii politycznej i obiektywny charakter praw ekonomicznych.** Ekon. 1953, nr 1, str. 43—55.

Autor omawia stalinowską definicję przedmiotu ekonomii politycznej udowadniając, że jest ona dalszym rozwinięciem sformułowań Marksa i Engelsa. Wykazanie przez Stalina obiektywnego charakteru praw ekonomicznych umożliwi dalszy rozwój ekonomii politycznej socjalizmu, obalając raz na zawsze koncepcje idealistyczno-subiektywistyczne. (g)

1934. **Najważniejsze zadania radzieckiej nauki ekonomicznej.** Ekon. 1953, nr 1, str. 183—194.

Wnikliwa krytyka braków i błędów popełnionych przez radziecką naukę ekonomiczną. Zadania tej nauki w związku z opublikowaniem pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” Artykuł jest tłumaczeniem artykułu redakcyjnego z czas. „Kommunist” (1952, nr 22) (g)

1935. **Nauczna slessja poswlaszczennaja proizwiedienju I. W. Stalina „Ekonomiczeskije problemy socjalizma w SSSR”.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 78—95.

Sprawozdanie z Sesji Naukowej Oddziału Ekonomii i Prawa oraz Instytutu Ekonomii Akademii Nauk ZSRR (dn. 7—10. I. 1953 r.), poświęconej ostatniej pracy J. Stalina. Referaty i dyskusja oświetliły szereg zagadnień zawartych w teźże pracy. Przeprowadzono ostrą, partyjną krytykę woluntarystycznych poglądów głoszonych uprzednio przez niektórych ekonomistów radzieckich. (g)

1936. PIOTROWSKA - HOCHFELDOWA K.: **Konferencja pracowników katedr ekonomicznych.** Ekon. 1953, nr 1, str. 213—236.

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji pracowników katedr ekonomicznych (dn. 4—6. XII. 1952 r.), poświęconej omówieniu wniosków, wpływających dla nauk ekonomicznych z ostatniej pracy J. W. Stalina. W referatach i dyskusji omówiono szereg podstawowych zagadnień: m. in. zmiany w programie wykładu ekonomii politycznej, problemy związane z działaniem podstawowego prawa ekonomicznego współczesnego kapitalizmu i socjalizmu, zagadnienie produkcji towarowej i prawa wartości w socjalizmie. (g)

1937. SOBOLEW A.: **Przewyczyć całkowicie błędy subiektywistyczne w nauce ekonomicznej.** Ekon. 1953, nr 1, str. 200—203.

Krytyka idealistyczno-subiektywistycznych poglądów Leontiewa, Gładkowa i Kozłowa na istotę praw ekonomicznych. Tłumaczenie artykułu z „Prawdy” z dn. 18. I. 1953 r. (g)

1938. **Z działalności ośrodków ekonomicznych w dziedzinie studowania i popularyzacji pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”** Ekon. 1953, nr 1, str. 250—258.

Artykuł sprawozdawczy omawiający działalność ośrodków: warszawskiego, krakowskiego, łódzkiego i poznańskiego. (g)

1939. ZAWADZKI J.: **O charakterze praw ekonomicznych.** Myśl filoz. 1953, nr 1, str. 38—81.

Obszerny wykład nauki stalinowskiej o prawach ekonomicznych. Autor ilustruje wszystkie główne tezy przykładami praktycznymi nawiązując do aktualnych zagadnień. Omawia: zag. obiektyw-

ności praw ekonomicznych, naukę o podstawowych prawach ekonomicznych różnych formacji oraz zag. zmiany form działania tych praw w ramach jednej formacji, działanie podst. prawa współczesnego kapitalizmu, prawo podstawowe i inne prawa ekonomiczne socjalizmu oraz ich działanie w okresie przejściowym (m. in. prawo wartości). (s)

HISTORIA MYŚLI EKONOMICZNEJ

1940. ARBATOW J.: **Maltuzjaniści w koloniach.** Nowe Czasy 1953, nr 22, str. 11—14.

Autor wykazuje bezsens burżuazyjnych teorii neomaltuzjańskich. Podkreśla, że rzeczywistą przyczyną nędzy ludów kolonialnych jest nie przeludnienie, lecz wyzysk kolonialny. (g)

1941. GRACZEW F.: **Burżuazyjnyje „teorii” nacjonalnowo dochoda na służbie imperializmu.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 50—60.

Autor odsłania apologetyczny charakter wywodów współczesnych burżuazyjnych ekonomistów na temat zagadnień dochodu narodowego. Wywody te (opierające się na sformułowanej jeszcze przez Say'a „teorii produktywności usług”) zmierzają do ukrycia wyzysku mas pracujących i zamaskowania wewnętrznych sprzeczności kapitalizmu. Ekonomiści Labour Party w niczym nie różnią się od jawnych ideologów imperializmu. (g)

1942. RUTKOWSKI J.: **W sprawie „Zarysu historii polskiej myśli ekonomicznej”.** Ekon. 1953, nr 1, str. 171—172.

Wypowiedź w dyskusji. Autor występuje przeciw przypisywaniu Kopernikowi autorstwa prawa Greshama. Główną zasługą Kopernika jako ekonomisty jest walka o stałość monety. (g)

1943. SADOWSKI Z.: **Neomaltuzjanizm — antyludzka teoria w służbie amerykańskiego imperializmu.** Sprawy międzynarod. 1953, nr 2, str. 99—108.

Charakterystyka treści klasowej współczesnych teoryjek neomaltuzjańskich, usiłujących przedstawić rosnącą nędzę mas ludowych w świecie kapitalistycznym jako wynik „nadmiernego” wzrostu liczby ludności. Autor wykazuje związek tych „teorii” z bazą ekonomiczną współczesnego kapitalizmu. (s)

1944. TOPOLSKI J.: **W sprawie poglądów ekonomicznych okresu panowania folwarku pańszczyźnianego.** Ekon. 1953, nr 1, str. 173—178.

Wypowiedź w dyskusji. Autor wykazuje niesłuszność sformułowań „Zarysu”, dowodzących istnienia kryzysu feudalizmu w XVI i XVII w. Poglądy Gostomskiego reprezentują dążność szlachty do zwiększenia wyzysku chłopów pańszczyźnianego. Wskazanie na konieczność uzupełnienia „Zarysu” przedstawieniem poglądów W. Surowieckiego. (g)

1945. ZYCHOWSKI M.: **Na marginesie źródeł do „Zarysu historii polskiej myśli ekonomicznej”.** Ekon. 1953, nr 1, str. 179—182.

Wypowiedź w dyskusji. Wskazanie na konieczność pełnego wykorzystania źródeł archiwalnych dla odtworzenia historii polskiej myśli ekonomicznej. Autor omawia poglądy F. Słotwińskiego i autora anonimowego artykułu z czas. „Rok” (1846 r.), podkreślając celowość dokładniejszej ich charakterystyki w „Zarysie”. (g)

Zob. poz. 1925, 1937.

EKONOMIA POLITYCZNA FORMACJI PRZEDKAPITALISTYCZNYCH

Zob. poz. 1970, 1976, 1980.

EKONOMIA POLITYCZNA KAPITALIZMU

1946. BLUMIN I.: **Uczenie o pribawocznoj stoimosti — krajeugolnyj kamien ekonomiczeskoj teoriji Marksa.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 3, str. 22 — 38.
Wszeczhronne omówienie znaczenia nauki Marksa o wartości dodatkowej. Nauka ta odkryła podstawowe prawo ekonomiczne kapitalizmu i pozwoliła na poznanie prawidłowości rozwoju kapitalizmu oraz walki klasowej w społeczeństwie burżuazyjnym. Stworzyła ona podstawy naukowe strategii i taktyki walki klasowej proletariatu. Artykuł omawia też znaczenie teoretyczne i praktyczne rozwinieć, wniesionych do nauki Marksa przez Lenina i Stalina. Wyprowadza wnioski dla obecnego etapu ruchu rewolucyjnego w świecie. (s)
1947. **Dopelnienija k trietjemu tomu Kapitala.** Bolsz. Sow. Enc. izd. 2, t. 15, str. 121—122.
Omówienie treści i znaczenia niedokończonych prac F. Engelsa: „Uzupełnienia do trzeciego tomu Kapitalu“. Jest to praca wielkiej wagi dla ekonomii politycznej. Engels zadał w niej decydujący cios „krytykom“ marksizmu, usiłującym znaleźć rzekomą sprzeczność między I a III tomem dzieła Marksa. W pracy tej Engels m. in. oświecił i rozwinął naukę Marksa o prawie wartości, a także wniósł wiele nowego do wyjaśnienia procesu przechodzenia kapitalizmu w stadium imperializmu. (s)
1948. ★MARX K.: **Formen, die der kapitalistischen Produktion vorhergehen.** Die Analyse jenes „Processes, der Bildung des Kapitalverhältnisses oder der ursprünglichen Akkumulation vorhergeht“. Berlin 1952. Dietz Verlag, s. 58.
Omówienie form produkcji przedkapitalistycznej. Charakterystyka azjatyckich, antycznych i germańskich form własności i stosunków własnościowych w okresie feudalizmu. Analiza „procesu poprzedzającego wytworzenie się stosunku kapitalistycznego lub akumulacji pierwotnej“. Praca stanowi wyjątek obszernego dzieła Marksa „Zarys krytyki ekonomii politycznej“. (ch)
1949. TUSZUNOW A.: **Marks ob ekonomikie poricformlennoj Rossji.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 3, str. 39—53.
Omówienie badań Marksa nad ekonomiką Rosji po reformie 1861 r., prowadzonych w czasie pracy nad III tomem „Kapitalu“, lecz nie zakończonych. Charakterystyka metody analitycznej Marksa oraz jego poglądów na rozwój kapitalizmu w Rosji. (s)
-
- Zob. poz. 1922, 1975, 2037, 2040, 2045, 2047, 2056.
- ## EKONOMIA POLITYCZNA SOCJALIZMU
1950. BIECZIN A.: **O znaczeniji osnovnykh položenij marksowoj teoriji wosproizwodstwa dla socjalistycznej ekonomiki.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 18—36.
Opierając się na wskazaniach J. Stalina autor charakteryzuje podstawowe założenia marksowskiej teorii reprodukcji, mającej istotne znaczenie dla ekonomii politycznej socjalizmu. Pełne zastosowanie tych założeń w teorii socjalistycznej reprodukcji pozwoli o wiele lepiej zrozumieć jej istotę i prawidłowości. (g)
1951. **Jedynonaczalje.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 475—476.
Zasada jednoosobowego kierownictwa jako podstawowa metoda kierowania gospodarką socjalistyczną. Znaczenie stosowania tej zasady dla prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstw socjalistycznych. Walka o jej umacnianie w ZSRR. Demokratyczny charakter zasady jednoosobowego kierownictwa. (s)
1952. KOMARÓW W.: **Stalinskaja programma komunističeskowo stroitielstwa.** W Pomoščez profsojuz. Aktiwu 1953, nr 8, str. 6—13.
Omówienie trzech warunków wstępnych przejścia od niższej do wyższej fazy komunizmu. Autor wyjaśnia sposoby przygotowania realizacji tych warunków w ZSRR. (s)
1953. KUROPATKIN A.: **Józef Stalin o likwidacji przeciwniśtwa między miastem a wsią w ZSRR i o drogach przewyciężenia istotnych różnic między nimi.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 45—52.
Autor wykazuje, że w warunkach prywatnej własności środków produkcji stale potęguje się przeciwieństwo między miastem a wsią. Zbudowanie socjalizmu wymaga likwidacji tego przeciwieństwa, którą zapewnia powszechna kolektywizacja rolnictwa. Przewyciężenie istotnych różnic między miastem a wsią nastąpi w wyniku podniesienia własności kołchozowej do poziomu własności ogólnospołecznej i dalszej rozbudowy bazy materialno-technicznej produkcji rolnej. Artykuł jest skróconym tłumaczeniem pracy zamieszczonej w nr 4/53 „Kommunist“. (g)
1954. MERTENS H.: **Die Bedeutung der Reproduktionstheorie von Karl Marx für die planmäßige, proportionale Entwicklung der sozialistischen Volkswirtschaft.** Wirtschaft 1953, nr 18, str. 9.
Autor wykazuje trwałość i aktualność podstawowych założeń marksistowskiej teorii reprodukcji dla gospodarki socjalistycznej. Omawia praktyczne stosowanie prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarczego w ZSRR i w NRD. (m)
1955. MUJŻEL J.: **Produkcja towarowa i prawo wartości w ustroju socjalistycznym.** Ekon. 1953, nr 1, str. 75—109.
Przyczyny powodujące obiektywną konieczność zachowania produkcji towarowej w warunkach socjalizmu. Różnice między produkcją towarową w socjalizmie i w kapitalizmie. Autor charakteryzuje działanie prawa wartości w socjalizmie i bliżej zajmuje się zagadnieniem oddziaływania tego prawa na produkcję. Na zakończenie przedstawia zagadnienie produkcji towarowej i prawa wartości w warunkach okresu przejściowego. (g)
1956. PARFIENOW D.: **Likwidacja protivopoložnosti między umstwiennym i fizyčeskim trudom w SSSR i puł uničtoženija suszczestwiennowo razliczja między nimi.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 3—17.
Kapitalistyczny sposób produkcji prowadzi do spętowania i utrwalenia przeciwieństwa między pracą fizyczną a umysłową. Przeciwnieństwo to ulega całkowitej likwidacji w warunkach społecznej własności środków produkcji. Charakterystyka sposobów zniesienia istotnej różnicy między pracą umysłową a fizyczną. Znaczenie ruchu stachanowskiego jako głównego czynnika podniesienia poziomu kulturalno-technicznego mas pracujących. (g)
1957. POHORILLE M.: **Podstawowe prawo ekonomiczne socjalizmu.** Ekon. 1953, nr 1, str. 17—42.
Zasadnicza przeciwstawność podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu i kapitalizmu. Stalinowska nauka o podstawowym prawie ekonomicznym socjalizmu pozwala zrozumieć treść i istotę socjalistycznego sposobu produkcji. Działanie tego prawa w okresie przejściowym oraz formy jego przejawiania się w ZSRR i w Polsce. (g)
1958. SUSŁOW M.: **W zwlązku z artykułami P. Fiedosiejewa.** Ekon. 1953, nr 1, str. 195—199.
Krytyka niemarksistowskich, idealistyczno-subiektywistycznych poglądów Fiedosiejewa i in. na charakter praw ekonomicznych socjalizmu. Tłumaczenie artykułu z „Prawdy“ z dn. 24. XII, 1952 r. (g)

1959. ZAWADZKI J.: **Drogi stopniowego przechodzenia od socjalizmu do komunizmu**. Ekon. 1953, nr 1, str. 110—136.

Przejdzie od socjalizmu do komunizmu jest obiektywną koniecznością, wynikającą z samego charakteru praw rozwojowych socjalizmu. Omówienie sformułowanych przez Stalina wstępnych warunków przejścia od socjalizmu do komunizmu. Krytyka niemarksistowskich koncepcji, zaprzeczają-

cych znaczeniu rewolucyjnych przemian w ekonomice społeczeństwa jako niezbędnego warunku budownictwa komunistycznego w okresie przechodzenia od socjalizmu do komunizmu. Znaczenie budownictwa komunizmu w ZSRR dla dalszego rozwoju światowego ruchu robotniczego. (g)

Zob. poz. 1913, 1925, 1929—31, 1935, 1937—38, 1998, 2026.

III HISTORIA

HISTORIA RUCHU ROBOTNICZEGO

1960★BORISOW S.: **Siódmy Zjazd RKP(b)**. Warszawa 1953. KiW, s. 145, 2 nlb.

Sytuacja w Kraju Rad w okresie przed zwołaniem i w czasie obrad Zjazdu. Omówienie problemów stanowiących przedmiot obrad. Historyczne znaczenie uchwał tego Zjazdu. (ch)

1961★CHU-CJAO-MU: **Trzeci lat Kommunistycznej Partii Kitaja**. Moskwa 1952. Izd. Inostrannoj Literatury, s. 102, 2 nlb.

Historia Komunistycznej Partii Chin powstałej w r. 1921. Omawiając poszczególne okresy (ogółem 4) w historii partii, autor pokazuje drogi, którymi kroczyła ona do zwycięstwa. Uwypuklona jest rola KP Chin jako organizatora i kierownika walki narodu chińskiego o wyzwolenie społeczne i narodowe. Rec. NIKIFOROW W.: Gieroi czeskiej put' Komunistycznej Partii Kitaja. *Kommunist* 1953, nr 7, str. 119—127. Autor recenzji charakteryzuje poszczególne okresy w rozwoju chińskiej rewolucji i partii komunistycznej omówione w książce. (ch)

1962★KOSULNIKOW A.: **Trzeci Zjazd SDPRR. (1905)**. Warszawa 1953, KiW, s. 272, 3 nlb.

Autor charakteryzuje sytuację w Rosji po II Zjeździe SDPRR i na tym tle przedstawia walkę bolszewików o zwołanie III Zjazdu. Omawia uchwały podjęte na Zjeździe oraz wskazuje na historyczne znaczenie tego Zjazdu w dziejach partii i międzynarodowego ruchu robotniczego. (ch)

1963★MAJBRANOWSKI L.: **Demonstracja batumska 1902**. Warszawa 1953, KiW, s. 70, 2 nlb.

Sytuacja w ruchu robotniczym w Kraju Zakaukaskim w końcu XIX i na początku XX wieku. Działalność J. Stalina po przyjeździe do Batumi i znaczenie tej działalności dla rozwoju masowej pracy rewolucyjnej. Omówione są wypadki poprzedzające demonstrację, jej przebieg oraz znaczenie dla dalszego rozwoju ruchu robotniczego. (ch)

1964★PINTKOWSKAJA W.: **Pierwszy sjezd Sowietów SSSR**. Moskwa 1953, Gospolitizdat, s. 134, 2 nlb.

Autor obrazuje ogromne znaczenie I Zjazdu Rad ZSRR (odbytego w grudniu 1922 r.), który powziął uchwałę o utworzeniu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Wykazuje, w jaki sposób walka partii komunistycznej o zwycięstwo Rewolucji Październikowej i o ustanowienie nowych stosunków między narodami radzieckimi zakończyła się sukcesem. Autor podkreśla ogromne znaczenie Zjazdu dla dalszego rozwoju ZSRR. (ch)

1965★ROMANOW F.: **Ruch robotniczy i zawodowy w okresie przygotowania i dokonania Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej**. Warszawa 1952, CRZZ, s. 160, 3 nlb.

Rola związków zawodowych w okresie walki partii bolszewików o zwycięskie przeprowadzenie rewolucji socjalistycznej, a następnie wykonanie leninowskiego planu rozpoczęcia budownictwa socjalistycznego. Walka partii o właściwe oblicze tych związków. (ch)

1966★STUNA R.: **Z dziejów czeskiego dzielniczego hnutí — III**. Praha 1953. Orbis, s. 32, 12.

Trzecia część popularnego wykładu historii czeskiego ruchu robotniczego. Echa rewolucji rosyjskiej 1905 r. na ziemiach czeskich. Zdrada oportunistycznego kierownictwa socjaldemokracji. Walka ludu czeskiego pod kierownictwem klasy robotniczej przeciw wojnie imperialistycznej (1914—1918). (c)

1967★SZOLLE Z.: **Ke vzniku první dzielnicke strany w naší zemi**. Praha. 1953. Statni Nakladatelství Politické Literatury, s. 184.

Kolejna praca znanego czeskiego historyka na temat początków czeskiego ruchu robotniczego (60—80 lata ub. w.). Praca wykazuje głęboki, proletariacki internacjonalizm czeskiego i niemieckiego proletariatu, porusza problem narodowościowy w Czechach i omawia odgłosy I Międzynarodówki oraz Komuny Paryskiej na ziemiach czeskich. (c)

Zob. poz. 1915, 1918, 1921, 1924, 1927, 1982, 2050, 2071, 2229, 2232—34.

HISTORIA GOSPODARCZA

1968. ARNOLD S.: **Praca Józefa Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ a niektóre zagadnienia historii Polski**. Kwart. hist. 1953, t. IX, nr 1, str. 33—57.

Omówione są niektóre tezy pracy J. Stalina (zagadnienie koniecznej zgodności stosunków produkcji z charakterem sił wytwórczych i zagadnienie przyspieszającej lub hamującej roli stosunków produkcji w rozwoju sił wytwórczych). Znaczenie tych tez dla badania poszczególnych problemów z historii Polski. (ch)

1969★CHYLIK J.: **Przehled dějin morawského průmyslu**. Brno 1953. Matices Opawska, s. 152.

Pierwsza część historii przemysłu na Morawach (do połowy XVIII w.). (c)

1970. CZERIEPNIN L.: **Osnownyje etapy razwítija feodalnoj sobstwiennosti na Rusi (do XVII wícka)**. Wopr. Istorji 1953, nr 4, str. 38—63.

Omówione są główne etapy rozwoju własności feudalnej na Rusi w świetle wskazań zawartych w pracach J. Stalina „Marksizm a zagadnienia językoznawstwa“ i „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Autor wyróżnia cztery etapy tego rozwoju i kolejno je analizuje oraz wskazuje na siły napędowe dokonywającego się procesu rozwojowego. (ch)

1971. GALKIN J.: **Znachenje truda I. W. Stalina „Ekonomiczeskie problemy socjalizma w SSSR“ dla rozrabotki woprosow nowlejszej istorji**. Wopr. Istorji 1953, nr 4, str. 3—17.

Znaczenie pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ dla opracowywania zagadnień z historii nowożytnej. Autor wskazuje na poszczególne tezy zawarte w tej pracy i omawia ich znaczenie dla badacza historii nowożytnej. (ch)

- 1972★**GRAUS F.:** *Diejiny wenkowskeho lidu w Czechach w dobie przedhusitske.* Praha 1953. Statni Nakladelstvi Politicke Literatury, s. 384.
- Pierwszy tom pracy czołowego czeskiego mediewisty na temat położenia ludu wiejskiego w Czechach w okresie przedhusyckim (X — XII w.). Autor, postępując się marksistowską metodą naukową, zbija tendencyjne twierdzenia burżuazyjnej historiografii o niesamodzielności rozwoju ziem czeskich. (c)
1973. **GOROWOJ F.:** *O wolnonajemnom trudie na Urale wo wtoroj czetwerti XIX wieka.* Wopr. Istorji 1953, nr 3, str. 73—80.
- Wolnonajemna siła robocza na Uralu w drugiej ćwierci XIX w., jej źródła i rozmiary zatrudnienia. Stopień rozwoju stosunków kapitalistycznych. Praca oparta o materiały źródłowe. (ch)
- 1974★**KAMNITZER H.:** *Die wirtschaftliche Struktur Deutschlands zur Zeit der Revolution 1848.* Berlin 1952. Volk und Wissen, s. 31, 1 nrb.
- Autor charakteryzuje stosunki gospodarcze i społeczne w Niemczech do rewolucji burżuazyjno-demokratycznej 1848 r. Zwraca uwagę, że rozwój gospodarczy Niemiec stanowił typowy przykład „pruskiej drogi” kapitalizmu. Dołączony jest wykaz literatury. (ch)
1975. **KASZKARIEWA L.:** *K wychodu w swiet dwie-natcatowo toma archiwa Marksa i Engelsa.* Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 73—83.
- Omówienie treści dwunastego tomu „Archiwum” Marksa i Engelsa, zawierającego prace charakteryzujące reformę uwłaszczeniową z r. 1861. (g)
1976. **MAŁOWIST M.:** *Zagadnienie kryzysu feudalizmu w XIV i XV w. w swietle najnowszych badań.* Kwart. hist. 1953, t. LX, nr 1, str. 86—106.
- Charakterystyka historiografii, zwłaszcza burżuazyjnej, dot. XIV i XV w. Autor omawiając kryzys ustroju feudalnego na zachodzie Europy wskazuje na powstawanie elementów układu kapitalistycznego. (h)
- 1977★**MELOCH M.:** *Sprawa włościańska w powstaniu listopadowym.* Warszawa 1953. PIW, s. 242, 1 nrb.
- Trzecie wydanie pracy napisanej w l. 1934—35. Praca, poprzedzona wstępem, omawiającym okres przedpowstaniowy, składa się z 3 rozdziałów. W pierwszym rozdziale autor omawia głównie stosunek chłopów do powstania w początkowym okresie akcji powstańczej, w drugim — program powstania w sprawie chłopskiej, w trzecim — nieprzyjazne stanowisko chłopów w końcowym okresie powstania, spowodowane nieprzeprowadzeniem reform na wsi. (ch)
- 1978★**MILLER I.:** *W przededniu zniesienia pańszczyzny w Galicji.* Warszawa 1953. KiW, s. 215, 1 nrb.
- Określenie roli kwestii chłopskiej w rozwoju polskiej myśli społecznej w Galicji w okresie przed zniesieniem pańszczyzny. Wpływ reformy r. 1848 na społeczno-polityczne programy obozów politycznych w kraju. (ch)
- 1979★**PELIKAN J.:** *Rożmberske dluhopisy z let 1457—1481.* Praha 1953. Czeskosl. Akademie Wied, s. 308.
- Opierając się na bogatym materiale źródłowym autor analizuje rozwój gospodarczy dominium jed-
- nego z największych czeskich feudalów XV w. Oldrzych z Rożmberka. (c)
1980. **PIGULIEWSKAJA N.:** *Problemy raspada rabowladieleczeskowo obszczestwa i formirowanija feodalnych odnoszenij na Bliźniem Wostokle.* Wopr. Istorji 1953, nr 3, str. 50—62.
- Omówienie niektórych zagadnień, związanych z rozkładem społeczeństwa niewolniczego i kształtowaniem się społeczeństwa feudalnego na Bliskim Wschodzie. Przebieg tego procesu w Iranie i na Półwyspie Arabskim. W przypisach podana jest obszerna literatura. (ch)
1981. **RYSZKA F.:** *Kulisy decyzi w sprawie Śląska w r. 1921.* Kwart. hist. 1953, t. LX, nr 1, str. 127—167.
- Praca charakteryzuje rolę międzynarodowego kapitału finansowego i międzynarodowych ośrodków reakcji przy podejmowaniu przez imperialistyczne mocarstwa zachodnie decyzji o losach Śląska. W szczególności omówiony jest stosunek kapitału i rządu francuskiego do sprawy Śląska. (ch)
1982. **ULBRICHT W.:** *Die Nachkriegskrise in Deutschland und die Ereignisse des Jahres 1923.* Einheit 1953, nr 4, str. 468—490; nr 5, str. 686—701.
- Część I. Sytuacja gospodarcza i społeczna Niemiec po zakończeniu I wojny światowej. Postawa burżuazji stojącej na pozycjach zdrady narodowej. Dużo miejsca autor poświęca walce KPD (Komunistycznej Partii Niemiec), stojącej na czele mas pracujących, o obalenie władzy burżuazji. Art. obejmuje okres do lata 1923 r. Cz. II poświęcona jest rewolucyjnym wypadkom w Niemczech na jesieni 1923 r. Omówione jest utworzenie rządów robotniczych w Saksonii i Turyngii, dalej powstanie w Hamburgu w październiku tegoż roku. Auto przytacza nauki, wyciągnięte przez E. Thälmana z porażki powstania. W zakończeniu omówione są wskazówki dane przez J. Stalina niemieckiemu ruchowi robotniczemu po porażce rewolucyjnych wystąpień proletariatu niemieckiego w r. 1923. (ch)
- 1983★**WILLIAMS E.:** *Kapitalizm i niewolnictwo.* Warszawa 1953. KiW, s. XXV, 209, 1 nrb.
- Omówienie roli handlu niewolnikami w dziejach rozwoju angielskiego przemysłu, polityki i dyplomacji, myśli politycznej i ekonomicznej. Autor wykazuje, jakkolwiek nie zawsze w sposób konsekwentny, rolę niewolnictwa w rozwoju kapitalizmu. Praca, zawierająca bogaty materiał faktyczny, oparta jest w dużej mierze na nie publikowanych materiałach archiwalnych i literaturze specjalnej. (ch)
1984. **ZIELENIEWSKI J.:** *Zależność gospodarcza Polski międzywojennej od państw imperialistycznych.* Finanse 1953, nr 2, str. 39—54.
- W oparciu o dane statystyczne autor przedstawia udział kapitału zagranicznego w przemyśle hutniczym i górniczym oraz w innych dziedzinach życia gospodarczego Polski międzywojennej. Podkreśla zależność gospodarczą i polityczną Polski burżuazyjnej od kapitału zagranicznego. (k)

Zob. poz. 1913, 1922, 1949, 2007, 2040, 2157.

IV GEOGRAFIA

1985. **BOŁOBUJEW-ARTIEMOW M. S.:** *Jeszcze o metodologicznych osnovanjach ekonomiczeskoj geografii i o bor'bie s pierieżytkami gletnierianstwa.* Izw. wsielosjuz. geogr. Obszczestwa 1953, nr 2, str. 169—184.

Autor, w oparciu o tezy Stalina zawarte w „Ekonomicznych problemach socjalizmu w ZSRR”, udowadnia niesłuszność metodologicznych założeń

poszczególnych „szkół” geografii gospodarczej w ZSRR. Wykazuje, że istnienie tych szkół związane jest z penetracją ideologii burżuazyjnej do radzieckiej nauki geografii. Podkreśla konieczność pełnego przewyciężenia przeżytków reakcyjnych, idealistyczno-metafizycznych poglądów Alfreda Hettnera. Artykuł dyskusyjny. (g)

1986. **Dominikanskaja rjespublika. Ekonomiko-geograficzeskij oczerk.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 75—76.

Charakterystyka ekonomiczna Rep. Dominikańskiej — zacofanego kraju rolniczego, znajdującego się w półkolonialnej zależności od St. Zjedn. Typowa struktura ekonomiczna oparta na monokulturze i rosnącym wyzysku ludności przez monopole amerykańskie. (s)

1987. **Donieckij Ugolnyj Bassiejn (Donbass).** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 96—110.

Obszerna charakterystyka geograficzno-ekonomiczna Zagłębia Donieckiego. M. in. szczegółowo omówiono rozwój głównych gałęzi produkcji: przemysłu węglowego, energetyki oraz przem. hutniczego i koksochemicznego w okresie budownictwa socjalistycznego przed II wojną świat., a także przytoczono wiele danych, dot. odbudowy i rozwoju Zagłębia w latach powojennych. (s)

1988. **Jegipt. Ekonomiko-geograficzeskij oczerk.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 448—451.

Charakterystyka gospodarki narodowej Egiptu — zacofanego kraju rolniczego, zależnego od mocarstw imperialistycznych. M. in. artykuł zawiera dane, dot. opanowania gospodarki Egiptu przez zagraniczny kapitał monopolistyczny oraz ścierania się wpływów kapitału amerykańskiego i angielskiego na rynku egipskim. (s)

1989. **Dunaj. Ekonomiko-geograficzeskij oczerk.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 284—286.

Charakterystyka ekonomicznego znaczenia Dunaju dla gospodarki Europy jako drogi wodnej, źródła energii, oraz basenu rybnego. Planowa gospodarka ZSRR i krajów demokracji ludowej stworzyła szerokie możliwości kompleksowego wykorzystania Dunaju pod względem ekonomicznym. Stałe rozszerzanie się zasięgu prac, związanych z eksploatacją bogactw Dunaju w naddunajskich krajach demokracji ludowej. (s)

Zob. poz. 2008, 2336.

V BUDOWNICTWO SOCJALISTYCZNE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1990. **GEDE T.: Rola światowego rynku demokratycznego w umacnianiu współpracy krajów obozu socjalizmu.** Nowe Drogi 1953, nr 4, str. 23—40.

Autor przedstawia linie rozwojowe dwóch rynków światowych, dwóch przeciwstawnych sobie obozów świata powojennego. Charakteryzuje nowe formy stosunków ekonomicznych w obozie socjalizmu. Przedstawia rozwój handlu i innych form współpracy ekonomicznej między krajami demokratycznymi. Omawia także perspektywy i potrzeby rozwoju handlu zagranicznego Polski z ZSRR oraz z innymi krajami dem. lud. (s)

1991. **JAKOWLEWA E.: Troska o człowieka.** Nowe Czasy 1953, nr 20, str. 8—12.

Charakterystyka wyników działania podstawowego prawa socjalizmu w krajach demokracji ludowej. Autorka wskazuje na stały wzrost stopy życiowej mas pracujących udowadniając, że jest on następstwem rozwijającego się budownictwa socjalistycznego w tych krajach. (g)

1992. **KONSTANTINOW F.: Nieukłonnyj podjom ekonomiki jewropejskich stran narodnoj diemokratiji.** Kommunist 1953, nr 7, str. 98 — 110.

Przegląd dotychczasowych wyników socjalistycznej przebudowy gospodarki i rozwoju gospodarczego europejskich krajów dem. lud. Dane obrazujące sukcesy w dziedzinie socjalistycznego uprzemysłowienia. Osiągnięcia w walce o kolektywizację rolnictwa. Systematyczny wzrost materialnego i kulturalnego poziomu życia mas pracujących. (s)

1993. **L.: Neue Wirtschaftserfolge in den Volksrepubliken.** Wirtschaft 1953, nr 18, str. 12.

Omówienie wzrostu wydajności pracy i produkcji przemysłowej w krajach dem. lud. w r. 1952. (m)

1994. **MALICH L.: Ekonomika krajów demokracji ludowej w I kwartale 1953 r.** Życie gosp. 1953, nr 17, str. 580—582.

Omówienie wyników wykonania narodowych planów gospodarczych za I kw. 1953 r. w poszczególnych krajach dem. lud. (s)

1995. **Ständiges Wachstum der Industriellen Produktion im Lager des Sozialismus.** Statist. Praxis 1953, nr 4, str. nlb.

Pomoc Związku Radzieckiego zapewniła dalszy rozwój gospodarki państw dem. lud. w r. 1952.

Graficzne przedstawienie wzrostu produkcji przemysłowej tych państw w r. 1952 w stosunku do r. 1951. (m)

Zob. poz. 2250, 2255, 2333—34, 2438.

POLSKA

1996★**BIERUT B.: Nieśmiertelne nauki towarzysza Stalina orężem walki o dalsze wzmocnienie partii i Frontu Narodowego.** Warszawa 1953. KiW, s. 45, 2 nlb.

Referat Bolesława Bieruta wygłoszony na VIII Plenum KC PZPR charakteryzuje działalność J. Stalina w walce o stworzenie i umocnienie pierwszego państwa socjalistycznego. Znaczenie nieśmiertelnej nauki Stalina dla polskiego ruchu robotniczego i partii oraz dla opanowania zasad kierowania budownictwem socjalistycznym. (ch)

1997. **IGNAR S.: Likwidacja przeciwności między miastem a wsią w Polsce Ludowej.** Myśl filoz. 1953, nr 1, str. 82—121.

Referat wygłoszony na sesji teoretycznej IKKN (27. II. 1953 r.). Autor wyczerpująco wyjaśnia istotę przeciwności między miastem a wsią i formy jego występowania w kapitalizmie. Charakteryzuje wyzysk wsi przez miasto w Polsce kapitalistycznej. Następnie omawia drogi likwidacji tego przeciwności w Polsce Lud., wskazując na głębokie przeobrażenia społeczne wsi oraz oświetlając znaczenie i formy walki o umacnianie spójni ekonomicznej miasta ze wsią. (s)

1998. **JAROSZEWICZ P.: O działaniu podstawowego ekonomicznego prawa socjalizmu w Polsce Ludowej.** Nowe Drogi 1953, nr 5, str. 3—21.

Autor ocenia dotychczasowy rozwój gospodarczy Polski Lud. z punktu widzenia realizacji podst. prawa socjalizmu. Wykazuje, że zakres działania tego prawa nieustannie się rozszerza. Zaostrzanie walki klasowej o pełną likwidację klas wyzyskiwaczy jako warunek zapewnienia dalszego, stałego wzrostu dobrobytu mas pracujących Polski. (s)

1999. **Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w I kwartale 1953 r.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 4—5. (g)

2000. **Nowa Huta — stalowy fundament budownictwa socjalizmu.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 57—60.

Znaczenie uchwały Prezydium Rządu (z dn. 4. V. 1953 r.) w sprawie zapewnienia terminowego i kompleksowego uruchomienia pierwszego etapu Kombinatu Metalurgicznego Nowa Huta. Zadania budowniczych Kombinatu. (g)

2001★ **Uspiechi planowowo chozjajstwa Narodnoj Pol-szi.** Moskwa 1952. Izd. Inostr. Litier., s. 280. Rec. MOROZOWA O. P. Sowiet. Kniga 1953, nr 3, str. 74—75.

Po krótkim omówieniu treści zbioru materiałów, dot. osiągnięć gospodarki planowej w Polsce Lud. recenzentka ocenia krytycznie przedmowę F. P. Koszelewa. Wskazuje na to, że nie można należycie scharakteryzować osiągnięć ekonomicznych polskich mas pracujących bez przedstawienia wielkich zwycięstw politycznych, odniesionych w walce z wrogiem klasowym. Pominiecie tego zagadnienia jest błędem przedmowy. (s)

2002. **Wypowiedzi J. W. Stalina o Polsce Ludowej.** Sprawy międzynar. 1953, nr 2, str. 34—39.

Zbiór wypowiedzi J. W. Stalina z l. 1943 — 1946, będących wyrazem niezłomnego dążenia ZSRR do odbudowania silnej, niepodległej Polski i umacniania przyjaźni między Polską a ZSRR. (s)

Zob. poz. 2081, 2123, 2131—32, 2274, 2329, 2434.

ZWIĄZEK RADZIECKI

2003. **DIEGTJAR D.: Chozjajstwiennyj i kulturnyj podjom riespublik Sowietskoj Pribaltiki.** Plan. Choz. 1953, nr 1, str. 74—87.

Przegląd osiągnięć gospodarczych Radzieckiej Litwy, Łotwy i Estonii w okresie powojennym. W oparciu o dane statystyczne, autor wykazuje znaczny wzrost dobrobytu materialnego ludności, któremu towarzyszy rozkwit kultury i nauki. Omalwia też perspektywy dalszego rozwoju republik nadbałtyckich w okresie piątej pięcioletki. (s)

2004. **Ob itogach wypolnienia gosudarstwiennowo plana razwitija narodnowo chozjajstwa SSSR w 1952 godu.** Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 7—17.

Pełny tekst komunikatu Centralnego Urzędu Statystycznego przy Radzie Ministrów ZSRR o wykonaniu państwowego planu rozwoju gospodarki narodowej ZSRR w r. 1952. (g)

2005★ **O Statucie Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego.** Warszawa 1953. KiW, s. 61, 1 nlb.

Jest to zbiór trzech artykułów. Dwa pierwsze artykuły autorów radzieckich (S. Abalina i S. Slepowa) omawiają niektóre zagadnienia, związane ze statutem KPZR. Pokazano m. in., w jaki sposób doskonalenie się form organizacyjnych i metod pracy partyjnej znajdowało wyraz w statucie partii, w jego zmianach i uzupełnieniach. Następnie omówiono prawa i obowiązki członków, zasadę centralizmu demokratycznego w strukturze i działaniu instancji partyjnych. Trzeci artykuł R. Granas omawia wnioski, wypływające ze studiowania statutu KPZR dla Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. (ch)

2006. **Program inwestycyjny piątego planu 5-letniego ZSRR.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 51—57.

Artykuł wyczerpująco omawia planowany rozwój inwestycji w poszczególnych gałęziach gospodarki narodowej ZSRR w nowym planie pięcioletnim. Osiągnięty dzięki temu stan bazy materialno-technicznej przyspieszy przejście państwa radzieckiego od socjalizmu do komunizmu. Artykuł ten opracowano na podstawie pracy P. Iwanowa, ogłoszonej w czas. „Planowoje Chozjajstwo“ (1952, nr 6). (g)

2007★ **PUKASZOWA O. M.: Sowietskaja strana w pieriod pieriechoda na mirnuju rabotu po wostanowlenij narodnowo chozjajstwa. Obrazowanje SSSR (1921 — 1925 gg).** Moskwa 1952. Znanje, s. 55, 1 nlb.

Przejście ZSRR na drogę pokojowego budownictwa w celu odbudowy gospodarki narodowej w l. 1921—1925. Ogromne znaczenie uchwał X Zjazdu RKP(b), na którym proklamowano Nep. Omówienie kolejnych faz Nepu. (g)

2008. **ROSTOWCEW M. I., PURIN W. P.: Priebra-zowanie prirody w łatwijskoj SSR.** Izw. Akad. Nauk SSSR, sier. gieogr. 1953, nr 2, str. 50—58.

Autorzy omawiają rozwój prac nad przeobrażeniem przyrody w Łotewskiej SRR. Wykazują, że możliwe są one tylko w warunkach władzy radzieckiej. Charakteryzują znaczenie tych prac dla dalszego rozwoju gospodarki narodowej Łotwy. (g)

2009. **SIENNICKI L.: Wzrasta dobrobyt narodu radzieckiego.** Życie gosp. 1953, nr 15, str. 482—483.

Omówienie wyników przeprowadzonej w dn. 1. IV. 1953 r. w ZSRR obniżki cen detalicznych, która spowodowała dalszy, ogromny wzrost siły nabywczej ludności. (s)

2010. **ŻUKOWSKIJ Ja.: Zaboła o blagie naroda.** Profies. Sojuzy 1953, nr 3, str. 24—32.

Autor przedstawia walkę KPZR o pełne działanie podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu. Wykazuje, że realizacja piątego planu pięcioletki przyczyni się do pełnego zaspokojenia stale rosnących, materialnych i kulturalnych potrzeb mas. (g)

Zob. poz. 1909—10, 1913, 1952—53, 1956, 1959, 1987, 2081, 2127, 2129, 2243, 2253, 2392.

KRAJE DEMOKRACJI LUDOWEJ

ALBANIA

2011. **J. A. G.: Gospodarka Albańskiej Republiki Ludowej w r. 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 60—62.

Artykuł przedstawia wszechstronny gospodarczy rozwój Albanii, likwidujący w szybkim tempie wiekowe pozostałości rządów kapitalistyczno-obszarnicznych. (g)

BULGARIA

Zob. poz. 2354.

CHINY

2012. **ARTUROW O., SZAFIR M.: Gosudarstwiennoje stroitelstwo Kitajskoj Narodnoj Riespubliki.** Wopr. Filosof. 1953, nr 2, str. 39—56.

Omówione są przemiany ustrojowe, gospodarcze i społeczne, które dokonały się w Chinach od momentu powstania Chińskiej Republiki Ludowej. Aktywna rola nadbudowy w dziele przekształcania społeczeństwa chińskiego. (ch)

2013. **J. A. G.: Gospodarka Chińskiej Republiki Ludowej na obecnym etapie.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 63—64.

Artykuł informacyjny, zawierający dane, dotyczące pomyślnego rozwoju gospodarczego Chin Ludowych w ostatnich latach. (g)

2014. **MASLENNIKOW W.: O charakterie narodnojdziemokratiji w Kitaja.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 3, str. 54—69.

Analiza teoretyczna rewolucji chińskiej oraz obecnego, pierwszego etapu rozwoju chińskiej demokracji ludowej. Specyfika wielokładowej ekonomiki Chin Ludowych. Obecny etap rozwoju zakończy realizację zadań rewolucji burżuazyjno-demokratycznej i przygotowuje przejście do etapu budownictwa socjalistycznego. (s)

2015. SUE-MU-CAO: **Uspiechy gospodarske wystawy Nowe Cziny.** Statist. Obzor 1953, nr 1—3, str. 104—110.

Wypowiedź Dyrektora Państwowego Urzędu Statystycznego Chin na temat dotychczasowych wyników rozbudowy gospodarczej Chin Ludowych. Szybka rekonstrukcja gosp. narodowej. Przeobrażenie struktury gospodarczej. Perspektywy dalszej rozbudowy. (c)

2016. WOLKOW A.: **Guter Start des I. Fünfjahrplans in Volkschina.** Wirtschaft 1953, nr 17, str. 12.

Podstawowe założenia pierwszej 5-latki Chin Ludowych to program stopniowego przekształcania Chin z kraju rolniczego, zacofanego w potęgę przemysłową. Wskaźniki porównawcze, obrazujące gospodarkę w Chinach przed wojną i obecnie. (m)

Zob. poz. 2235, 2239.

CZECHOSŁOWACJA

2017 KOLARZ Ja.: **Rost blagosostojanja trudjaszczichsja Czechosłowakii.** Profies. Sojuzy 1953, nr 3, str. 38—40.

Autor — sekretarz Centralnej Rady Zw. Zaw. Czechosłowacji — cmawia wzrost dobrobytu mas ludowych. Wykazuje, że wzrost ten jest wynikiem zasadniczych przemian ustrojowych, dokonanych w Czechosłowacji w l. 1945 — 1948. Dokładnie charakteryzuje osiągnięcia ruchu związkowego. (g)

2018. KUJBYSZEW A.: **Uspiesznoje razwitię narodnowo chozjajstwa Czechosłowakii.** Wniesz. Torg. 1953, nr 2, str. 13—22.

Omówienie osiągnięć budownictwa socjalistycznego Czechosłowacji w dziedzinie uprzemysłowienia kraju i przebudowy ustroju rolnego. Osiągnięcia te są następstwem zwycięskiego rozgromienia reakcji w lutym 1948 r. Doniosła rola pomocy gospodarczej ZSRR. Rozwój handlu zagranicznego Czechosłowacji w ramach socjalistycznego rynku światowego. (g)

2019. SIROKY V.: **Reforma pienieźna i zniesienie systemu kartkowego w Czechosłowacji.** O trwały Pokój 1953, nr 23, str. 2.

Reforma pienieźna z 1. VI. br. zapewnia pełną stabilizację obiegu pienieźnego i umożliwia dalszy rozwój budownictwa socjalistycznego w CzSR. Osiągnięcia gospodarcze Czechosłowacji pozwoliły na jednoczesne zniesienie systemu kartkowego, co stwarza dalsze bodźce do wzrostu wydajności pracy. Podkreślenie klasowego charakteru reformy. (g)

2020. **Wysledky plnieni statniho planu narodniho hospodarstwii w roce 1952.** Statist. Obzor 1953, nr 1—3, str. 35—41.

Pełny tekst komunikatu Państwowego Urzędu Statystycznego CzSR o wykonaniu planu gospodarczego w r. 1952. (c)

2021. **Wysledky plnieni statniho planu rozwoje narodniho hospodarstwii.** Plan Hosp. 1953, nr. 5, str. 356—360.

Pełny tekst komunikatu Państwowego Urzędu Statystycznego CzSR o wykonaniu planu gospodarczego za I kwartał 1953 r. (c)

Zob. poz. 2124, 2134, 2142.

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

2022. **Bericht der Staatlichen Zentralverwaltung für Statistik über die Erfüllung des Volkswirtschaftsplanes im I Quartal 1953.** Wirtschaft 1953, nr 18, str. 1—2.

Sprawozdanie Urzędu Statystycznego NRD o wykonaniu planu gospodarczego za I kwartał 1953 r. w zakresie produkcji przemysłowej i rolnej, transportu, handlu wewnętrznego i zagranicznego, zaopatrzenia. (m)

2023. J. A. G.: **Gospodarka Niemieckiej Republiki Demokratycznej w r. 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 58—60.

Artykuł przedstawia pomyślny rozwój poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej NRD przeciwstawiając go spadkowi produkcji artykułów masowego spożycia w Niemczech Zach. (g)

2024. LIENEMANN H.: **Eisenhüttenkombinat Ost — Symbol unseres sozialistischen Aufbaus.** Wirtschaft 1953, nr 18, str. 3.

Reportaż z budowy pierwszego socjalistycznego miasta i kombinatu — huty „Wschód“ w NRD — odpowiednika polskiej „Nowej Huty“. (m)

2025★PIECK W.: **Reden und Aufsätze.** Berlin 1952, Dietz Verlag, t. I, s. 575; t. II, s. 608.

Wybór przemówień i pism, wydany z okazji 75-lecia urodzin przewodniczącego KC SED. Tom I zawiera przemówienia i pisma z okresu 1908 — V. 1945, oświetlające problemy teorii i praktyki partii socjaldemokratycznej i komunistycznej, dalej zagadnienia z historii ruchu robotniczego w Niemczech, walkę z faszyzmem hitlerowskim. Tom II zawiera przemówienia i pisma z okresu VI. 1945 — XI. 1950, poruszające problemy, przed którymi stanął naród niemiecki po klęsce faszyzmu hitlerowskiego. (ch)

Zob. poz. 2128, 2141, 2275, 2403.

RUMUNIA

2026. KONSTANTINESKU M.: **O towarnom proizwodstwie i zakonie stoimosti w uslowjach narodnodemokratieczeskowo stroja.** Kommunist 1953, nr 7, str. 53—68.

Charakterystyka produkcji towarowej i działania prawa wartości w warunkach okresu przejściowego — na przykładzie Rumuńskiej Republiki Ludowej. Wykorzystanie prawa wartości w realizacji polityki Nepu w Rumuńskiej RL. Działanie podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu i wzrost dobrobytu mas pracujących Rumunii. (s)

WĘGRY

2027. GERGELY M., SZABO K.: **W półtora roku po reformie cen, plac i zaopatrzenia na Węgrzech.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 36—40.

Omówienie pozytywnych wyników węgierskiej reformy cen, plac i zaopatrzenia z dn. 2. XII. 1951 r. Reforma ta, ograniczając działalność elementów spekulacyjnych, pozwoliła na utrwalenie prawidłowej spójni między miastem a wsią. Zapewniła ona trwały wzrost dobrobytu mas pracujących tworząc dalsze bodźce wzrostu wydajności pracy. (g)

2028. KŁOCZEK W.: **Podjom ekonomiki Wengri.** Wniesz. Torg. 1953, nr 2, str. 25—31.

Charakterystyka osiągnięć węgierskich mas pracujących w zakresie budowy bazy materialno-technicznej socjalizmu. Znaczenie bratniej pomocy ZSRR. Omówienie rozwoju stosunków handlowych Węgier w ramach światowego rynku socjalistycznego. (g)

Zob. poz. 2302.

VI POLITYKA I GOSPODARKA ŚWIATOWA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

2029. CZESNOKOW D.: Przemówienie J. W. Stalina na XIX Zjeździe KPZR — to program walki o pokój, demokrację i socjalizm. Sprawy międzyn. 1953, nr 2, str. 40—57.

Przekład pierwszej części art. zamieszczonego w czas. „Kommunist“ (1953, nr 2) (s) zob. poz. 743.

2030. Jewropa. Polityko-ekonomicznej oczerk. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 410—428.

Artykuł daje porównawcze zestawienie podstawowych wiadomości o strukturze gospodarczej i politycznej europejskich krajów obozu socjalizmu i obozu kapitalizmu. Najszerzej omówiona jest europejska część ZSRR (dane z zakresu statystyki ludnościowej oraz obszerna charakterystyka gospodarki narodowej). Część artykułu dotyczy Niemiec, pokazuje przeciwstawne drogi rozwojowe NRD i Niemiec Zach. oraz przedstawia istotę problemu niemieckiego w obecnej Europie. (s)

2031. MICHAJŁOW A.: Dwa łagierja — dwie przeciwpołożone linie ekonomiczno-rozwoju. Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 3—16.

Oparta na aktualnych danych charakterystyka dwóch przeciwstawnych linii rozwoju ekonomicznego we współczesnym świecie. (s)

Zob. poz. 2224, 2226, 2433, 2436.

KRAJE KAPITALISTYCZNE

2032. A. N.: Westeuropa in der Sackgasse der Kriegswirtschaft. Wirtschaft 1953, nr 15, str. 11.

Spadek produkcji przemysłowej w krajach Europy Zach. Wzrost podatków bezpośrednich i pośrednich, spadek realnych płac i konsumpcji na głowę ludności jako wynik militarystyki gospodarki w Europie Zach. (m)

2033★ Ausländische Beteiligungen an westdeutschen Unternehmen. Berlin 1951. Deutsches Wirtschafts Institut. s. 520. BAUMANN G.: Atlantikpakt der Konkurrenz. Die internationale Kapitalverflechtung in Westdeutschland. Berlin 1952, s. 159. Rec. GRIZORIEV G., BEZYMIENSKIJ L.: Przeniknięcie inostrandowego kapitału w ekonomikę zachodniej Niemczech. Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 120—127.

Recenzenci omawiają dwie postępowe prace, charakteryzujące przenikanie obcego kapitału, przede wszystkim amerykańskiego, do gospodarki narodowej Niemiec Zach. Przenikanie to, uzależniając kraj pod względem gospodarczym, prowadzi do potęgowania się pauperystyki mas pracujących. (g)

2034. BIERIEŻKOW W.: Co się dzieje w Nepalu. Nowe Czasy 1953, nr 20, str. 15—16.

Artykuł informacyjny charakteryzuje współczesną sytuację gospodarczą i polityczną Nepalu. Wykazuje, że penetracja kapitału amerykańskiego, oddziałując ujemnie na ekonomikę kraju, prowadzi jednocześnie do wewnętrznej konsolidacji ruchu narodowo-wyzwoleńczego. Nasilenie walki z obcym imperializmem i wewnętrznymi przeżytkami feudalizmu. (g)

2035. BORRIES H.: Expansionspolitik des wiedererstandenen westdeutschen Imperialismus. Wirtschaft 1953, nr 7, str. 6.

Wzrost znaczenia monopoli zachodnio-niemieckich prowadzi do zaostrzenia walki konkurencyjnej z monopolami angielskimi i amerykańskimi. (m)

2036. BORRIES H.: Kannonen — Krupp steigt ins Rüstungsgeschäft. Wirtschaft 1953, nr 12, str. 6.

Całkowita rehabilitacja Kruppa — dowodem polityki rodzimych i obcych monopolistów, zmierzającej do wywołania nowej wojny światowej. (m)

2037. CZEPRAKOW W.: Międzynarodnyje monopolij i obostrjenje wnutrimperialistycznych protiworieczij. Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 59—72.

Artykuł teoretyczny o roli i znaczeniu międzynarodowych związków monopolistycznych na obecnym etapie rozwoju kapitalizmu. Międzynarodowe umowy kartelowe między państwami kapitalistycznymi jako zjawisko typowe dla kapitalizmu państwowo-monopolistycznego. Walka między uczestnikami porozumień i rola monopoli międzynarodowych w zaostrzaniu sprzeczności kapitalizmu. (s)

2038. ERSKINE H.: Straszliwe warunki życia robotników jugosłowiańskich. Nowe Czasy 1953, nr 17, str. 9—11.

Artykuł demaskuje kłamstwa titowskiej propagandy wykazując stałą pauperystykę proletariatu. Warunki życia robotników jugosłowiańskich nie różnią się od warunków życia robotników krajów kapitalistycznych. (g)

2039. Djupon de Nemur. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 360.

Zarys historii wielkiego amerykańskiego koncernu zbrojeniowo-chemicznego: E. J. Dupont de Nemours & Co. Dane, dot. wielkości kapitału, wysokości zysków, a także wzbogacenia się koncernu na II wojnie światowej i na wojnie koreańskiej. (s)

2040★ GALBRAITH J. K.: American Capitalism. The Concept of Countervailing Power. Boston 1952, s. 217. Rec. POKATAJEW Ju.: Nowy „trud“ apologia amerykańskich monopolij. Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 124—127.

Recenzja książki jednego z najbardziej reakcyjnych przedstawicieli współczesnej ekonomii burżuazyjnej rozprawia się z główną tezą autora o rzekomo „dobroczynnej“ roli spełnianej w gospodarce przez monopole. Recenzent wykazuje kłamliwość nienaukowej „teorii“ Galbraitha o występującej jakoby w gospodarce St. Zjedn. nowej formie wolnej konkurencji. (s)

2041. GRIECO R.: Walka chłopów włoskich o ziemię i prawa demokratyczne. O trwałe Pokój 1953, nr 21, str. 3—4.

Autor wskazuje na wzmożenie się walki chłopów włoskich po r. 1948. Omówione jest podłoże tej walki oraz jej perspektywy. (ch)

2042. GUTCAJT M.: Gonka woorużenij obostrajet ekonomiczeskije protiworieczija amierikanskowo imperializma. Wopr. Ekonom. 1953, nr 3, str. 119—126.

Krytyczna analiza materiału zawartego w dwóch sprawozdaniach ekonomicznych prez. Eisenhowera, dotyczących sytuacji gospodarczej tego kraju w r. 1952. Recenzent wykazuje narastanie przeciwności w ekonomice kraju (spowodowane militarystyką gospodarki i ciągłym wzrostem zysków monopoli) przy jednoczesnym obniżaniu się poziomu życia mas pracujących. (s)

2043. HELLING: Die soziale Lage der werktätigen Bauern und Landarbeiter in Westdeutschland. Wirtschaft 1953, nr 15, str. 6.

Charakterystyka położenia materialnego ludności wiejskiej w Niemczech Zach.: płace w rolnictwie

niższe o 1/3 niż w przemyśle, duże obciążenia podatkowe, niskie stawki akordowe. Autor wywody swe popiera zestawieniami statystycznymi. (m)

2044. **INKOW Ju.: Obostrzenie konkurentnoji bor'by na rynku oborudowanja kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 2, str. 32—38.

Militaryzacja ekonomiki doprowadziła do wystąpienia pierwszych objawów kryzysu i spotęgowała trudności zbytu na kapitalistycznym rynku sprzętu technicznego. Charakterystyka walki konkurencyjnej monopoli St. Zjedn., Anglii, Niemiec Zach. i Japonii. (g)

2045. **INOZIEMCEW N.: O niekotorych osobienno-szlach sowriemiennoj koniunktury kapitalistyczekowo chozjajstwa.** Wniesz. Torg. 1953, nr 2, str. 1—12.

Koniunktura kapitalistycznej gospodarki, mimo militaryzacji ekonomiki, wskazuje na narastanie objawów kryzysu. Wzrost trudności zbytu na rynku wewnętrznym, spowodowany pauperyzacją mas pracujących, prowadzi do zaostrzenia walki konkurencyjnej o zagraniczne rynki zbytu. (g)

2046. **INOZIEMCEW N.: Wozroźdlenie ekonomičeskoj ekspansji giermanskich monopolij.** Kommunist 1953, nr 8, str. 92—106.

Oparta na obfitym materiale faktycznym analiza rozwoju ekspansywności niemieckiego kapitału monopolistycznego. Monopole zachodnio-niemieckie w sojuszu z okupantem amerykańskim realizują własny program ekspansji, odzyskując utracone pozycje na światowym rynku kapitalistycznym i wypierając konkurentów angielskich, francuskich i in. Stały wzrost potencjału monopoli niemieckich, związany z militaryzacją ekonomiki Niemiec Zach., stanowi rosnącą groźbę dla narodu niemieckiego i dla pokoju światowego. (s)

2047. **IZMAJŁOW K.: Zakabalenie i sistematyczeskoe ograblenie narodow otstalych stran-sriedstwo obiespieczenia maksimalnych pribylej monopolistyczekowo kapitalizma.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 3, str. 89—105.

Charakterystyka współczesnych metod grabieży krajów kolonialnych i zacofanych przez kapitał monopolistyczny. Autor opiera się na analizie materiału statystycznego, dotyczącego szeregu krajów Azji, Afryki i Ameryki Południowej. (s)

2048. **J. S.: Europa Zachodnia w niewoli amerykańskiego kapitału.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 37—41.

Podporządkowanie gospodarcze Europy Zach. amerykańskiemu kapitałowi. „Pomoc“ amerykańska dezorganizuje gospodarkę krajów Europy Zach. Rola Banku Eksportowo-Importowego jako agencji St. Zjedn. (g)

2049. **JAWORZNICKI B.: Locarno-Monachium-Bonn.** Sprawy międzynarod. 1953, nr 2, str. 58—78.

W oparciu o analizę doświadczeń historii dwudziestolecia międzywojennego, autor odsłania źródła ekonomiczne polityki mocarstw imperialistycznych w stosunku do Niemiec Zach. Porównuje sytuację po II wojnie świat. ze stosunkami okresu międzywojennego wskazując na analogie i różnice. (s)

2050. **KARLSSON E.: XVI Zjazd Komunistycznej Partii Szwecji.** O trwały Pokój 1953, nr 19, str. 4.

Omówienie referatów wygłoszonych na Zjeździe (Sztokholm, 3—6.IV.1953 r.) oraz wyników prac Zjazdu. (ch)

2051. **KASZKAROW A.: W ślepym zaulku ekonomiki wojennej.** Nowe Czasy 1953, nr 22, str. 3—8.

Militaryzacja gospodarki narodowej nie może rozwiązać trudności ekonomicznych Francji. Wzrost wydatków wojennych prowadzi do pogłębienia pauperyzacji mas, która powoduje poważne trudności zbytu i dalszy spadek produkcji artykułów masowego spożycia. (g)

2052. **KUCZYŃSKI J.: Rabunkowa gospodarka imperializmu amerykańskiego w Niemczech Zachodnich.** Ekon. 1953, nr 1, str. 159—170.

Charakterystyka obecnej sytuacji gospodarczej Niemiec Zach. Przeprowadzana pod naciskiem St. Zjedn. militaryzacja ekonomiki powoduje potęgowanie się pauperyzacji mas pracujących. St. Zjedn. opanowując zachodnio-niemiecką gospodarkę narodową wykorzystują ją dla swych imperialistycznych celów w walce konkurencyjnej z kapitałem angielskim. (g)

2053. **MICHALSKI M.: Walka imperialistów amerykańskich o naftę irańską.** Sprawy międzynarod. 1953, nr 2, str. 87—98.

Artykuł wyjaśnia wypadki ostatnich lat i aktualną sytuację w Iranie w związku z nacjonalizacją irańskiego przemysłu naftowego. Charakteryzuje zażartą walkę między monopolistami angielskimi i amerykańskimi, toczącą się w Iranie. Wysiłki imperialistów zmierzające do opanowania źródeł nafty są paraliżowane przez postawę ludu irańskiego. (s)

2054. **MOSZENSKIJ M.: Policejsko-faszystickij pochod protiv raboczewo klasa w SSzA.** Profies. Sojuzy 1953, nr 3, str. 46—52.

Faszycacja ustroju St. Zjedn. prowadzi do likwidacji swobód demokratycznych mas pracujących. Polityka prawicowych zw. zaw. sprzyja monopolom. (g)

2055★ **Polozenie i bor'ba raboczewo klasa kapitalistycznych stran Jewropy posle wtorej mirowoj wojny.** Moskwa 1952. Akad. Nauk SSSR. s. 468. Rec. MIEN-SZIKOW S. M. Sowiet. Kniga 1953, nr 3, str. 78—81.

Recenzent wykazuje, że obszerny materiał faktyczny, zebrany w pracy, nie został należyście uogólniony teoretycznie. Wskazuje także na znaczną ilość błędów o charakterze metodologicznym i teoretycznym w konstrukcji wykładu i w sposobie oświetlenia zag. pauperyzacji klasy robotniczej. (s)

2056. **Puti obiespieczenia maksimalnoj kapitalistyczekoj pribyli.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 107—123.

Zbiór materiałów statystycznych, zaczerpniętych z prasy postępowej i oficjalnych publikacji państw kapitalistycznych. Zawiera wiele najbardziej aktualnych danych, obrazujących metody zapewniania sobie maksymalnych zysków przez kapitał monopolistyczny. (s)

2057★ **A Report to the President by the President's Material Policy Commission.** June 1952. Rec. LEONIDOW W.: Amierikanskij plan zachwata mirowych resursow syria. Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 115—120.

Omówienie sprawozdania Prezydenckiej Komisji do Spraw Polityki Surowcowej. Rec. wykazuje imperialistyczny charakter polityki St. Zjedn., zmierzającej do zagarnięcia światowych zapasów surowcowych. Celowi temu służy wywóz kapitału prywatnego i państwowego do krajów kolonialnych i zależnych oraz udzielana tym krajom przez rząd St. Zjedn. tzw. pomoc techniczna. (g)

2058★ **RICHARD-MOLARD J.: Afrique occidentale Francaise.** Paris 1952. Rec. SKOROW G.: Francusecy kolonizatorzy w Afryce. Nowe Czasy 1953, nr 16, str. 29—31.

Recenzent wykazuje apologetyczną treść wywodów autora, mających na celu ukrycie prawdziwego charakteru rządów francuskich w Afryce Zachodniej. Przedstawia katastrofalny stan gospodarczy kraju, stałą pauperyzację krajowców, będącą następstwem wyzysku kolonialnego. (g)

2059★ **ROCHET W.: Vers l'emancipation paysanne.** Paris 1952. Rec. OGNIOW I.: Problemy wsi francuskiej. Nowe Czasy 1953, nr 22, str. 30—32.

Recenzent omawia pracę postępowego ekonomisty francuskiego „O wyzwolenie chłopów“. Praca ta, oparta na bogatym materiale faktycznym i statystycznym, przedstawia katastrofalną sytuację

francuskich farmerów, dzierżawców i robotników rolnych. Położenie ich pogarsza militaryzacja ekonomiki, powodująca dalsze rozwarcie nożyc cen produktów rolnych i przemysłowych. (g)

2060. SCHOMBURG G.: **Der erste Krach in der Montanunion.** Finanzwirtschaft 1953, nr 5, str. 242—243.

Omówienie przeciwieństw zaczynających występować na „wspólnym rynku“ dla węgla, rudy żelaza i złomu, utworzonym na mocy układu między Niemcami Zach., Belgią, Francją, Holandią, Włochami i Luksemburgiem. (k)

2061★SEGAL Ja. Je.: **Ekonomika i politika sowlremiennoy Szwecji.** Moskwa 1952. Akad. Nauk SSSR, Inst. Ekonomiki, s. 224. Rec. GUKASJAN L. G.: Sowljet. Kniga 1953, nr 4, str. 75—77.

Recenzent dodatkowo ocenia pracę Segala, wskazując na jej naukowy i demaskatorski charakter. Niektóre błędy autora wynikają z niedostatecznej analizy działania podstawowego prawa ekonomicznego współczesnego kapitalizmu w ekonomice Szwecji. (s)

2062. SIENNICKI L.: **Zgubne następstwa militaryzacji ekonomiki Anglii.** Życie gosp. 1953, nr 16, str. 530—532.

Przegląd aktualnych danych, obrazujących upadek gospodarki angielskiej w wyniku polityki militaryzacji. (s)

2063. SKURATOW L.: **Splot sprzeczności na Bliskim Wschodzie.** Nowe Czasy 1953, nr 17, str. 3—9.

Autor omawia sytuację gospodarczą i polityczną krajów Bliskiego Wschodu. Wykazuje zaostrenie się wszystkich podstawowych sprzeczności. Wyrażają się one w spotęgowaniu ruchu narodowo-wyzwoleńczego przeciwko anglo-amerykańskiemu imperializmowi oraz w nasileniu wewnętrznej walki mas ludowych przeciw pozostałościom feudalizmu. (g)

2064. SOBOLEW A.: **Oswobodzicielna bor'ba raboczewo klasa kapitalistycznych stran na sowlremiennom etapie.** Wopr. Filosof. 1953, nr 2, str. 20—38.

Wyzwoleńcza walka klasy robotniczej krajów kapitalistycznych na obecnym etapie w warunkach pogłębiania się konfliktu między siłami wytwórczymi i kapitalistycznymi stosunkami wytwórczymi, w warunkach zaostrenia się ogólnego kryzysu kapitalizmu, zaostrenia się imperialistycznych sprzeczności. Znaczenie teoretycznych wskazań, zawartych w pracach klasyków marksizmu-leninizmu dla tej walki klasy robotniczej, zwłaszcza wskazówek, zawartych w pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. (ch)

2065. STILLMANN G.: **USA — Monopole regieren in Israel.** Wirtschaft 1953, nr 7, str. 12.

Na podstawie analizy wpływów „budżetu dewizowego“ Izraela autor wykazuje, że przeszło 50% dochodów stanowią wpłaty St. Zjedn., co jest dowodem dalszego uzależnienia tego kraju od polityki amerykańskiej. (m)

2066★SZIFRIN E.: **Ekspansja amierikanskowo imperializma w Meksyku posle wtorej mirowoj wojny.** Moskwa 1952. Akademiya Nauk SSSR, s. 322, 2 nrb.

Wzrost ekspansji imperializmu amerykańskiego w Meksyku po II wojnie świat. oraz walka naro-

du meksykańskiego o wyzwolenie narodowe, o zniesienie ucisku imperialistycznego. Charakterystyka sytuacji gospodarczej Meksyku, która w wyniku opanowania gospodarki kraju przez imperialistów anglo-amerykańskich stale się pogarsza. Metody ekspansji imperializmu amerykańskiego. Autor wskazuje, opierając się na konkretnych przykładach na stale rosnący opór mas ludowych, kierowanych przez klasę robotniczą. (ch)

2067. DI VITTORIO G.: **O chleb, wolność i pokój.** Nowe Czasy 1953, nr 20, str. 3—8.

Autor omawia stałą pauperyzację mas pracujących w krajach kapitalistycznych. Wykazuje, że powoduje ona potęgowanie się walki mas wyzyskiwanych o lepsze warunki życia, o swobody demokratyczne, o pokój. (g)

2068. **Vom Marshallplan zu Kriegsverträgen.** Wirtschaft 1953, nr 15, str. 1.

Autor demaskuje cele tzw. planu Marshalla. Artykuł napisany w 5 rocznicę uchwalenia tego planu. (m)

2069. W. D.: **Die materiellen Interessen der westdeutschen SPD — und Gewerkschaftsführer an der Aufrechterhaltung des kapitalistischen Systems.** Wirtschaft 1953, nr 12, str. 6.

Pogłębiający się kryzys ekonomiczny w Niemczech Zach. (wzrost bezrobocia i kosztów utrzymania). Zdrada interesów klasy robotniczej przez prawicowe kierownictwo zach.-niemieckich związków zawodowych. (m)

2070★WISZNIEW S. M.: **Sowlremiennoy militarizm i monopoli.** Moskwa 1952. Akad. Nauk SSSR, Inst. Ekonomiki, s. 216. Rec. POKATAJEW Ju. N., BORISOW S. M. Sowljet. Kniga 1953, nr 4, str. 71—75.

Recenzja zawiera ostrą krytykę nowej pracy Wiszniewa. Wskazuje na szereg istotnych błędów popełnionych przez autora w oświetleniu istoty militaryzacji ekonomiki krajów kapitalistycznych, a także w charakterystyce wzrostu tej militaryzacji. (s)

2071. ZAGŁADIN W.: **WKT — bojowaja organizacja raboczewo klasa Francji.** Profies. Sojuzy 1953, nr 3, str. 53—59.

Artykuł konsultacyjny przedstawia historyczny rozwój francuskiego ruchu związkowego. CGT na obecnym etapie rozwojowym francuskiego imperializmu trafnie łączy walkę z rodzimymi kapitalistami z walką z ekspansją amerykańskiego imperializmu. (g)

2072★ŻUKOW N., GRIGORIEW G.: **Militaryzacja ekonomiki i usilenje obnieszczanja raboczewo klasa Zapadnoj Giermanji.** Moskwa 1952. Profizdat, s. 135, 1 nrb.

Przeprowadzana przez St. Zjedn. remilitaryzacja Niemiec Zach. jako jedna z podstawowych przyczyn pogarszania się sytuacji klasy robotniczej w Niemczech Zach. Polityka St. Zjedn. udzielających pełnego poparcia neohitlerowcom bońskim, stanowi bezpośrednio zagrożenie pokoju. Stale wzmagająca się walka klasy robotniczej w Niemczech Zach. z uciskiem rodzimych i obcych imperialistów o pokój i zjednoczenie Niemiec. (ch)

Zob. poz. 1986, 1988, 2121, 2126, 2139, 2156, 2160, 2163, 2258, 2327, 2435, 2437, 2439, 2441.

VII PLANOWANIE GOSPODARKI NARODOWEJ

2073. CHMIELEWSKI Z.: **Nowa organizacja terenowych komisji planowania gospodarczego.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 31—35.

Omówienie instrukcji Rady Ministrów z dn. 10.X. 1952 r. i zarządzenia przewodniczącego PKPG z dn. 23.II.1953 r., ustalających nowe zasady organizacyjne terenowych komisji planowania gospodarczego. Nowe przepisy winny przyczynić się do

podniesienia jakości pracy i do usunięcia braków, istniejących dotychczas w pracach tych komisji. (g)

2074. K.: **Planowoje Chozjajstwo — drugie półrocze 1952 r.** (Część II) Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 64—65.

Omówienie nr 6/52 czas. Planowoje Chozjajstwo. Recenzent szczególnie uwagę zwraca na artykuł redakcyjny „Ekonomiczne prawa socjalizmu a zadania planowania gospodarki narodowej“. (g)

2075. KAWALEC W.: **Więcej uwagi poświęcić terenowemu planowaniu gospodarczemu.** Rada nar. 1953, nr 11, str. 8—12.

Rola i zadania terenowych komisji planowania gospodarczego. Konieczność zwiększenia opieki rad narodowych nad przygotowaniem planów na r. 1954 oraz nad rozpoczętymi zasadniczymi pracami przygotowawczymi nad kolejnym planem 5-letnim. (cz)

2076. KISIELEWSKI K.: **Z doświadczeń organizacji pracy komisji planowania gospodarczego.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 42—44.

Analiza braków i osiągnięć akcji organizowania terenowych komisji planowania gospodarczego. Wskazanie niektórych bieżących zadań dla WKPG. (g)

2077. MAKOWSKI S.: **Rola i znaczenie terenowych rad narodowych w planowaniu gospodarczym.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 21—26.

Osiągnięcia i braki rad narodowych na odcinku planowania gospodarczego. Omówienie instrukcji 6a i 7, normujących zagadnienie organizacji i działalności terenowych komisji planowania gospodarczego. Charakterystyka bieżących zadań rad narodowych w związku z ostatecznym ustaleniem planów terenowych na r. 1953. (g)

2078. MINC B.: **O znaczeniu pracy „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ dla planowania gospodarki narodowej.** Ekon. 1953, nr 1, str. 56—74.

Krytyka idealistyczno-subiektywistycznych poglądów na istotę planowania. Charakterystyka działania prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju. Niemożliwość planowania gospodarki narodowej w kapitalizmie. Stalin jako twórca zasad socjalistycznego planowania. (g)

2079. PAJESTKA J.: **O wyższy poziom i właściwy kierunek „Gospodarki Planowej“.** Ekon. 1953, nr 1, str. 285—297.

Recenzent podkreślając osiągnięcia „Gospodarki Planowej“ w r. 1952 wskazuje jednak na liczne braki w pracy czasopisma. Są nimi m. in.: pomijanie i nienawiązywanie do zagadnień ekonomii politycznej socjalizmu w artykułach, dotyczących

praktyki naszego planowania, dublowanie pracy innych czasopism, publikowanie wielu artykułów nie związanych tematycznie z zagadnieniem planowania, brak krytyki woluntarystycznych poglądów na istotę planowania. (g)

2080. PIEROW G.: **I. W. Stalin o zakonie planiernowo, proporcjonalnowo rozwija narodnowo chozjajstwa.** Plan. Choz. 1953, nr 1, str. 15—33.

Omawiając naukę Stalina o prawie planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej autor charakteryzuje działanie tego prawa w gospodarce ZSRR w okresie całego jej rozwoju począwszy od Rewolucji Paźdz. (s)

2081★SOKOŁOWSKI K.: **Planowanie terenowe w ZSRR i Polsce.** Warszawa 1952. Polgos, s. 215. Rec. J. J. Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 62—63.

Omówienie pracy porównującej planowanie terenowe w ZSRR i w Polsce. Recenzent ocenia pracę w zasadzie pozytywnie, polemizuje jednak z niektórymi poglądami autora na problematykę planowania terenowego. (g)

2082. WALENTIK Z.: **Reorganiscace mistniho hospodarzstwi.** Plan. Hosp. 1953, nr 5, str. 351—355.

Nowe zasady planowania gospodarki terenowej. Przejście przemysłu terenowego i gospodarki komunalnej pod kompetencje rad narodowych. Zakres i główne zadania gospodarki terenowej i komunalnej. (c)

2083. WERGNER Z.: **Metody zajisztowani hlawnich proporci při planowani rozwoje narodniho hospodarzstwi.** Plan. Hosp. 1953, nr 4, str. 241—251.

Zagadnienie planowania proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej. Prawo planowania proporcjonalnego rozwoju gosp. narodowej jako obiektywne prawo ekonomii socjalizmu i komunizmu. Metoda bilansowa i jej zastosowanie. 3 grupy bilansów gospodarki narodowej i ich zadania. Teoria rozszerzonej reprodukcji socjalistycznej i schemat bilansu gosp. narodowej. (c)

Zob. poz. 2001, 2256—57.

VIII USTAWODAWSTWO

2084. RAJZMAN H.: **Wzmoczenie karno-prawnej ochrony własności społecznej.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 5, str. 153—159.

Pojęcie własności socjalistycznej; jej znaczenie jako bazy ustroju socjalistycznego oraz głównego oręża w walce klasowej. Wnikliwa interpretacja przepisów o wzmoczeniu ochrony własności społecznej oraz o ochronie własności społecznej przed drobnymi kradzieżami (Dz. U. nr 17 z 1953 r., poz. 68 i 69). (o)

2085. WOŹNIAKOWSKI A.: **Organizacja zawierania umów planowych.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 32—36.

Umowy planowe jako czynnik ugruntowania zasad rozrachunku gospodarczego i zapewnienia dyscypliny wykonywania planów gospodarczych. Fazy akcji umów planowych. Autor zwraca uwagę na zagadnienie kontroli przez jednostki zwierzchnie zawierania i wykonywania umów w terenie. (g)

Zob. poz. 2165.

IX STATYSTYKA

ZAGADNIENIA OGÓLNE. TEORIA

2086. BAŁEK A.: **Niektóre otázky szkoleni statistických kadru.** Statist. Obzor. 1953, nr 1—3, str. 72—82.

Sześciotygodniowy program studium statystyki na 5-miesięcznym kursie statystyki przy czechosł. Państwowym Urzędzie Statystyki. Program ten obejmuje głównie: teorię statystyki, statystykę ekonomiczną i poszczególne statystyki branżowe. (c)

2087. EGERMAYER F.: **K otazce jednoty aritmetického a harmonického prumleru.** Statist. Obzor. 1953, nr 1—3, str. 69—71.

Artykuł z zakresu teorii statystyki o średniej harmonicznej jako szczególnej postaci średniej arytmetycznej. (c)

2088. GURIEWICZ S.: **K woprosu o przedmetle statističeskoj nauki.** Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 60—72.

Autor krytykuje istniejące w nauce radzieckiej reminiscencje burżuazyjnej, idealistycznej teorii statystyki, wyrażające się w niematerialnym pojmowaniu przedmiotu statystyki. Polemizuje z wywodami Niemieczynowa i Pisariewa wykazując niemarksistowski charakter ich koncepcji. (g)

2089. KOZŁOW T.: **O niekotorych woprosach teorij statistiki.** Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 47—59.

Autor polemizuje z wywodami N. Drużynina, negującego materialny charakter przedmiotu i metody statystyki, oraz z N. Michajłowem, W. Sobolewem, I. Kaganowiczem usiłując wykazać, że ich stanowisko nie jest w pełni zgodne z marksistow-

ską teorią statystyki. Na zakończenie formułuje definicję statystyki i zajmuje się zagadnieniem metody statystycznej. Artykuł ma charakter dyskusyjny. (g) Zob. poz. 2397, 2400 z 1952 r.; 158, 808.

2090. **Rabotu organow gosudarstwiennoj statistiki — na urovien' nowych zadacz.** Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 18—26.

Zadania poszczególnych gałęzi statystyki radzieckiej w r. 1953, których realizacja zapewni pełne jej włączenie w dzieło wykonania piętego planu pięcioletniego. Braki w pracy Centralnego Urzędu Statystycznego. Sposoby zapewniające podniesienie poziomu radzieckiej statystyki. (g)

2091. **ZDARSKY M.: Klementowi Gottwaldowi była statistika uczinnym nastrojem w jeho politicko-hospodarske pracl.** Statist. Obzor 1953, nr 1—3, str. 12—21.

Doniosła rola statystyki społeczno-gospodarczej w działalności politycznej i publicystycznej prez. Gottwalda. Metody analizy statystycznej stosowane przy badaniach sytuacji gosp. CzSR oraz przy porównywaniu położenia klasy robotniczej CzSR w okresie przed i powojennym. (c)

STATYSTYKA SPOLECZNO-GOSPODARCZA

2092. **BAKULIN S.: Falsifikatorskij charakter burżuaznoj statistiki wnieszniej torgowli.** Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 84—90.

Wykazanie apologetycznych fałszerstw burżuazyjnej statystyki handlu zagranicznego. Celem ich jest zamaskowanie narastających sprzeczności ekonomiki kapitalistycznej, związanych z ekspansywną polityką amerykańskich monopolii. (g)

2093. **CYRLIN L., SOSIENSKIJ I.: Burżuaznaja ekonomieszkaja statistika na službie imperialistieszkogo reakcije.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 73—86.

Artykuł demaskuje zakłamanie statystyki burżuazyjnej, wprzęgniętej w służbę monopolii. Omawia szczegółowo typowe dla tej statystyki metody falsyfikacji danych, dotyczących militarystycznej gospodarki narodowej, maskowanie procesu pauperyzacji mas pracujących, preparowanie wskaźników, zaciemniających rzeczywisty przebieg rozwoju gospodarczego krajów kapitalistycznych. (s)

X RACHUNKOWOŚĆ

2099. **BALLING H.: Zur Einführung genormter Lohnkonten in der privaten Wirtschaft, bei Handwerksbetrieben und in der privater Landwirtschaft.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 370—372.

Ujednolicenie kont dotyczących płac w księgowości przedsiębiorstw prywatnych, rzemieślników i indywidualnych gospodarstw rolnych w NRD. Jednolite księgowanie płac umożliwi ich kontrolę przez organy finansowe. (k)

2100. **BAZYLEWICZ T.: Księgowi-rewidenci.** Rachunk. 1953, nr 4, str. 152—156.

Zadania księgowych rewidentów, powołanych w poszczególnych ministerstwach i centralnych zarządach w celu kontroli pracy jednostek podległych. Postulaty autora, dot. metody i techniki pracy rewidentów. (k)

2101. **BLASS B.: Osiągnięcia i zadania aparatu księgowości.** Życie gosp. 1953, nr 19, str. 650—654.

Reformy planów kont, rozpowszechnianie metody rejestrowej, postęp w sprawozdawczości pod względem jakości i terminowości — jako główne osiągnięcia aparatu księgowości. Poważne braki szczególnie w księgowości kosztów własnych, zbyt mały udział aparatu finansowego w walce o obniżkę kosztów własnych. Kalkulacja jednostkowa — słabą stroną księgowości. Najbliższe zadania aparatu księgowości mające na celu usunięcie tych braków. (s)

2094. **HERBST F.: Zlepsit vykaznictwi — nalehawy ukol wszech pracowniku ewidencel a statistiky.** Statist. Obzor 1953, nr 4, str. 118—122.

Artykuł dotyczy zag. dotrzymywania terminów sprawozdawczości. Usprawnienie sprawozdawczości jako pilne zadanie statystyki czechosł. Przyczyny niedotrzymywania terminów; środki likwidacji tych przyczyn. Współzawodnictwo na odcinku dotrzymywania i skracania terminów w sprawozdawczości czechosł. (c)

2095. **RADEKE E.: Abrechnung des Planes der Berufsausbildung.** Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 7, str. 197—199.

Rodzaje i tryb sprawozdawczości na r. 1953 w zakresie szkolenia zawodowego w NRD. Krytyczna ocena dotychczasowego sposobu opracowywania sprawozdawczości i statystyki w tej dziedzinie. (m)

2096. **RYŻOW I.: O statističeskom izuczenji wniedrienja nowoj tehniki w narodnoje chozjajstwo.** Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 27—38

Statystyczne badanie skutków zastosowania nowej techniki w gospodarce narodowej umożliwiają racjonalne wykorzystanie nowych metod produkcji. Autor omawia zadania statystyki nowej techniki w piątym planie pięcioletnim i charakteryzuje poszczególne wskaźniki przez nią używane. (g)

2097. **TOLNAR G.: Za vytworzeni socialističke školni statistiky.** Statist. Obzor 1953, nr 1—3, str. 82—88.

Artykuł znanego węgierskiego statystyka na temat pierwszych doświadczeń uzyskanych na Węgrzech w zakresie statystyki szkolnictwa. Analiza dotychczasowych osiągnięć i braków. (c)

2098. **WINOGRADOW K.: Inwestycje w planie piętej pięcioletki i zadania statystyki inwestycyjnej.** Zagad. inw. w świetle prasy i lit. ekonom. zagr. 1953, nr 1, str. 1—17.

Wspaniałe wyniki niektórych wielkich inwestycji w piątą pięcioletkę ZSRR. Znaczenie i rola służby sprawozdawczo-statystycznej w planie realizacji inwestycji w ZSRR. (o)

STATYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Zob. poz. 1940, 1943.

2102. **BOJARCZYK M.: Nowe zasady bilansowania.** Rachunk. 1953, nr 5, str. 200—204.

Omówienie skodyfikowanych i zmodyfikowanych przepisów prawnych, zapewniających jednolite sporządzanie sprawozdań, inwentaryzacji i bilansów. (k)

2103. **BUKI S.: Organizacja pracy przy metodzie rejestrowej.** Rachunk. 1953, nr 5, str. 211—216.

Organizacja komórek księgowości, zasady podziału pracy i prowadzenie archiwum dokumentów w księgowości rejestrowej przedsiębiorstw uspołeczniowanych. (k)

2104. **DOMKE R.: Die Unterstützung der Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften bei der Einrichtung der Buchführung.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 298—299.

Pomoc przedsiębiorstw państwowych, a w szczególności ich działów księgowych, dla spółdzielni produkcyjnych. Konieczność obejmowania przez przedsiębiorstwa przemysłowe patronatów nad księgowością spółdzielni produkcyjnych w NRD. (k)

2105. **EHRHARDT W.: Eine solche Buchführung ist für die Landwirtschaftliche Produktionsgenossenschaften kein Fortschritt sondern ein Hemmschuh.** Finanzwirtschaft 1953, nr 5, str. 247.

Artykuł zawiera krytykę zasad księgowości, obowiązującej w spółdzielniach produkcyjnych NRD. Autor domaga się wprowadzenia w spółdzielniach produkcyjnych księgowości przebitkowej. (k)

2106. GEHLHAR H. G., PONTOW A.: **Neues Rechnungswesen in den Kreishandelsbetrieben der HO.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 299—301.

Nowy system rachunkowości w państwowych powiatowych przedsiębiorstwach handlowych NRD oraz jego wpływ na umocnienie zasad rozrachunku gospodarczego w tych przedsiębiorstwach. (k)

2107. GELLRICH W.: **Zur Frage der Maschinenbelastungsnorm.** Finanzwirtschaft 1953, nr 9, str. 468—471.

Autor przedstawia współzależność między normami zużycia maszyn a odpisami amortyzacyjnymi. Domaga się rewizji dotychczasowych stawek amortyzacyjnych i norm zużycia maszyn i urządzeń. (k)

2108★GINIATOWICZ M.: **Technika księgowości rejestrowej w przedsiębiorstwie handlu detalicznego.** Warszawa 1953, PWSZ, s. 255.

Przykłady, tematy i materiały kontrolne. (k)

2109. GORCZYCKI W.: **Bilans nieprawidłowości.** Rachunk. 1953, nr 4, str. 157—161.

Artykuł dyskusyjny na temat zasad sporządzania bilansu nieprawidłowości, który „stanowi proste zestawienie nieprawidłowości zaangażowanych przez przedsiębiorstwo środków oraz nieprawidłowych źródeł ich finansowania”. Tablice i przykłady. (k)

2110. KK.: **Ekonomiczne podstawy rachunkowości.** A. Budżet socjalistyczny i rozliczenia przedsiębiorstw z budżetem. Rachunk. 1953, nr 4, str. 171—173; nr 5, str. 223—225.

Definicje akumulacji socjalistycznej oraz jej znaczenie ekonomiczne i polityczne. Struktura oraz treść dochodów i wydatków budżetu socjalistycznego i kapitalistycznego. Rola budżetu w reprodukcji socjalistycznej. Rozliczenia przedsiębiorstw z budżetem. (k)

2111★**Komentarz do RPK dla państwowych przedsiębiorstw handlowych.** Warszawa 1953, Polgos, s. 317, 3 nlb.

Komentarz podaje sposoby ewidencji operacji gospodarczych przedsiębiorstw handlu wewnętrznego. Wyjaśnia, na podstawie schematów księgowości, wzajemne powiązanie grup kont (rozdziałów RPK) i poszczególnych kont. Zawiera sposoby sporządzania sprawozdań finansowych przedsiębiorstw handlowych. Publikacja jest przeznaczona zarówno dla praktyków, jak i studiującej młodzieży w szkołach ekonomicznych. (k)

2112. L. M.: **Das neue Rechnungswesen erleichtert die kurzfristige Abrechnung.** Finanzwirtschaft 1953, nr 5, str. 248—249.

Przebieg sporządzania bilansu miesięcznego w jednej z cegielń w NRD po wprowadzeniu nowej księgowości. Księgowość ta umożliwia szybkie rozliczenie się przedsiębiorstwa z jego brygadami i oddziałami. (k)

2113. LEONTIEW N., SZOLOMOWICZ I.: **K woprosu o prieditie i metodie buchgal'terskovo uceta.** Buchgal't. Uczet 1953, nr 4, str. 8—17.

W świetle pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” oraz uchwał XIX Zjazdu

KPZR autorzy omawiają zadania, przedmiot i metodę księgowości w ustroju socjalistycznym oraz wskazują na jej klasowy charakter. (k)

2114. ROST H., BENN G., WENSCH G.: **Zettellose Lohnrechnung im neuen Rechnungswesen.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 351—353.

Bezkartkowy sposób obliczania płac w nowym systemie księgowości dla przedsiębiorstw przemysłowych w NRD. Rozliczenia z przedsiębiorstwami macierzystymi z tytułu płac brygad i oddziałów. (k) Zob. poz. 850.

2115. SEIDLER H. F.: **Zum Rechnungswesen der Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 296—298.

Artykuł dyskusyjny na temat księgowości w spółdzielniach produkcyjnych w NRD. Autor proponuje wprowadzić w tych spółdzielniach dodatkowo księgę dzienną, inwentarową oraz księgę wkładów członkowskich. (k)

2116★SOKAL S., TENDERA P.: **Przykład z rachunkowości handlowej.** Warszawa 1953, PWSZ, s. 10, 1 nlb, 98 zał. (Masz. pow.).

Teksty tematów, wzory dokumentów księgowych oraz rozwiązywania przykładów z księgowości przedsiębiorstw handlowych według RPK na rok 1952. (k)

2117★TOMEK R.: **Hlavní účetní a jeho ukoly v socialistickem hospodarství.** Praha 1953. Orbis, s. 100.

Broszura omawia zadania i odpowiedzialność gł. księgowego w świetle wydanych ostatnio w CzSR ustaw i rozporządzeń wykonawczych (c)

2118. **Ukazatel literatury po buchgal'terskomu ucetu otcetnosti i analizu, izdannoj w 1952 g.** Buchgal't. Uczet 1953, nr 4, str. 46—48.

Bibliografia nieadnotowana książek z zakresu księgowości i analizy ekonomicznej, wydanych w języku rosyjskim w r. 1952. (k)

2119. Z. F.: **Nowy plan kont w NRD.** Rachunk. 1953, nr 5, str. 217—222.

Omówienie nowego planu kont, obowiązującego od 1.I.1953 r. w przedsiębiorstwach państwowych NRD. (k)

2120★ZEBRAK M. C.: **Kurs rachunkowości przemysłowej.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Polgos, s. 410, 4 nlb. Rec. Rachunk. 1953, nr 4, str. 195—196.

Recenzent podkreśla zalety książki, jak powiązanie teorii rachunkowości przemysłowej z zagadnieniami ekonomicznymi i politycznymi, ścisłe połączenie teorii z praktyką oraz ujmowanie zagadnień zarówno syntetyczne, jak analityczne. Do niedociągnięć podręcznika zaliczył: brak schematów księgowania, przykładów liczbowych oraz omówienia mechanizacji pracy w księgowości. (k) Zob. poz. 194.

Zob. poz. 2144, 2190, 2197, 2259, 2265, 2268—69, 2271, 2297.

XI FINANSE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

2121. **Der Kapitalexpert Westdeutschlands.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1952. Rec. PAWŁOW W.: Niemcy Zachodnie wznowiły eksport kapitału. Nowe Czasy 1953, nr 17, str. 30—32.

Recenzent omawia ceną pracę Niemieckiego Instytutu Gospodarczego „Eksport kapitału przez Niemcy Zachodnie”. (g) Zob. poz. 856.

2122★**Finanse i kredyt.** Oprac. pod red. prof. B. Blassa. Warszawa 1952. PWN, z. I, s. 34; z. II, s. 64; z. III, s. 60. (Masz. pow.) (+)

Charakterystyka roli pieniądza w ustroju socjalistycznym oraz znaczenia finansów w podziale dochodu narodowego. Omówienie zagadnienia systemu budżetowego, środków obrotowych oraz finan-

sowania inwestycji i kapitalnych remontów w Polsce Ludowej. Zeszyty stanowią pierwszą część podręcznika dla studentów Studium Zaocznego SGPiS. (k)

2123★KUCHARSKI M., LUKOMSKI W.: **Finanse i kredyt w Polsce Ludowej.** Warszawa 1953. PWSZ, s. 407, 4 nlb.

Podręcznik dla technikum ekonomicznego. Książka obejmuje materiał zawarty w pięciu powielanych zeszytach, wydanych w r. 1952. (k) Zob. poz. 857.

2124★**Nowe finaneční zakony.** Praha 1953. Orbis, s. 400. Zbiór tekstów 14 ustaw i rozporządzeń wykonawczych (wraz z komentarzami z końca r. 1952 w sprawie reorganizacji czeskosł. systemu podatkowego, budżetowego, ubezpieczeń i systemu finansowego. (c)

2125. PATRYCHA I.: **Finanse i kredyt na tle nauki Stalina o prawach ekonomicznych socjalizmu.** Finanse 1953, nr 2, str. 13—25.

Nowe zadania nauki o finansach i kredycie w świetle pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. Artykuł stanowi fragment przygotowanej do druku książki pt. Finanse przedsiębiorstw przemysłowych. (k)

2126. SCHOMBURG G.: **Das Londoner Schuldenabkommen — ein neuer Beweis des Vaterlandsverrats der Adenauer und Konsorten.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 287—289.

Londyńskie porozumienie między Niemcami Zach. a Anglią w sprawie długów niemieckich. Porozumienie to jest jeszcze jednym dowodem podporządkowania polityki i gospodarki Niemiec Zach. Anglii i Stanom Zjedn. (k)

2127. SŁAWNYJ I.: **Rieżim ekonomji — ważniejszy ryczałt dalniejszego podjoma narodowo chozjajstwa.** Finansy i Kriedit 1953, nr 2, str. 29—39.

Nawiązując do uchwał XIX Zjazdu autor omawia sposoby ujawniania ukrytych rezerw w gospodarce narodowej ZSRR. Podaje sposoby wykorzystania tych rezerw. (k)

Zob. poz. 2048.

SYSTEM BUDŻETOWY

2128. **Alle helfen mit bei der Erfüllung unserer Pläne.** Finanzwirtschaft 1953, nr 5, str. 228—235.

Zbiór przemówień przedstawicieli klubów poselskich, które wygłoszone zostały w związku z uchwaleniem przez parlament NRD budżetu na r. 1953. Omówiono m. in. następujące zagadnienia: udziału pracujących w sporządzaniu i wykonywaniu budżetów, podatku od rzemiosła, wykorzystania rezerw w gospodarce narodowej, oszczędności oraz podniesienia wydajności pracy w rolnictwie. (k)
Zob. poz. 1459, 1460.

2129. BIENIAMINOW N., OBOLIENSKIJ N.: **Bjudgety sojunnych riespublik na służbie narodow SSSR.** Finansy i Kriedit 1953, nr 2, str. 16—22.

Przedstawienie osiągnięć pokojowego budownictwa republik radzieckich w świetle analizy wydatków budżetowych, przeznaczonych na urządzenia socjalno-kulturalne i gospodarcze. Dane statystyczne. (k)

2130. GUTH E.: **Die wichtigsten Aufgaben der Abgabenverwaltung im Jahre 1953.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 337—341.

Walka o terminowy pobór podatków — najważniejszym zadaniem aparatu finansowego NRD w roku 1953. Sposoby tej walki: współpraca z organizacjami masowymi, skuteczna kontrola przedsiębiorstw, prawidłowa organizacja pracy organów finansowych. (k)

2131. CIEŚLAK S.: **Budżet Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na rok 1953.** Życie gosp. 1953, nr 17, str. 547—549.

Charakterystyka budżetu PRL pod względem struktury dochodów i wydatków w przeciwstawieniu do budżetów państw kapitalistycznych. Przegląd głównych warunków wykonania budżetu. (s)

2132. DIETRICH T.: **Budżet Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na rok 1953.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 5—12.

Autor, Minister Finansów PRL, charakteryzuje osiągnięcia gospodarcze Polski w r. 1952. Omawia zadania budżetu na rok bieżący w związku z realizacją zamierzeń czwartego roku Planu 6-letniego. Analizuje stronę przychodową i rozchodową budżetu i wykazuje, że budżet nasz ma charakter pokojowy i w pełni zabezpiecza dalszy rozwój socjalistycznego budownictwa. (g)

2133. FISCHER K., TOMUSCHEIT F.: **Der Kassenplan als wichtiges Instrument zur Durchführung des Staatshaushaltsplanes.** Finanzwirtschaft 1953, nr 9, str. 471—473.

Struktura i zadania miesięcznych, kwartalnych oraz rocznych planów kasowych w NRD. Plan kasowy a budżet państwowy. (k)

2134. FREITAG K.-D., HOFFMANN H.: **Vorschläge zur vereinfachten Durchführung des Haushaltsplanes.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 311—314.

Artykuł dyskusyjny, dotyczący uproszczenia techniki rozliczeń, związanych z wykonywaniem budżetu państwowego NRD na 1953 r. (k)

2135. GEIER H.: **Verschiedene Missstände in der Besteuerung der privaten Wirtschaft wurden beseitigt.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 357—368.

Uproszczenie trybu wymiaru i ujednoczenie podatków od prywatnych przedsiębiorstw i rzemiosła w NRD. (k)

2136. KREYSA W.: **Statni rozpoczet posledniho roku Gottwaldowy pietiletky.** Plan Hosp. 1953, nr 5, str. 291—298.

Artykuł wybitnego czeskiego ekonomisty, zawierający analizę budżetu czechosł. na r. 1953 — ostatni rok planu 5-letniego. Charakterystyka czechosł. budżetów powojennych. (c)

2137. **Miestnyje bjudgety — ważnoje orudje chozjajstwiennowo i kulturnowo stroitielstwa.** Finansy i Kriedit 1953, nr 2, str. 10—15.

Obszerne omówienie rozwoju wydatków budżetów miejskich w ZSRR oraz ich roli w budownictwie kulturalnym i gospodarczym. (k)

2138. **Die Neuregelung der Erhebung der Gewerbesteuer und Umsatzsteuer im Bereich der volkseigenen Wirtschaft.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 373.

Uproszczenie poboru podatku obrotowego oraz podatku dochodowego od gospodarki społeczniej w NRD. (k)

2139. PEWZNER J.: **O projektach rewizji budżetu Stanow Zjednoczonych.** Nowe Czasy 1953, nr 21, str. 9—13.

Militaryzacja gospodarki narodowej w St. Zjedn. prowadzi do spotęgowania inflacji i zakłóceń obiegu pieniężnego. W związku z tym pojawiają się projekty Eisenhowera, dot. rewizji budżetu, które w istocie wcale nie zmniejszają tempa zbrojeń. (g)

2140. POPOW I.: **Miestnyje bjudgety Ukraïnskoj SSR.** Finansy i Kriedit 1953, nr 2, str. 23—28.

Struktura i rozwój dochodów oraz wydatków budżetów miejskich w Ukraïnskiej SSR. (k)

2141. SCHMIDT M.: **Grundsätze für die Führung der Haushaltswirtschaft.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 354—355.

Omówienie metod ujawniania i mobilizacji rezerw w gospodarce narodowej NRD. (k)

2142. W. B.: **Grosszügige soziale Leistungen in der CSR.** Wirtschaft 1953, nr 18, str. 12.

Porównanie wysokości nakładów na urządzenia socjalne i kulturalne w Czechosłowacji w okresie przedwojennym i obecnie. Wspaniały rozwój budownictwa socjalno-kulturalnego likwiduje przedwojenne zacofanie w tej dziedzinie. (m)

2143. ZAWADZKI A. W.: **Wykonywanie budżetów terenowych przez rady narodowe.** Rada nar. 1953, nr 9, str. 10—14.

Typowe braki i błędy w realizacji budżetów terenowych w r. 1952. (cz)

Zob. poz. 2099, 2439.

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

2144. JAWORSKI Z.: **Sprawozdawczość finansowa w r. 1953.** Rachunk. 1953, nr 3, str. 104—111.

Omówienie zmian w sprawozdawczości w r. 1953, związanych ze zmianą ramowych planów kont, a dotyczących sprawozdawczości na odcinku strat, zysków, kosztów i kalkulacji. (k)

2145. K. N.: **Zasady rozliczeń przedsiębiorstw przemysłowych z budżetem na 1953 r.** Rachunk. 1953, nr 4, str. 174—178.

Zasady rozliczeń przedsiębiorstw z centralnymi lub terenowymi zarządami oraz tych zarządów z budżetem z tytułu zysku lub nadwyżek środków obrotowych. (k)

Zob. poz. 2236, 2259—60, 2264, 2276, 2300, 2317, 2320, 2378, 2382—84, 2402.

FINANSOWANIE INWESTYCJI

2146. BARAN S.: **O niektórych warunkach stabilizacji systemu planowania pokrycia finansowego inwestycji.** *Finanse* 1953, nr 2, str. 65—77.

Artykuł dyskusyjny na temat form, trybu i źródeł finansowania inwestycji w l. 1952—53. Braki i niedociągnięcia polskiego systemu finansowania inwestycji. (k)

2147. FEDOROWICZ Z.: **Jeszcze raz o mobilizacji zasobów wewnętrznych.** *Finanse* 1953, nr 2, str. 86—91.

Wypowiedź w dyskusji na temat mobilizacji zasobów wewnętrznych, występującej w polskim systemie finansowania inwestycji w r. 1952. Omówiono szereg zagadnień, związanych z finansowaniem inwestycji (np. środki obrotowe budowy i in.). (k)

2148. HAVEMANN W.: **Neue Grundsätze der Investitionsfinanzierung im Planjahr 1953.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 7, str. 377—380.

Zasadnicze zmiany, wprowadzone w r. 1953 w NRD na odcinku dyscypliny finansowej, obniżenia kosztów własnych oraz techniki rozliczeń z działalności inwestycyjnej umożliwiają wykonanie planu inwestycyjnego. (k)

2149. LANGE H.: **Eine Änderung der Finanzierung der Investitionen ist notwendig.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 9, str. 458—461.

Autor, opierając się na doświadczeniach ZSRR, domaga się zmiany systemu finansowania inwestycji w NRD, a w szczególności pogłębienia zasady samofinansowania działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw na rozrachunku gospodarczym. (k)

2150. SENTEK T.: **Zasady finansowania inwestycji spółdzielczości w 1953 roku.** *Finanse* 1953, nr 2, str. 78—85.

Źródła i tryb finansowania limitowych inwestycji centralizowanych i niescentralizowanych oraz inwestycji pozalimitowych. (k)

Zob. poz. 2278.

OBIEG PIENIĘŻNY I KREDYT

2151. AWE A., HOPPSTOCK W.: **Der Emissionsfonds der Deutschen Notenbank als ein Mittel der operativen Regulierung des Geldumlaufs.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 5, str. 268—272.

Zagadnienie planowania kasowego i emisji pieniądza przez Niemiecki Bank Emisyjny w NRD. Współzależność między emisją a obiegiem pieniężnym. Operatywne regulowanie tego obiegu przy pomocy emisji. (k)

2152 ★ CZARKOWSKI J., LINDNER J.: **Krótkoterminowe kredyty i rozrachunki.** Warszawa 1953. PWN, s. 274. (Masz. pow.)

Autorzy obszernie omówili poszczególne rodzaje kredytów, ich planowanie oraz tryb ich udzielania. Szkicowo natomiast przedstawili system rozliczeń między przedsiębiorstwami. (k)

2153. **Dług gosudarstwiennyj.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 15, str. 12.

Notatka wyjaśniająca zasadniczą odmienność charakteru długu państwowego w ZSRR i w krajach kapitalistycznych. Dług państwa kapitalistycznego jako dodatkowe obciążenie mas pracujących. Przyczyny nieuchronnego wzrostu zadłużenia państw kapitalistycznych. (s)

2154. **Długosroczny kredyt.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 15, str. 18.

Znaczenie kredytu długoterminowego we współczesnym kapitalizmie. Rola tego kredytu jako narzędzia ekspansji monopolistycznej. Zarys organizacji finansowania inwestycyjnego w ZSRR. Nowy charakter kredytu długoterminowego w stosunkach między krajami obozu socjalizmu. (s)

2155. **Dollar.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 15, str. 30.
Zarys systemu walutowego w St. Zjedn. w ujęciu historycznym. Spadek siły nabywczej dolara po II

wojnie światowej. Blok dolarowy i jego zagraniczna polityka walutowa jako wyraz zaborczych dążeń imperializmu amerykańskiego. (s)

2156. **„Dolarowy głód“.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 15, str. 30.

Charakterystyka zjawiska „głodu dolarowego“ typowego dla powojennej gospodarki krajów kapitalistycznych. Zaostrzenie kryzysu bilansów płatniczych przez ekspansywną politykę St. Zjedn. Nawiązanie stosunków wymiennych między Wschodem a Zachodem jako droga do likwidacji „głodu dolarowego“ krajów kapitalistycznych. (s)

2157. **Driczdzienski Bank.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 15, str. 197—198.

Rys historyczny rozwoju i działalności jednego z największych banków niemieckich — Dresdener Bank. Bank ten był zawsze jednym z najbardziej aktywnych ośrodków ekspansji imperializmu niemieckiego. Obecnie Bank ten jest czynny w Niemczech Zach. (s)

2158. HOFFMANN G.: **Das Rechnungseinzugsverfahren bei der Deutschen Investitionsbank.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 6, str. 324—325.

Miejscowe i pozamiejskowe rozliczenia inkasowe przedsiębiorstw budowlano-montażowych w NRD z Bankiem Inwestycyjnym z tytułu wykonanych robót i usług. Rozliczenia z tytułu dostaw dóbr inwestycyjnych. (k)

2159. HÜBNER R., JOCHMANN B.: **Bessere Unterstützung des Vertragssparens durch alle Parteien und Massenorganisationen ist notwendig.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 7, str. 382—383.

Konieczność sprawowania przez organizacje masowe i partię opieki nad systemem oszczędzania, opartym na podstawie umowy. (k)

2160. **Jewropiejskij płatiożnyj sojuz.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 15, str. 428—429

Artykuł informujący o zasadach organizacji i działalności, tzw. europejskiej unii płatniczej, stworzonej w r. 1950 przez kapitalistyczne kraje Europy pod naciskiem imperialistów amerykańskich. „Unia“ jest narzędziem polityki St. Zjedn. i przyczynia się do pogłębienia militaryzacji ekonomiki krajów europejskich oraz zaostrzenia kryzysu walutowego w tych krajach. (s)

2161. KOCH K., MEYER K.: **Die Büros der Deutschen Notenbank für gegenseitige Verrechnungen.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 7, str. 342—345.

Gospodarze znaczenie rozliczeń między przedsiębiorstwami przy pomocy zarachowań wzajemnych rozszczeń. Tryb i zasady tych rozliczeń. Technika pracy w Biurach Wzajemnych Rozliczeń. (k)

2162. MAURISCHAT G.: **Karl Marx zu den Aufgaben des Sparwesens und der Sparkassen im Kapitalismus.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 9, str. 451—453.

W świetle krytyki kapitalistycznego systemu kas oszczędności, przeprowadzonej przez K. Marksa, autor omawia system oszczędnościowy NRD, służący pokojowemu budownictwu. (k)

2163 ★ MICHALEWSKI F. I.: **Zołoto w sistemie kapitalizma posle wtoroj mirowoj wojny.** 1952. *Izd. Akademii Nauk SSSR*, s. 231, *Institut Ekonomiki. Rec. ATLAS Z.*: Nowy trud po dzieńnym obraszczeniu sowremiennowo kapitalizma. *Wopr. Ekonom.* 1953, nr 4, str. 109—114.

Recenzja pozytywnie ocenia pracę „Złoto w systemie kapitalistycznym po drugiej wojnie światowej“. Praca ta wykazuje, że załamanie kapitalistycznego systemu pieniężnego jest następstwem pogłębienia się ogólnego kryzysu kapitalizmu po II wojnie światowej. (g)

2164. STOLL W.: **Kreditgewährung und Kontrolle im volkseigenen Gross- und Einzelhandel.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 7, str. 374—377.

Kontrola i sposoby zabezpieczenia kredytów krótkoterminowych, udzielanych przedsiębiorstwom

handlowym w NRD. Kredytowanie pod obrót jako narzędzie kontroli pracy przedsiębiorstw handlowych. (k)

2165. WENTOWSKI F.: **Udział Banku w postępowaniu arbitrażowym.** Biul. Banku Inw. 1953, nr 2, str. 43—47. (l)

Dotyczy wypadków niepłatności przedsiębiorstw. (k)

2166. ZIMMERMANN H.: **Die DM—Kontrolle als Mittel zur Durchsetzung des Sparsamkeitsregimes.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 284—287.

Marka jako narzędzie kontroli czasu pracy i zużycia materiałów. Zagadnienie planowania i realizowania funduszu płac w przedsiębiorstwach uspołecznionych NRD. (k)

Zob. poz. 2019, 2319, 2331, 2348.

UBEZPIECZENIA GOSPODARCZE

2167. BRYKALSKI S.: **Pośrednictwo ubezpieczeniowe w ZSRR.** Wiad. ubezp. 1953, nr 3—4, str. 41—43.

Zadania agentów ubezpieczeniowych i planowanie ich pracy. Agencji jako pośrednicy między instytucjami ubezpieczeniowymi a ubezpieczonymi. System wynagrodzeń agentów. (k)

2168. GORONOWSKI W.: **Uwagi do dyskusji o ubezpieczeniach państwowych.** Wiad. ubezp. 1953, nr 3—4, str. 43—45.

Analiza wybranych zagadnień z teorii ubezpieczeń w socjalizmie: określenie ubezpieczeń, podział ubezpieczeń, powiązanie ubezpieczeń z budżetem państwowym i in. (k)

2169. HERRMANN A.: **Über Wesen und Aufgaben der staatlichen Versicherung.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 327—329.

Opierając się na literaturze radzieckiej autor charakteryzuje istotę i analizuje zadania ubezpieczeń państwowych w socjalizmie. Omawia bliżej zagadnienie funduszu asekuracyjnego i rezerwowego. (k)

2170. NUNKE H., PFAU G.: **Zur Theorie der Versicherung.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 384—385.

Artykuł dyskusyjny na temat ubezpieczeń w ustroju socjalistycznym. Związek między sposobem produkcji a ubezpieczeniami oraz między systemem ubezpieczeń a innymi ogniwami systemu finansowego. Autorzy rozpatrują ubezpieczenia w socjalizmie jako fundusz rezerwowy. (k)

XII P R A C A

ZAGADNIENIA OGÓLNE

2171. FRENKEL S.: **Wzrost wydajności pracy warunkiem rozwoju gospodarki narodowej.** Życie gosp. 1953, nr 18, str. 597—600.

Przegląd najpilniejszych zadań w dalszej walce o wzrost wydajności pracy w przemyśle polskim. (s)

2172. GRIGORIEW A.: **Woprosy powyszenia proizvoditelnosti truda w promyslennosti SSSR.** Kommunist 1953, nr 7, str. 37—52.

Analiza obiektywnych podstaw nieprzerwanego wzrostu wydajności pracy w przemyśle socjalistycznym. W szczególności autor rozpatruje wpływ prawidłowej organizacji pracy na podnoszenie wydajności. Wskazuje przy tym na główne formy walki o lepszą organizację pracy, m. in. także na formy walki o dalsze udoskonalanie systemu płac. (s)

2173. GROMADZKI J.: **Bibliografia.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 4, str. 51—56; nr 5, str. 45—48.

Bibliografia bieżąca dziedziny zagadnień socjalnych i pokrewnych. Podaje szereg pozycji z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy, płacy, pomocy społecznej, prawa pracy, pracy w ZSRR, ubezpieczeń społecznych, warunków bytu klasy robotniczej, czasów pracowniczych, związków zawodowych i żywienia zbiorowego. (o)

2174. PONARSKI M.: **Niektóre zagadnienia pracy w świetle nauki Stalina.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 4, str. 3—11.

Genialny wkład J. W. Stalina do nauki marksistowskiej na odcinku pracy jako podstawowego pojęcia ekonomicznego. Stalinowska analiza stosunków pracy w ZSRR, współzawodnictwa socjalistycznego, ruchu stachanowskiego, wydajności i podziału wg pracy; teoretyczna analiza zagadnienia pracy w przemyśle i dniówki obrachunkowej w rolnictwie kolchozowym. Humanizm socjalistyczny charakteryzujący sformułowania J. W. Stalina dot. pracy. (o)

Zob. poz. 1906, 1956, 1991, 2010, 2055, 2064, 2069, 2072, 2217, 2266.

KADRY — ZATRUDNIENIE

2175. FRIEDMANN A.: **Nordkoreas Wirtschaft bestand Bewährungsprobe.** Wirtschaft 1953, nr 7, str. 12.

Masowy udział kobiet Północnej Korei w produkcji przemysłowej i rolniej oraz ogólny wzrost wydajności pracy — przesłankami wykonywania

i przekraczania planów produkcyjnych, i to pomiędo trudności wojennych. (m)

2176. GUTJAHR G.: **Einbeziehung der Schwerbeschädigten in den Produktionsprozess.** Arbeit u. Soz.fürsorge 1953, nr 8, str. 230—232; nr 9, str. 263—265.

Autor zajmuje się produktywizacją inwalidów z punktu widzenia ogólnych korzyści gospodarczych oraz opieki socjalnej państwa nad obywatelami. Omawia zagadnienie szkolenia i doszkalania zawodowego. Charakteryzuje rolę inwalidzkich spółdzielni pracy. (m)

2177. PLESZKO W.: **Państwowa Inspekcja Zatrudnienia w ZSRR.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 5, str. 19—23.

Organizacja Państwowej Inspekcji Zatrudnienia w ZSRR. Zadania, podstawy i metody działania Inspekcji. Sposoby podnoszenia kwalifikacji zawodowych i politycznych jej pracowników. Rola Inspekcji w realizacji olbrzymiego programu budownictwa komunistycznego stalinowskich pięcioletek. (o)

2178. SERAFIN W.: **Walka z fluktuacją sił roboczych w budownictwie.** Prz. techn. 1953, nr 4, str. 140—144.

Autor, na podstawie własnych obserwacji, rozważa przyczyny fluktuacji sił roboczych w budownictwie i podaje sposoby jej zwalczania. (o)

Zob. poz. 2381.

WSPÓLZAWODNICTWO — RUCH RACJONALIZATORSKI

2179. **Die Aufgaben bei der Entfaltung des sozialistischen Wettbewerbs im Jahre 1953.** Wirtschaft 1953, nr 18, str. 8. Arbeit u. Soz.fürsorge 1953, nr 10, str. 290—291.

Uchwała KC SED o obowiązkach organizacji partyjnych w zakresie rozwijania socjalistycznego współzawodnictwa w NRD. Postanowienia uchwały zmierzają do zmiany dotychczasowych doraźnych akcji współzawodnictwa w stały system. (m)

2180. **Die Auswertung des Massenwettbewerbs im Planjahr 1952.** Arbeit u. Soz.fürsorge 1953, nr 7, str. 195—196.

Dodatni bilans osiągnięć współzawodnictwa pracy w NRD w r. 1952: wzrost wydajności pracy, poprawa jakości produkcji, pełniejsze wykorzystanie rezerw materiałów, umasowienie współzawodnictwa. (m)

2181. BALICHIN M., ZAWIAŁOW A., SZISZIMOROW M.: **Z doświadczeń w dziedzinie oszczędzania materiałów na budowach.** (Tłum. z czas. „Za Ekonomju Materiałów“ 1952, nr 2). Gosp. mater. 1953, nr 10, str. 292—293.

Metody i wyniki współzawodnictwa socjalistycznego wśród robotników budowlanych Moskwy o obniżenie kosztów i podniesienie jakości budownictwa. (o)

2182. **Bedingungen des sozialistischen Massenwettbewerbs in den Betrieben des Kraftverkehrs, der Schifffahrt und in den örtlichen Verkehrsbetrieben für das Planjahr 1953.** Verkehr 1953, nr 1, str. 12—14.

Regulamin współzawodnictwa pracy na r. 1953 w jednostkach transportu samochodowego, żeglugi i transportu miejskiego. (m)

2183. ERASMUS H.: **Das Erfindungs- und Vorschlagswesen in der volkseigenen Wirtschaft.** Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 6, str. 163—165.

Wynalazczość pracownicza i racjonalizatorstwo w prawodawstwie NRD. Organizacja i zakres działania tzw. „biur dla spraw sprawozdawczości“. Autor stwierdza, iż nowa organizacja i system premiowania przyczynią się do wzmoczenia ruchu racjonalizatorskiego i wynalazczości pracowniczej. (m)

2184. ★ FRELEK R., LEWANDOWSKI S., SOŁUBA Z.: **Metoda Kowalowa w przemyśle metalowym i hutniczym.** Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 67, 1 nłb.

Omówienie radzieckich doświadczeń przy stosowaniu metody Kowalowa. Pierwsze doświadczenia i sukcesy zastosowania metody Kowalowa w polskim przemyśle hutniczym i metalowym. Wezwanie do ogniw związkowych o współdziałanie przy upowszechnianiu nowoczesnych metod pracy. (cz)

2185. FRENKEL S.: **Jak ministerstwa gospodarcze troszczą się o rozwój współzawodnictwa pracy.** Życie gosp. 1953, nr 16, str. 499—502.

Porównanie wyników pracy komórek współzawodnictwa w kilku głównych ministerstwach gospodarczych. Wnioski dot. zasad ustawienia organizacyjnego tych komórek oraz sposobów wzmoczenia ich działalności. (s)

2186. GOŁUBIEW N.: **Nowyje formy socjalistyczeskowo soriewnowanija w tekstilnoj promyslennosti.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 98—106.

Omówienie nowych form współzawodnictwa socjalistycznego w przemyśle włókienniczym ZSRR. (s)

2187. HENKER W., PREUSCH E.: **Allseitige Rationalisierung führte zu Millionen Einsparungen.** Wirtschaft 1953, nr 14, str. 3.

Autorzy omawiają wyniki wykorzystywania pomysłów racjonalizatorskich w poszczególnych zakładach produkcyjnych NRD. Wskazują na milionowe oszczędności, płynące z zaoszczędzenia surowców i roboczogodzin. (m)

2188. HILGER W.: **Über das Vorschlagswesen im Handel.** Handel 1953, nr 8, str. 164—165.

Omówienie przepisów rozporządzenia z 6.II.1953 r. o wynalazkach i usprawnieniach pracowniczych. Podkreślenie znaczenia ruchu racjonalizatorskiego w handlu dla budowy socjalizmu w NRD. (m)

2189. HAUBOLD O.: **Powołanie do życia warszawskiego klubu techniki i racjonalizacji handlu uspołecznionego.** Biul. IHŻ 1953, nr 1, str. 99—102.

Przyczyny słabego rozwoju ruchu racjonalizatorskiego w handlu. Cele i zadania nowopowstałego klubu. Konieczność utrwalenia i zacieśnienia współpracy między racjonalizatorami a pracownikami nauki. (u)

2190. KALIŃSKI H.: **Uwagi o metodzie obliczania oszczędności wynikających z zastosowania pomysłów racjonalizatorskich.** Życie gosp. 1953, nr 18, str. 626—628.

Autor wskazuje na szereg istotnych problemów, związanych z obliczaniem oszczędności. Uzasadnia

konieczność wniesienia poprawek do metody przedstawionej przez B. Pilawskiego. (s) Zob. poz. 2197.

2191. KNAUTHE W.: **Die Anwendung der Kowalow — Methode auf die Arbeitsweise der Erfasser und Aufkäufer.** Handel 1953, nr 7, str. 137.

Zastosowanie metody Kowalowa w działalności aparatu skupu na wsi w NRD. Znaczenie właściwych metod pracy w tej dziedzinie dla umocnienia spójni między miastem a wsią. (m)

2192. **Kompleksowość w długofalowym współzawodnictwie pracy.** Życie gosp. 1953, nr 14, str. 419—422.

Wytyczne dalszego rozwoju i usprawnienia długofalowego współzawodnictwa zobowiązaniowego w zakładach produkcyjnych. (s)

2193. LANG F.: **Ukoly zlepšovateľskeho hnutí w poslednim roce prwni Gottwaldovy pletletky.** Uhli 1953, nr 4, str. 99—100.

Zadania górnictwa czechosł. na odcinku ruchu racjonalizatorskiego w r. 1953. Artykuł zawiera szczegółowe zestawienie ilości zgłoszonych projektów racjonalizatorskich, uzyskanej oszczędności i wypłaconych premii w poszczególnych zagłębiach węglowych w roku ubiegłym. (c)

2194. LIKIERT P., KULIKOWSKA C.: **Jak górnické organizácie zväzkowe vyplniajú zadania produkcyjne.** Prz. związk. 1953, nr 5, str. 212—215.

Działalność organizacji związkowych w przemyśle węglowym Zagłębia Wałbrzyskiego w dziedzinie wykonywania planów produkcyjnych w związku z przemówieniem Prezesa Rady Ministrów Bolesława Bieruta. (wygłoszonym w Stalinogrodzie 30. I. 1953 r.). (cz)

2195. LIPSKI T.: **Inżynierowie i technicy we współzawodnictwie pracy.** Życie gosp. 1953, nr 17, str. 549—552.

Zadania personelu inżynieryjno-technicznego w zakresie pomocy w organizacji współzawodnictwa w zakładach produkcyjnych. (s)

2196★ PELNARZ A., HRABIE S., KAMENICKY S.: **Kolektywni stachanowske prace w rudnych dolech.** Praha 1953. Prace, s. 144.

Zwięzły przegląd stachanowskich metod pracy, stosowanych w czechosł. kopalniach rudy. Sposób wprowadzania tych metod na nowe miejsca pracy i stanowiska robocze. (c)

2197. PILAWSKI B.: **Przykład obliczania premii racjonalizatorskiej.** Życie gosp. 1953, nr 14, str. 425—428.

Autor wyjaśnia na przykładzie sposób obliczania (w oparciu o tabelę wynagrodzeń) premii za wynalazki pracownicze, udoskonalenia techniczne i usprawnienia. (s)

2198. REBZDA J.: **Wynagradzanie i finansowanie robotniczo-inżynierskich brygad racjonalizatorskich.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 28—31.

Omówienie obowiązujących przepisów, normujących zasady wynagradzania i finansowania robotniczo-inżynierskich brygad racjonalizatorskich. Wskazanie na braki systemu finansowania, utrudniające dalszy rozwój wynalazczości pracowniczej. (g)

2199. **Ruch racjonalizatorski i wynalazczość pracownicza.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 5, str. 234—236.

Zestawienie bibliograficzne, nieadnotowane uwzględnia książki i artykuły dostępne w języku polskim. (o)

2200. SEBECKER U.: **Der Massenwettbewerb des Volkseigenen Grosshandels im IV Quartal 1952.** Handel 1953, nr 8, str. 160—162.

Analiza przebiegu współzawodnictwa pracy w handlu uspołecznionym NRD w 4 kwartale 1952 r. W tekście artykułu — tabela wyników współzawodnictwa zespołowego i indywidualnego. (m)

2201. SKŁAWO A.: **Szirie razwierniem socjalisticeskoje soriewnowanje za dosrocnoje wypolnienie plana 1953 goda.** Mołocz. Promysl. 1953, nr 3, str. 5—7. Nowe metody współzawodnictwa pracy w przemyśle mleczarskim ZSRR. Znaczenie pełnego ich upowszechnienia dla terminowej realizacji zadań, wysuniętych przez plan na r. 1953. (g)
- 2202★**Soutieżime o zrychleni obratu obieźnych prostrzedku.** Praha 1953. Prace, s. 20. Zwięzły opis przebiegu współzawodnictwa o przyspieszenie obiegu środków obrotowych w jednym z czołowych przedsiębiorstw czechosł. przemysłu lekkiego. Podsumowanie wyników współzawodnictwa. Oddźwięk wśród pozostałych przedsiębiorstw przemysłu lekkiego. (c)
2203. SZCZECZURA E.: **Organizacyjne formy współzawodnictwa w ZSZ.** Szkoła zawod. 1953, nr 8, str. 18—19. Krytyka dotychczasowych osiągnięć współzawodnictwa w szkolnictwie zawodowym. Właściwe metody organizacji, oceny i kontroli współzawodnictwa wśród uczniów. (o)
2204. **Wielikuju silu socjalisticeskowo soriewnowanja — na wypolnienie i pieriewypolnienie zadaniĵ platoĵ piatiletki.** Kommunist 1953, nr 7, str. 12—22. Węzłowe zadania współzawodnictwa socjalistycznego w ZSRR na obecnym etapie rozwoju. Konieczność wzmocnienia walki z formalistyką i biurokratyzmem w kierowaniu współzawodnictwem. Znaczenie szerszego upowszechniania doświadczeń przodujących zakładów w walce o realizację piątej pięciolatki. (s)
2205. **Z ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 52—55. Omówienie rozwoju współzawodnictwa długookresowego w r. 1953. Wnikliwa analiza osiągnięć i braków ruchu współzawodnictwa pracy w przemyśle chemicznym. (g)
- 2206★**ZAHN B., DWORCZYK M.: Robotniczo-inżynierskie brygady racjonalizatorskie.** Warszawa 1953, Polgos, s. 99, 1 nlb. Broszura podkreśla wyższość niektórych form ruchu wynalazczości pracowniczej w budownictwie w ZSRR. Na licznych przykładach zaczerpniętych z praktyki polskiej autorzy wykazują błędy i osiągnięcia brygad racjonalizatorskich, podając konkretne wyniki gospodarcze wprowadzonych usprawnień. (o)
2207. ZAWADZKI W.: **O niektórych zadaniach ruchu racjonalizatorskiego.** Gosp. mięsna 1953, nr 5, str. 132—136. Osiągnięcia i braki ruchu racjonalizatorskiego w zakładach podległych Ministerstwu Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego. Charakterystyka środowiska racjonalizatorskiego. Walka o umasowienie wynalazczości pracowniczej. Walka z biurokratycznym załatwianiem zgłoszonych projektów. (cz)
- 2208★**ZEMANKOWA B.: Sztestil je w naszych rukou.** Praha 1953. Prace, s. 44. Jeden z czołowych czechosł. przodowników pracy, kawaler Orderu Pracy, tkaczka Zemankowa stosuje nową metodę pracy. Przy pomocy tej metody zlikwidowała ona panujący w jej oddziale niedostatek sił roboczych. (c)
2209. ZIMMERMANN H.: **Das Beispiel der 21 Maschinenbaubetriebe — ein Beitrag zur Festigung unserer Währung.** Finanzwirtschaft 1953, nr 5, str. 235—236. Wpływ zobowiązań podjętych przez 21 przedsiębiorstw NRD na wzmocnienie waluty. Zobowiązania te dotyczyły uniknięcia ponadplanowych strat. (k)
2210. **Dopolnitel'naja oplata truda.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 122—123. Omówienie stosowanej w rolnictwie ZSRR metody dodatkowego wynagradzania pracy kołchoźników za przekroczenie zadań planowych. Zakres i formy stosowania tej metody (zapłata pieniężna i w naturze). Znaczenie jej dla wzrostu zainteresowania materialnego kołchoźników w walce o wysokie urodzaje. (s)
2211. GOLDE A.: **Zmiana systemu plac i norm w budownictwie.** Życie gosp. 1953, nr 19, str. 646—649. Charakterystyka błędów dotychczasowego, przestarzałego systemu plac i norm w budownictwie. Zasady przeprowadzenia akcji zmiany norm i uporządkowania systemu plac. Uzasadnienie konieczności ekonomicznej i celowości wprowadzanych zmian. (s)
2212. FINZEL: **Zur Verteilung der Einkünfte in den Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften.** Wirtschaft 1953, nr 14, str. 4. System wypłacania dniówki obrachunkowej (w gotówce i w naturaliach) w spółdzielniach produkcyjnych NRD. (m)
2213. KORYZNA Z.: **Walka o wzmocnienie dyscypliny plac.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 4, str. 21—26. Wzmocnienie dyscypliny plac na odcinku funduszu plac i funduszu bezosobowego jako jeden z głównych elementów walki o obniżenie kosztów własnych jednostek gospodarczych. (o)
- 2214★**MASŁOWA N. S.: Zarabotnaja plata kak faktor rosta proizwoditel'nosti truda w promyslennosti SSSR.** Moskwa 1952. Znanje, s. 31, 1 nlb. Autorka omawia formy płacy robotczej w przemyśle ZSRR. Zajmuje się bliżej zagadnieniem systemu normowania taryfowego i technicznego. Wykazuje zdecydowaną wyższość socjalistycznego systemu płacy robotczej nad kapitalistycznym. Praca z cyklu „Ekonomika i organizacja wytwórczości socjalistycznego przedsiębiorstwa przemysłowego“. (g)
- 2215★**PASZERSTNIK A.: Zagadnienia prawne wynagrodzenia za pracę robotników i pracowników umysłowych.** Warszawa 1952. PWN, s. 319. Rec. K. KĄKOL. Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 5, str. 39—41. Obszerne omówienie tłumaczenia pracy znanego uczonego radzieckiego. Praca ta składa się z dwu części: pierwsza zajmuje się zagadnieniami prawnego unormowania płacy w krajach kapitalistycznych, druga omawia zag. prawnego unormowania wynagrodzeń za pracę w ZSRR. Recenzent, zwracając uwagę na aktualność i bezpośrednią przydatność publikacji w naszych warunkach, podkreśla jej walory jako dzieła naukowego, wskazuje jednak również na pewne braki w przekładzie polskim. (o)

Zob. poz. 2026, 2114, 2166, 2198, 2305.

PRAWO PRACY — UMOWY ZBIOROWE

2216. PEPPER W.: **Die Erfüllung des Betriebskollektivvertrages täglich kontrollieren.** Arbeit 1953, nr 4, str. 261—266. Rodzaje i środki kontroli realizacji zobowiązań, podejmowanych w związku z zawarciem w NRD umów zbiorowych w r. 1953. Środkami kontroli są m. in.: prowadzenie dzienników przez brygadzystów, raporty dzienne, narady robotcze. (m)
2217. POPLAWSKI H.: **Przeciwieństwo między pracą umysłową a fizyczną w świetle ustawodawstwa.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 41—45. Polskie burżuazyjne prawo pracy nadając specjalne przywileje pracownikom umysłowym sankcjonowało przeciwieństwo między pracą umysłową a fizyczną. Reformy przeprowadzane w Polsce Lu-

dowej zmierzają do ostatecznej likwidacji tego przeciwieństwa. (g)

2218. STRUBE G.: *Die Bedeutung der Betriebskollektivverträge 1953*. Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 6, str. 167—168.

Postanowienia umów zbiorowych na r. 1953 jako czynnik mobilizujący do wykonania zadań planu 5-letniego NRD i dowód wzrostu uświadczenia politycznego i społecznego rzesz pracowniczych. (m)

2219. *Verordnung über den Neuabschluss der Kollektivverträge in den volkseigenen und ihnen gleichgestellten Betrieben für das Jahr 1953*. Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 6, str. 188—189.

Zarządzenie Rady Ministrów NRD z 19.II.1953 r. w sprawie zawarcia nowych umów zbiorowych na r. 1953 w zakładach uspołecznionych i przedsiębiorstwach na prawach przedsiębiorstw państwowych. (m)

Zob. poz. 2215.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

2220. BALCERSKI S.: *Masy pracujące krajów kapitalistycznych podejmują solidarną walkę o zabezpieczenie społeczne*. Prz. Ubezpiecz. 1953, nr 4, str. 96—99.

Przebieg i wyniki Międzynarodowej Konferencji dla obrony, ulepszenia i rozszerzenia ubezpieczenia społecznego, odbytej w Wiedniu w dn. 2—6.III.1953 r. (k)

2221. BARTELS: *Ehemalige Direktorenvilla wurde Nachsanatorium*. Wirtschaft 1953, nr 12, str. 9.

Powstawanie w NRD tzw. „sanatoriów młodych“, przeznaczonych dla robotników zagrożonych chorobami zawodowymi i rekonwalescentów, którzy podjęli na nowo pracę zawodową. (m)

2222. *Gosudarstvennoje socialnoje strachowanie w Sowietkom Sojuzie*. W Pomożcz profsojuz. Aktiwu 1953, nr 9, str. 28—32; nr 10, str. 31—35.

Zasady ubezpieczeń społecznych w ZSRR. Wytyczne organizacji pracy zakładowych komisji ubezpieczeniowych i rad ubezpieczeń społecznych. (s)

2223. HEIDER K.: *Die Sozialversicherungsbeiträge der Mitglieder der Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften*. Finanzwirtschaft 1953, nr 5, str. 264—265.

Wysokość składek ubezpieczeń społecznych oraz tryb ich uiszczania przez spółdzielnie produkcyjne w NRD. (k)

2224. *O obronę i ulepszenie ubezpieczeń*. Prz. Ubezpiecz. społ. 1953, nr 3, str. 64—65.

Wyniki Międzynarodowej Konferencji. (Wiedeń. dn. 2—6.III.1953 r.) w sprawie ubezpieczeń społecznych. (k)

2225★SZCZURZEWSKI A., GŁOWALSKI P.: *Poradnik dla komisji i delegatów socjalno-ubezpieczeniowych*. Warszawa 1953, Wyd. Związków. CRZZ, s. 118, 5 nłb.

Struktura komisji socjalno-ubezpieczeniowych w przedsiębiorstwach i instytucjach Polskiego Lud. Zadania tych komisji na odcinku ubezpieczeń społecznych, lecznictwa, opieki nad matką i dzieckiem, świadczeń emerytalnych i wczasów pracowniczych. (k)

2226. *Uchwały Międzynarodowej Konferencji w Wiedniu dla obrony, ulepszenia i rozszerzenia ubezpieczenia społecznego*. Przegląd Ubezpiecz. społ. 1953, nr 4, str. 118—120. (k)

2227★*Zakładowe komisje socjalno-ubezpieczeniowe w przedsiębiorstwach*. KIKTIENKO i in. Tłum. z ros. Warszawa 1953. Wyd. Związków. CRZZ, s. 114, 1 nłb.

Autor charakteryzuje zadania ubezpieczeń społecznych w socjalizmie. Analizuje strukturę i zadania zakładowych komisji socjalno-ubezpieczeniowych w przedsiębiorstwach. Książka jest pomocą w pracy komisji i delegatów socjalno-ubezpieczeniowych. (k)

AKCJA SOCJALNA

2228★AKOLIŃSKI S.: *Opieka nad dzieckiem. Planowanie i finansowanie urządzeń socjalnych*. Warszawa 1953. Polgos, s. 119, 3 nłb.

Zasady i metoda sporządzania planów oraz preliminarzy budżetowych urządzeń socjalnych w dziedzinie opieki nad dzieckiem: żłobków, przedszkoli, kolonii, dziecięcych domów wczasowych. Wzrost udziału państwa ludowego w świadczeniach społecznych jako przejaw wznoszącej troski o coraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb bytowych i kulturalnych mas pracujących. Bibliografia (15 poz.). (cz)

ZWIĄZKI ZAWODOWE

2229★DEN-CZZUN-SJA: *Kratkaja istorija profsojuznowo dwiżenja w Kitaje*. Moskwa 1952. Rec. AKATOWA F. Wopr. Istorji 1953, nr 3, str. 113—117.

Omówione są zasadnicze tezy książki. Praca określona jest jako „cenny materiał dla studiowania bohaterkiej walki chińskiej klasy robotniczej“. Rec. wskazuje na braki w opracowaniu redakcyjnym wydania rosyjskiego. (ch) Zob. poz. 1596.

2230. GOLDE A.: *Szerzej rozwijać współpracę między resortami gospodarczymi i związkami zawodowymi*. Życie gosp. 1953, nr 17, str. 553—555. (s)

2231. LIPSKI T.: *Wspólne zadanie aktywu gospodarczego i związkowego w zakresie ochrony własności społecznej*. Życie gosp. 1953, nr 15, str. 458—460. (s)

2232. *Sowietckije profsojuzy — wiernyje prowadniki politiki Komunističeskoj partii*. Profes. Sojuzy 1953, nr 3, str. 15—23.

W zarysie historycznym autor pokazuje, że radzieckie zw. zaw. były zawsze transmisją polityki partii komunistycznej do mas pracujących. Dokładnie omawia bieżące zadania stojące przed radzieckimi zw. zawodowymi. (g)

2233. *Józef Stalin — organizator i wychowawca związków zawodowych*. Prz. związków. 1953, nr 4, str. 149—152.

Wskazania J. W. Stalina i jego wkład w organizowanie i rozwój związków zawodowych w Rosji przed Wielką Rewolucją i w Kraju Rad. Znaczenie związków zawodowych dla rozwoju socjalistycznej gospodarki miejskiej oraz socjalistycznej przebudowy wsi radzieckiej. (o)

2234★WOJNA R.: *Pod sztandarem bojowego internacjonalizmu. 7 lat istnienia i walki Światowej Federacji Związków Zawodowych*. Warszawa 1953. Wyd. Związków. CRZZ, s. 81, 3 nłb.

Powstanie ŚFZZ, jej zadania oraz działalność na rzecz pokoju i w obronie praw robotników. Walka strajkowa robotników w krajach kapitalistycznych. (ch)

XIII P R Z E M Y S Ł

ZAGADNIENIA OGÓLNE

2235. ASTAFIEW G.: *Chiny na drodze rozwoju przemysłowego*. Nowe Czasy 1953, nr 21, str. 3—49.

Autor charakteryzuje odbudowę chińskiej gospodarki narodowej w ciągu ostatnich 3 lat. Wykazuje, jak, wraz ze wzrostem znaczenia sektora socjalistycznego w ekonomice, planowo wzrasta dobrobyt mas pracujących. Wspaniały rozwój przemysłu możliwy jest tylko w wyniku zasadniczych przemian ustrojowych. (g)

2236. BACZURIN A.: *O rentabielnosci w socjalistycznej promyslnosci*. Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 37—49.

Autor omawia istotę socjalistycznej rentowności wykazując jej zasadniczą przeciwstawność kapitalistycznej pogoni za maksymalnym zyskiem. Obniżenie kosztów produkcji jest główną dźwignią wzrostu rentowności przedsiębiorstwa socjalistycznego. Charakterystyka dotychczasowych osiągnięć przemysłu ZSRR w tej dziedzinie. Zadania wysunięte przez piąty plan pięcioletni. (g)

2237. **CICHECKI E.: Etapowe normy zużycia.** Gosp. mater. 1953, nr 8, str. 225—232.
Autor podkreśla wielką rolę norm zużycia materiałów w walce o realizację planów produkcyjnych. Dowodzi konieczności wprowadzenia w przemyśle norm etapowych. W wywodach swych opiera się na szczegółowo opracowanym przykładzie z przemysłu bawełnianego. (o)
2238. **DEMBOWSKI J.: Analiza bilansów materiałowych.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 28—31.
Autor przeprowadza klasyfikację bilansów materiałowych oraz dokonuje przykładowej analizy bilansu surowcowego. (g)
2239. **GANSZIN G.: Promyslnost' Kitajskoj Narodnoj Rjespubliki w usłowjach pieriechoda strany k szirokomu planowomu ekonomičeskomu stroitel'stwu.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 87—97.
Rozwój przemysłu Chin Ludowych na bazie demokratyzacji całego życia kraju. Szybszy wzrost sektora państwowego w przemyśle i umacnianie regulującej roli państwa. Przegląd danych, dot. rozwoju poszczególnych gałęzi przemysłu. (s)
2240. **GRABIŃSKI J.: Przestrzegajmy terminowości dostaw dla Nowej Huty.** Życie gosp. 1953, nr 18, str. 595—596.
Główne zadania przemysłu krajowego w zakresie dostaw sprzętu dla Nowej Huty. (s)
2241. **HORSKI T.: Oddziaływaniem na załogi uzupełnić działanie dekretu o walce z produkcją złej jakości.** Życie gosp. 1953, nr 15, str. 461—463. (s)
2242. **KUCZERA A., RADWANOWSKY A.: Rusko-czesky słownik z primyslowe ekonomiky, organisace a planowani.** Praha 1953. Statni Nakladatel'stvi Technické Literatury, s. 172.
Rosyjsko-czeski słownik terminologii z dziedziny ekonomiki przemysłu, planowania, organizacji, normowania technicznego, księgowości produkcyjnej i finansowej, finansowania i analizy gospodarki przedsiębiorstw przemysłowych. (c)
2243. **KUZNIECOW W.: Osiągnięcia Związku Radzieckiego w dziedzinie postępu technicznego.** Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 38, 1 nfb.
Przyczyny, które spowodowały, że naród radziecki mógł w krótkim czasie zdobyć tak poważne osiągnięcia w dziedzinie elektryfikacji kraju, rozwoju przemysłu, mechanizacji, automatyzacji, chemizacji i intensyfikacji procesów technologicznych. (o)
2244. **LEŚKIEWICZ H.: Automatyzacja produkcji w świetle dyrektyw XIX Zjazdu KPZR.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 47—51.
Naukowcy radzieccy jako pierwsi teoretycy automatyzacji produkcji. Odmiennie warunki stosowania automatyzacji w kapitalizmie i w socjalizmie. Wspomniały rozwój procesów automatyzacyjnych w przemyśle ZSRR jako środek budownictwa bazy materialno-technicznej komunizmu. (g)
2245. **LIPSKI T.: Kontakt producentów z odbiorcami ułatwi walkę o jakość.** Życie gosp. 1953, nr 14, str. 422—425. (s)
2246. **MAST J.: Rozwój przemysłu w republikach związkowych ZSRR.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 55—58.
Artykuł przedstawia wspaniały, równomierny rozwój gospodarczy poszczególnych republik ZSRR, który w pełni zlikwidował wiekowe zacofanie, będące skutkiem rządów carskiego reżimu. Rozwój ten potwierdza założenia stalinowskiej polityki równouprawnienia narodów. (g)
2247. **MELMS E.: Verbessert die Organisation der Materialversorgung in den Betrieben.** Wirtschaft 1953, nr 12, str. 8.
Autor podkreśla konieczność zharmonizowania zaopatrzenia materiałowego z poszczególnymi cyklami produkcji. (m)
2248. **O progresywne normy zużycia.** Gosp. mater. 1953, nr 8, str. 217—218.
Znaczenie zagadnienia oszczędności materiałowej w gospodarce socjalistycznej. Realizacja oszczędności poprzez zastosowanie progresywnych norm zużycia surowca. (o)
2249. **OLEŃSKI S.: O prawidłową gospodarkę złomem.** Wiad. hutn. 1953, nr 4, str. 1—3.
Znaczenie złomu jako podstawowego surowca w hutnictwie. Znaczenie społecznej zbiórki złomu. (o)
2250. **PAROMOW M.: Socjalisticeskaja industrializacija jewropejskich stran narodnoj diemokratii.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 3, str. 70—88.
Teoretyczne uogólnienie doświadczeń industrializacji socjalistycznej w europ. krajach dem. lud., poparte danymi obrazującymi jej rozwój. Działanie podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu w okresie industrializacji. Charakterystyka warunków realizacji szybkiego tempa uprzemysłowienia. Znaczenie pomocy ZSRR oraz wzajemnych stosunków wymiennych między krajami dem. lud. (s)
2251. **S. J.: Konferencja katedr ekonomiki przemysłu.** Ekon. 1953, nr 1, str. 259—272.
Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji, odbytej w dn. 11—14.XII.1952 r. Referaty i dyskusje poświęcone były głównie sprawom związanym ze zmianami w programie nauczania i wskazywały na konieczność szerszego uwzględnienia problemów technicznych. (g)
2252. **SECOMSKI K., TRACIKIEWICZ A.: O zasadach socjalistycznej współpracy naukowej.** Inwest. i Budown. 1953, nr 6, str. 1—5.
Omówienie aktualnych zagadnień z dziedziny socjalistycznej współpracy naukowej w Polsce pomiędzy zakładami przemysłowymi a poszczególnymi uczelniami, instytutami i ośrodkami naukowo-badawczymi. Wnioski z analizy współpracy naukowej między FSO w Warszawie a odpowiednimi ośrodkami naukowo-badawczymi. (o)
2253. **SOKOŁOW N.: Techničeskij progress w narodnom chozjajstwie SSSR w piatij piatiletkie.** Plan. Choz. 1953, nr 1, str. 34—52.
Omówienie podstawowych kierunków postępu technicznego w gospodarce ZSRR w piątej pięcioletce. Autor charakteryzuje wpływ planowego postępu technicznego na rozwój gospodarki narodowej ZSRR analizując wzrost wskaźników produkcji, wydajności pracy i wykorzystania mocy produkcyjnych. (s)
2254. **STEFAŃSKI F.: Techniczne normy zużycia materiałowego podstawą likwidacji marnotrawstwa.** Życie gosp. 1953, nr 17, str. 555—559.
Autor uzasadnia konieczność szerszego stosowania technicznych norm zużycia materiałów w przemyśle oraz rozpatruje sposoby przyczynienia niektórych trudności, związanych z ich wprowadzaniem. (s)
2255. **SUSLIN P.: Budowa przemysłowej bazy socjalizmu w europejskich krajach demokracji ludowej.** Nowe Czasy 1953, nr 18, str. 4—9; nr 19, str. 3—7.
Industrializacja europejskich krajów demokracji ludowej prowadzi do powstania zharmonizowanego, opartego na międzynarodowym podziale pracy, kompleksu przemysłu ciężkiego. (g)
2256. **WONDRZEJC J.: Planowani hrube wyroby a wyroby zbożi.** Plan. Hosp. 1953, nr 5, str. 299—306.
Metody planowania i ewidencji produkcji globalnej i towarowej. Niedociągnięcia w planowaniu i ewidencji wskaźników tej produkcji. Przejście z dotychczas stosowanych w CzSR stałych cen planowych do cen hurtowych dla określania wartości produkcji. (c)

2257. ZALEWSKI R.: Uwagi o sposobie opracowania narodowego planu gospodarczego w przemyśle. Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 6—9.

Wskazanie niedociągnięć w dotychczasowej praktyce planowania, powodujących nieterminowe sporządzanie planów. Wprowadzenie w br. zasady równoległości i ciągłości prac nad planem na wszystkich szczeblach organizacyjnych pozwoliłoby terminowo opracować plan na r. 1954. (g)

2258. ZWORYKIN A.: Wzrost techniczny osnowowo ekonomicznie zakona socjalistycznego kapitalizmu na rozwój techniki w kapitalistycznych stronach. Wopr. Ekon. 1953, nr 5, str. 34—47.

Hamowanie postępu technicznego we współczesnym kapitalizmie jako przejaw działania prawa podstawowego. Militaryzacja oznacza hipertrofię techniki w zakresie produkcji zbrojeniowej przy ciągłym zniżaniu jej rozwoju w gałęziach wytwarzających na potrzeby ludności. Hamowanie postępu technicznego w krajach zależnych od St. Zjedn. przez politykę monopolu amerykańskich. (s)

Zob. poz. 1969, 2096, 2107, 2171—72.

PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEMYSŁOWE

2259. BOLSAKOW I., TURIJANSKIJ A., FORSTMAN N.: Planowanie i ucet zrat na sriednij i ticskuzkiej riemont. Buchgalt. Uczet 1953, nr 3, str. 7—13.

Postępując się przykładami autor wykazuje wyższość remontów kapitalnych maszyn i urządzeń nad remontami bieżącymi i średnimi. Omawia sposoby planowania oraz rozliczania remontów bieżących i średnich w przedsiębiorstwach przemysłowych. (k)

2260. HANNIG G., HENTZE G.: Die Finanzkontrolle der volkseigenen Industrie muss verbessert werden. Finanzwirtschaft 1953, nr 8, str. 412—414.

Sprawozdania z zebrań aktywu pracowniczego przedsiębiorstw społecznych NRD jako pomoc w kontroli finansowej tych przedsiębiorstw. Struktura, zadania, zakres i treść sprawozdań kontrolnych. (k)

2261. HARTMAN S.: Uwagi o pojęciu „przedsiębiorstwo”. Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 40—42.

Autor polemizuje z wywodami W. Gotlobera i W. Gansztaka oraz formułuje własne definicje pojęcia przedsiębiorstwa kapitalistycznego i socjalistycznego. (g) Zob. poz. 2762 z 1952 r.

2262. KAMIENICER S., KONTOROWICZ W., PISZCZULIN G.: Zagadnienia przedmiotu i treści nauki ekonomiki i organizacji socjalistycznego przedsiębiorstwa przemysłowego. Ekon. Org. Pracy 1953, nr 5, str. 196—202. (o) Zob. poz. 1623.

2263. KNOCH: Rekonstruktionspläne für die volkseigenen Industriebetriebe. Arbeit u. Sozialsorge 1953, nr 6, str. 166—167; nr 7, str. 200—201.

Plany „rekonstrukcji” zakładów przemysłowych jako perspektywiczne, długofalowe plany rozbudowy i działalności tych zakładów. (m)

2264★KRONROD Ja.: Osnovy chozjajstwiennowo raszczeta. Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 243 1 nrb.

Autor, na przykładzie praktyki socjalistycznych przedsiębiorstw przemysłowych, omawia polityczne i ekonomiczne znaczenie rozrachunku gospodarczego oraz jego wpływ na podniesienie wydajności pracy, rozwój stosunków między przedsiębiorstwami, ceny, zysk i koszty własne. (k)

2265. KRYLOW W.: Analiz finansowowo položenja gławnych uprawlenij promyslennych ministerstw. Buchgalt. Uczet 1953, nr 3, str. 38—47.

Autor analizuje zag. rozliczeń (z tytułu zysków, strat planowych i środków obrotowych) między centralnymi zarządami a budżetem państwa oraz

przedsiębiorstwami im podległymi. Wywody swe popiera przykładami. (k)

2266. LOSIŃSKI Z.: Doprowadzenie planu do stanowiska pracy. Drobna Wytwórcz. 1953, nr 5, str. 25—26. Znaczenie doprowadzenia planu do wszystkich stanowisk pracy dla podniesienia wydajności zakładów. Metody doprowadzania planu do stanowisk pracy w drobnym przemyśle. (o)

2267. MALINOWSKA J.: Z zagadnień organizacji planowania w przedsiębiorstwie przemysłowym. Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 22—27.

W oparciu o analizę braków dotychczasowej praktyki planowania w przedsiębiorstwie przemysłowym, autorka omawia zadania komórki planowania oraz komórki statystyki i analizy ekonomicznej w przedsiębiorstwie. (g)

2268. MOSZCZYŃSKI: Sprawozdawczość z wykonania planu kosztów wg rodzajów w przemyśle. Rachunk. 1953, nr 3, str. 111—118.

Omówienie zmian wprowadzonych w roku bieżącym w sprawozdawczości z wykonania planu kosztów własnych. W celu oddzielenia w przedsiębiorstwach przemysłowych pracy uprzedmiotowionej od pracy żywej, sprawozdania sporządzane są według rodzajów poszczególnych nakładów. (k)

2269★STARICZKOW I. G.: Sbornik zadacz po analizu chozjajstwiennoj diejatelności promyslennych priedprijatij. Izd. trietie, pierierabotannoje i dopolniennoje. Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 239, 1 nrb.

Podręcznik zawierający zbiór zadań z zakresu analizy gospodarczej przedsiębiorstw przemysłowych przeznaczony dla użytku wyższych szkół ekonomicznych w ZSRR. (g)

2270. SZOŁOMOWICZ I.: Analiz rentabilności promyslennych priedprijatij. Finansy i Kriedit 1953, nr 2, str. 85—94.

Omówienie zagadnienia rentowności przedsiębiorstw przemysłowych oraz ich rozliczeń z budżetem z tytułu zysku planowego i ponadplanowego. Przykłady. (k)

2271. TATUR S. K.: Knigi po analizu chozjajstwiennoj diejatelności priedprijatja. Sowiet. Kniga 1953, nr 4, str. 65—71.

Przegląd krytyczny publikacji radzieckich w l. 1951—52, poświęconych zag. analizie działalności gospodarczej przedsiębiorstw socjalistycznych, zwłaszcza przemysłowych. Recenzent ocenia wydawnictwa te jako bardzo cenne ze względu na zawarty w nich materiał. Wskazuje jednak na braki w ujęciu teoretycznym oraz na konieczność ściślejszego związania wykładu z praktyką przemysłową. (s)

2272. Überplanbestände ein Hemmnis beim schnellen Aufbau des Sozialismus. Finanzwirtschaft 1953, nr 8, str. 418—425.

Rodzaje ponadplanowych zapasów w przedsiębiorstwach produkcyjnych oraz sposoby ich wykrywania i upłynniania. Polityczne znaczenie walki z zapasami ponadnormatywnymi. (k)

2273. ZBICHORSKI Z.: Analiza ekonomiczna procesu technologicznego. Prz. techn. 1953, nr 4, str. 135—138.

Autor wykazuje na konkretnym przykładzie, że analiza ekonomiczna procesu technologicznego jest ważnym czynnikiem w walce o obniżkę kosztów własnych produkcji. (o)

Zob. poz. 2114, 2120.

BUDOWNICTWO — INWESTYCJE

2274. GDULA S.: Przed sporządzeniem projektu planu inwestycyjnego na rok 1954. Inwest. i Budown. 1953, nr 6, str. 32—33.

Artykuł dyskusyjny. Wskazówki dla terenowych organów planowania w związku z przygotowywaniem projektu planu inwestycyjnego na 1954 r.;

skrócenie terminów opracowania planów, właściwe uzasadnienie projektów planu i powiązanie poszczególnych części planu. (o)

2275. HAVEMANN W.: **Das Investitionsprogramm 1953 schneller durchführen.** Wirtschaft 1953, nr 14, str. 2.

Krytyczna analiza prac wstępnych nad planem inwestycyjnym NRD na r. 1953. Autor podkreśla konieczność usprawnienia dokumentacji technicznej oraz pracy biur projektowych. (m)

2276. KUPERMAN I.: **Drogi przyspieszenia rotacji środków obrotowych organizacji budowlanych.** Zagad. inw. w świetle prasy i lit. ekonom. zagr. 1953, nr 1, str. 1—48.

Ogólne metody organizacyjne, zmierzające do przyspieszenia rotacji środków obrotowych. Sposoby obliczenia tej rotacji. Przyspieszenie rotacji jako jeden z czynników wzmocnienia budownictwa socjalistycznego w ZSRR. (o)

2277. KUROWSKI S.: **Budownictwo w 1952 r.** Prz. budowl. 1953, nr 3, str. 83—86.

Omówienie wyników gospodarczych uzyskanych przez państwowe przedsiębiorstwa budowlano-montażowe w roku ubiegłym. Podkreślenie stałego wzrostu uprzemysłowienia, mechanizacji i rzeczowych efektów budownictwa w Polsce Lud. Wskazanie na istniejące jeszcze błędy i niedociągnięcia. (o)

2278. **Plan der Massnahmen bei Investitionen.** Finanzwirtschaft 1953, nr 8, str. 407—410.

Plan zmniejszenia nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach budowlanych NRD w r. 1953. Możliwości obniżenia kosztów własnych w poszczególnych przedsiębiorstwach na odcinku: kosztów montażu, kosztów transportu, nakładów na środki trwałe i pomocnicze. (k)

2279. **Roczna narada aktywu budowlanego.** Prz. budowl. 1953, nr 5, str. 171—174.

Analiza wykonania planu Centralnego Zarządu Budownictwa Miejskiego w r. 1952. Zamierzenia na r. 1954. (o)

2280. **Rola dozoru w budownictwie.** Prz. budowl. 1953, nr 4, str. 125—126.

Szczegółowe omówienie zadań kierowników i organizatorów pracy w budownictwie — w świetle wskazań zawartych w przemówieniu B. Bieruta, wygłoszonym na spotkaniu z aktywem partyjnym i gospodarczym przemysłu węglowego. (o)

2281. RUTKOWSKI J.: **Zasady zatwierdzania dokumentacji projektowo-kosztorysowej.** Biul. Banku Inw. 1953, nr 2, str. 47—52.

Opierając się na obowiązujących normach prawnych autor omawia tryb i zasady zatwierdzania dokumentacji projektowo-kosztorysowej przez władze budowlane oraz poszczególnych inwestorów. (k)

2282. SECOMSKI K.: **O zadaniach socjalistycznego budownictwa mieszkaniowego.** Inwest. i Budown. 1953, nr 5, str. 5—9.

Podstawowe założenia budownictwa mieszkaniowego w okresie socjalizmu; główne cechy charakterystyczne tego budownictwa. Przykłady cyfrowe z ZSRR i krajów demokracji ludowej, a szczególnie dane, dot. Polski. (cz)

2283. SMIRNOW S.: **Zadachi stroitelnoj industrii w platoj piatiletkie.** Plan. Choz. 1953, nr 1, str. 53—62.

Analiza warunków realizacji napiętych zadań radzieckiego przemysłu budowlanego w piątej pięciolatce. Autor wskazuje m. in. na konieczność likwidacji rozdrobnienia organizacyjnego przedsiębiorstw budowlanych i montażowych. Omawia też aktualne niedociągnięcia w pracy tych przedsiębiorstw i drogi ich usunięcia. (s)

2284. SOCHON Z.: **Organizacje projektowe budownictwa wodno-melioracyjnego w Związku Radzieckim.** Gosp. wodna 1953, nr 5, str. 164—165.

Artykuł zawiera opis struktury i sposobu planowania gospodarczego biur projektowych budownictwa wodno-melioracyjnego w ZSRR. (o)

2285. SYNEK W.: **Prinos stawebnictwi narodnomu hospodarstvu.** Technicka Prace 1953, nr 6, str. 364—366.

Powojenny rozwój czechosł. budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego. Artykuł o charakterze retrospektywnym, reasumujący całokształt problemów powojennego czechosł. przemysłu budowlanego. (c)

2286. SZLECHTA E.: **Do boje za zwyszowani stupnie mechanizace we stawebnictwi.** Staweb. Prum. 1953, nr 10, str. 218—220.

Artykuł programowy czechosł. ministra budownictwa na temat rozwoju mechanizacji w przemyśle budowlanym. Stan mechanizacji do r. 1952. Zadania przewidziane w planie rozwoju technicznego w budownictwie na r. 1953. (c)

2287. TICHY F.: **Za zlepšení prace projektowych organizaci.** Plan. Hosp. 1953, nr 4, str. 267—271.

Obszerny komentarz do uchwały Rządu CzSR z października 1952 r. w sprawie usprawnienia pracy biur projektowania. Wprowadzenie nowego, lepszego sposobu premiowania pracowników biur. Pogłębienie kooperacji projektowania. (c)

2288. ZIĘTEK J.: **Budownictwo mieszkaniowe w województwie stałnogrodzkim.** Miasto 1953, nr 5, str. 11—13.

Rozwój budownictwa mieszkaniowego w okręgu przemysłowym woj. stałnogrodzkiego — najpilniejszym zadaniem rad narodowych. Krytyczne omówienie przebiegu współpracy ZOR z radami narodowymi oraz błędów w dotychczasowej działalności ZOR. (o)

2289. ZIMERMAN B.: **Planowani kooperace we strojirnske wyroble.** Plan. Hosp. 1953, nr 5, str. 306—312.

Problem kooperacji w przemyśle budowy maszyn. Specjalizacja i kooperacja. Specyfika planowania kooperacji. Planowanie kooperacji w świetle wprowadzonej ostatnio w CzSR nowej metody opracowywania nar. planu gosp. Resortowy i międzyresortowy plan kooperacji. Organy planowania kooperacji. (c)

2290. **Zusammenarbeit der Konstruktionsbüros und Produktionsbetriebe auf der Grundlage des allgemeinen Vertragssystems.** Wirtschaft 1953, nr 13, str. 3.

Artykuł dyskusyjny na temat zastosowania systemu umownego we współpracy pomiędzy zakładami produkcyjnymi a biurami projektowymi w NRD. (m)

Zob. poz. 2006, 2098, 2146—50, 2158, 2178, 2181, 2211, 2371.

PRZEMYSŁ MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

2291. GWOZDAREW I.: **Główne gałęzie przemysłu materiałów budowlanych w ZSRR.** Mater. budowl. 1953, nr 3, str. 67—73.

Dotychczasowe osiągnięcia radzieckiego przemysłu materiałów budowlanych oraz jego zadania w bieżącej pięciolatce. (o)

GÓRNICTWO

2292. BIERNACKI W.: **Perspektywy rozwoju kopalnictwa rud.** Gosp. Górn. 1953, nr 5, str. 16—18.

Zły stan górnictwa rud żelaza i rud cynkowo-olowiowych w Polsce przedwojennej jako wynik gospodarki obcego kapitału. Perspektywy rozwoju górnictwa rud i rozwój badań geologicznych w Polsce Lud. (o)

2293. **Kopalnie węgla realizują wskazania Tow. Bieruta.** Gosp. Górn. 1953, nr 5, str. 6—12. (o)

2294. KUZNICZ A.: **Zadania przemysłu węglowego w piątej pięcioletce ZSRR.** (Wyjątki z art. w mies. Ugol, 1953, nr 1) Gosp. Górn. 1953, nr 5, str. 24—27.

Szybki rozwój górnictwa radzieckiego po II wojnie świat. Mechanizacja poszczególnych procesów i całości robót kopalnianych. Wzrost ekonomicznych wskaźników pracy górniczej. Poprawa materialnych warunków życia górników. (o)

2295. LESZ M.: **Zadania przemysłu węglowego w dwu ostatnich latach sześciolatki.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 12—16.

Omówienie warunków, zapewniających realizację zadań przemysłu węglowego w r. 1954—55. Autor główny nacisk kładzie na dalszą rozbudowę kopalni, zwiększenie parku maszynowego, pełną mechanizację procesów pracochłonnych oraz stabilizację załogi. (g)

2296. LIPKA P.: **Transport i zbyt produktów naftowych.** Nafta 1953, nr 5, str. 121—123.

Rodzaje transportu produktów naftowych. Środki służące do transportu wodnego i lądowego. Przepisy regulujące zbyt produktów naftowych. (o)

2297. MAMARCZYK M.: **Analiza ekonomiczna na przykładzie kopalni węgla.** Rachunk. 1953, nr 1, str. 12—17; nr 2, str. 60—63; nr 3, str. 118—123.

Szczególnie uwzględniana jest analiza kosztów własnych, akumulacji oraz wyników działalności gospodarczej. (k)

Zob. poz. 2193—94.

ENERGETYKA

2298. **Likwidować niedostatki w normowaniu raschoda energii.** Promysl. Energi. 1953, nr 2, str. 1—3.

Artykuł wskazuje na istniejące jeszcze braki w normowaniu zużycia energii elektrycznej. Na przykładzie przodujących zakładów wykazuje możliwość całkowitej likwidacji tych braków. (g)

2299. ZADRZYŃSKI E.: **Podstawowe zadania energetyki w 1953 r.** Energet. 1953, nr 1, str. 1—3.

Ujawnienie ukrytych rezerw i ich wykorzystanie — zadaniem energetyki w r. 1953. (o)

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

2300. NOWAKOWSKA T.: **Rozrachunek wewnętrzny w przedsiębiorstwie przemysłu chemicznego.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 5, str. 211—220.

Autorka szczegółowo omawia metodykę rozrachunku wewnętrznego w chemicznych zakładach przemysłowych opierając się na pracach badawczych, przeprowadzonych w Zakładach Azotowych w Chorzowie. Artykuł bogato ilustrowany jest przykładami i tablicami. (o)

Zob. poz. 2205.

PRZEMYSŁ CIĘŻKI

2301. GOLDENBERG F.: **O planowe zaopatrzenie w wyroby hutnicze.** Gosp. mater. 1953, nr 8, str. 219—223.

Krytyczne omówienie istniejącego sposobu zaopatrywania odbiorców w wyroby hutnicze. Analiza błędów w systemie dystrybucji, w planowaniu i nomenklaturze wyrobów przemysłu hutniczego. Konieczność wzorowania się na doświadczeniach ZSRR. (o)

2302. H. W.: **Grandiose Vorhaben der Schwerindustrie Ungarns.** Wirtschaft 1953, nr 14, str. 12.

Rozwój najważniejszych gałęzi węgierskiego przemysłu ciężkiego (górnictwa, energetyki, hutnictwa, budowy maszyn) od r. 1938 do chwili obecnej, ze szczególnym uwzględnieniem I pięcioletki (1950—1954.). (m)

2303. MAJAT A.: **Budowa maszyn rolniczych w piątej pięcioletce ZSRR.** Mechaniz. Elektryf. Roln. 1953, nr 1, str. 16—19. (o)

2304. NIEDOBA K.: **Kredytowanie według obrotu przedsiębiorstw przemysłu ciężkiego.** Finanse 1953, nr 2, str. 54—64.

Artykuł dyskusyjny, omawiający planowanie oraz tryb udzielania kredytów bankowych na sfinansowanie części (20%) środków obrotowych przedsiębiorstw przemysłu ciężkiego. (k)

2305. **Przemysł maszynowy porządkuje normy pracy i system płac.** Życie gosp. 1953, nr 19, str. 643—645.

Ujemne skutki ekonomiczne dotychczasowego systemu norm i płac w przemyśle maszynowym. Znaczenie dokonywanych obecnie zmian, dotyczących norm i sposobu zaszerzowania robotników. Znaczenie rozszerzenia i ujednoczenia systemu płacy akordowej przy likwidacji tzw. akordu pośredniego. (s)

2306★RAWEN F.: **Boj o świetowe prwenstwi.** Praha 1953. Prace, s. 148.

Powojenne osiągnięcia produkcyjne jednego z czołowych zakładów samochodowych w Europie — czechosł. zakładów „Tatra“. Wyniki ruchu racjonalizatorskiego. Wprowadzenie nowych metod produkcji. Wykorzystywanie i upowszechnianie doświadczeń przodowników pracy. (c)

2307. SCHNEIDER R.: **Za zwyszeni jakosti strojlrenskych wyrobku.** Strojir. 1953, nr 5, str. 324—326.

Zagadnienie kontroli technicznej w czechosł. przemyśle budowy maszyn. Stan aktualny oraz desideraty na przyszłość. Autor wskazuje na niedostateczne przestrzeganie dyscypliny technologicznej oraz wadliwą organizację działalności komórek kontroli technicznej. Sprawa odpowiedzialności osobistej za jakość produkcji. Odpowiedzialność za zachowanie wymaganej jakości w czasie transportu i magazynowania. (c)

2308. **Sprawozdanie.** Gosp. mater. 1953, nr 9, str. 251—254.

Sprawozdanie z odbytej we Wrocławiu narady techniczno-gospodarczej w sprawie gospodarki drewnem w zakładach podległych Min. Przem. Maszynowego. (o)

2309. STARZECKY M.: **Rozpocząty wyużiti wyrobní kapacity we strojlrenstwi.** Plan. Hosp. 1953, nr 4, str. 252—266.

Obliczanie zdolności produkcyjnej w przemyśle budowy maszyn. Zasady ogólne. Fundusz czasu pracy urządzeń produkcyjnych i powierzchni produkcyjnej. Obliczanie zdolności produkcyjnej warsztatów mechanicznych, montażowych, odlewni, kuźni i walcowni. (c)

2310. WANATOWSKI W.: **Osiągnięcia przemysłu maszyn rolniczych i zadania na rok 1953.** Mechaniz. Elektryf. Roln. 1953, nr 1, str. 13—16.

Krótką charakterystyka rozwoju przemysłu maszyn rolniczych. Analiza wykonania planu przez ten przemysł w r. 1952. Przegląd zadań planowych w roku bieżącym. (o)

2311. WASILEWSKI J.: **Plany produkcji zakładów naprawy samochodów na rok 1953 na tle wykonania planu 1952 r.** Motoryz. 1953, nr 4, str. 101—103.

Szczegółowa analiza wykonania planu w zakresie produkcji naprawczej samochodów w roku ubiegłym. Zadania planowe na rok bieżący. (o)

2312. WASILJEW T.: **O pogłębieniu udziału związków zawodowych w realizacji planów przemysłu hutniczego.** Życie gosp. 1953, nr 18, str. 601—604. (s)

2313. WASILJEW T.: **Organizacja przedsiębiorstw hutniczych w ZSRR.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 5, str. 207—211.

Artykuł omawia technikę kierowania wydziałami ruchu w podstawowych działach produkcyjnych hutnictwa w ZSRR. Wykazuje znaczenie przodujących radzieckich metod socjalistycznego kierownictwa produkcji w wielkich zakładach przemysłowych.

wych dla uzyskania dalszego wzrostu wydajności pracy. W tekście schematy organizacyjne. (o)

Zob. poz. 2024, 2184.

PRZEMYSŁ LEKKI

2314. **DZIARCZYKOWSKI B.: Gospodarka papierem w świetle obowiązujących przepisów.** Gosp. mater. 1953, nr 10, str. 299—306. (o)

2315. **GOŁĄB M.: Kierunki rozwojowe przemysłu drzewnego na tle planowej gospodarki drewnem.** Gosp. plan. 1953, nr 5, str. 16—21.

Dotychczasowy rozwój przemysłu drzewnego w Planie 6-letnim oraz jego zadania w ostatnich dwu latach sześciolatki. Trudności i braki w pracy, powodujące niepełne wykonanie planu asortymentowego. Sposoby polepszenia istniejącego stanu rzeczy. (g)

2316. **GWIŹDŹ S.: Zadania planowe przemysłu izolacyjnego na rok 1953.** Mater. budowl. 1953, nr 4, str. 86—88.

Autor omawia węzłowe zadania przemysłu izolacyjnego, wynikające z Nar. Planu Gosp. na r. 1953. W szczególności uwzględnione są zadania w zakresie wzrostu produkcji oraz rozwoju techniki. (o)

2317★**LIBERMAN A. M.: Organizacja wewnątrz-zakładowego rozrachunku gospodarczego w przedsiębiorstwach przemysłu bawełnianego.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. PWG, s. 216. **RACHWAŁSKI J.: Rozrachunek gospodarczy i planowanie w przedsiębiorstwie przemysłowym.** Warszawa 1952. PWG, s. 93. **Rec. W. K.: Dwie książki o rozrachunku gospodarczym w przemyśle.** Rachunk. 1953, nr 5, str. 243—244.

Recenzent podkreśla zalety obu książek wskazując na bardziej wnikliwe ujęcie zagadnienia przez Libermana (powiązanie teorii z praktyką). Książce Rachwańskiego zarzuca niedostateczne omówienie zadań kontrolnych rozrachunku gospodarczego oraz brak właściwych proporcji w ujęciu poszczególnych zagadnień. (k)

2318★**Towarna, kde se wsichni uči.** Praha 1953. Praze, s. 76.

Doświadczenia załogi jednego z przodujących zakładów czechosł. przemysłu włókienniczego z walki o jakość produkcji. (c)

Zob. poz. 2112, 2186, 2202, 2208, 2365, 2367.

PRZEMYSŁ ROLNY I SPOŻYWCZY

2319. **BARKOWSKIJ N.: Usilit' bankowskij kontrol w pischzewoj promyslennosti.** Finansy i Kriedit 1953, nr 2, str. 51—57.

XIV ROLNICTWO I LEŚNICTWO

ZAGADNIENIA OGÓLNE

2327. **ALEKSANDROW B.: Problemy rolnictwa krajów gospodarczo zacofanych.** Nowe Czasy 1953, nr 16, str. 9—15.

Przyczyny upadku rolnictwa krajów kolonialnych i zależnych tkwią w ich półfeudalnej strukturze agrarnej. Kryzys gospodarki rolnej w tych krajach pogłębia polityka anglo-amerykańskich monopolii, zmierzająca do przekształcenia ich w monokulturowe bazy surowcowe. Jedynym sposobem poprawy sytuacji gospodarczej jest wstąpienie na drogę demokratycznych, antyimperialistycznych przeobrażeń ustrojowych. (g)

Wzmocnienie bankowej kontroli przedsiębiorstw przemysłu spożywczego przy pomocy kredytów bankowych oraz rozliczeń za pośrednictwem Biur Wzajemnych Rozliczeń. (k)

2320. **KURJACZEW A.: Chozrasczet w cechach gorodskowo molocznowo zawoda.** Moloczn. Promysl. 1953, nr 3, str. 27—28.

Pomyślne wyniki wprowadzenia wewnętrznego rozrachunku gospodarczego w poszczególnych oddziałach rostowskiego miejskiego zakładu mleczarskiego. (g)

2321. **Powysit' urowien' rukowodstwa rabotoj prieditj.** Moloczn. Promysl. 1953, nr 4, str. 1—3.

Artykuł wykazuje, że często przyczyną braków w pracy przedsiębiorstw przemysłu mleczarskiego jest niewłaściwe kierowanie nimi przez władze nadrzędne. Podaje sposoby poprawy istniejącego stanu rzeczy. (g)

2322. **Za dalniejszyeiechničeskij progress w sacharnoj promyslennosti.** Sacharn. Promysl. 1953, nr 3, str. 4—6.

Artykuł wykazuje, że szybki rozwój przemysłu cukrowniczego możliwy jest tylko w warunkach władzy radzieckiej. Postęp techniczny zabezpiecza pełną realizację zadań piątego planu pięcioletniego. (g)

2323. **ZUSMAN W. M.: Ustranit' pričiny, udorożajuszczje sieblestojnost' sachara.** Sacharn. Promysl. 1953, nr 4, str. 36—38.

Autor ujawnia przyczyny, powodujące sztuczne podwyższenie kosztów własnych produkcji cukru w ZSRR. Wskazuje, że istnieje pełna możliwość całkowitego usunięcia tych przyczyn. (g)

Zob. poz. 2201, 2207, 2359, 2426.

DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ I RZEMIOSŁO

2324. **Domaszniaja promyslennost'.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 15, str. 47—48.

Historyczna rola i rozwój przemysłu domowego. Charakterystyka przemysłu domowego jako jednej z pierwszych form kapitalizmu w przemyśle. (s)

2325. **Drobny przemysł uspołeczniony w I kwartale 1953 r.** Drobna Wytwórcz. 1953, nr 5, str. 11—12.

Krótkie omówienie przebiegu wykonania planów gospodarczych w I kwartale 1953 r, przez drobny przemysł państwowy i spółdzielczy. (o)

2326. **PRACKI K.: W sprawie umów planowych w drobnej wytwórczości.** Życie gosp. 1953, nr 15, str. 479—481.

Artykuł dyskusyjny wysuwa szereg postulatów, dot. ustalenia zasad zawierania umów planowych przez drobną wytwórczość. (s)

2328. **GAPONIENKO G.: Planowanie socjalistyczekowo sielskowo chozjajstwa.** Plan. Choz. 1953, nr 1, str. 88—96.

Specyfika planowania w rolnictwie socjalistycznym, wynikająca z istnienia 2 form własności. Zakres i organizacja planowego kierownictwa gospodarką rolą. Zastosowanie metody bilansowej w planowaniu rolnictwa. Mechanizacja rolnictwa jako jeden z głównych postulatów programu produkcyjnego w rolnictwie. (s)

2329. **GŁOWACKI P.: Werbunek osadników rolnych.** Rada nar. 1953, nr 10, str. 19—21.

Krytyka złego stylu pracy i braku energicznego działania ze strony poszczególnych przydiów rad

narodowych w akcji werbunkowej do wyjazdu na Ziemię Zachodnie. Związek sprawy osadnictwa z walką klasową na wsi. Znaczenie akcji osiedleńczej w przebudowie ustroju rolnego. (cz)

2330. **Jednoliczniki.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 474—475.

Indywidualna gospodarka chłopska w ZSRR jako zamierzająca forma gospodarki rolnej. Artykuł omawia podstawy prawne i zakres występowania tej gospodarki w rolnictwie radzieckim. (s)

2331. **KOWALENKO G.: Sodiejstwowat' uspiesznomu priedvieniju wiesnienniewo siewa.** Finansy i Kriedit 1953, nr 2, str. 46—50

Sposoby sprawnego przeprowadzenia przez aparat bankowy akcji siewów wiosennych i ich kredytowania w sowchozach i kolchozach. Krytyka niedociągnięć w pracy Banku Państwa na tym odcinku. (k)

2332. **KRAJĘWA A.: O znaczenij prawilnowo ispolzowanija ziemli kak osnownowo sriedstwa proizwodstwa w sielskom chozjajstwie SSSR.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 5, str. 48—53.

Autorka charakteryzuje rolę przodujących socjalistycznych stosunków produkcji w podnoszeniu kultury rolnej i urodzajności ziemi. Wykazuje, że jedynie ustrój socjalistyczny może zapewnić stały wzrost produkcji rolnej w interesie mas ludowych. Ciągły wzrost wydajności pracy w rolnictwie ZSRR świadczy wymownie o kłamliwości burżuazyjnych teorii neomaltuzjańskich. (s)

2333★**PIETRUSZOW A.: Socjalisticeskoje strotielstwo w sielskom chozjajstwie jewropejskich stran narodnoj diemokratiji.** 1951. Gospolitizdat, s. 252. Akad. Nauk SSSR. Rec. GIEORGIEW Je. S., ISAJEW B. L. Sowiet. Kniga 1953, nr 3, str. 70—72.

Zdaniem recenzentów książka w zasadzie daje dobre oświetlenie problematyki socjalistycznej przebudowy wsi w krajach dem. lud. Głównym jej brakiem jest niedostateczna analiza stosunków ekonomicznych między miastem a wsią oraz niepełne oświetlenie roli prawa wartości w tej dziedzinie. Zbyt mało uwagi poświęcono także analizie trudności rozwoju rolnictwa w krajach dem. lud. (s) zob. poz. 2334.

2334★**PIETRUSZOW A.: Socjalisticeskoje strotielstwo w sielskom chozjajstwie jewropejskich stran narodnoj diemokratiji.** 1951. Gospolitizdat, s. 251. Rec. FIEDOROW W.: Socjalisticeskoje prierieustrojstwo sielskowo chozjajstwa stran narodnoj diemokratiji w Jewropie. Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 106—109.

Recenzent podkreślając zalety książki „Socjalistyczne budownictwo w rolnictwie europejskich krajów demokracji ludowej” (właściwą analizę teoretyczną, zebranie bogatego materiału faktycznego) wykazuje, że autor popełnił jednak pewne błędy. (g) Zob. poz. 2333.

2335. **Powyszenie urożajnosti — put' k izobiliju produktow w stranie.** Kommunist 1953, nr 8, str. 3—11.

Przegląd najważniejszych zadań rolnictwa radzieckiego na rok bieżący. Artykuł wskazuje na konkretne możliwości znacznego podniesienia urodzajności, szczególnie w centralnych rejonach europejskiej części ZSRR. (s)

2336★**Prirodnije usłowija siewlero-zapadnowo Kawkaza i puti racionalnowo ispolzowanija ich w sielskochozjajstwiennom proizwodstwie.** Czast 1—3. Moskwa 1950—52. Izd. Akad. Nauk. SSSR. Akad. Nauk SSSR, Sowiet po izuczeniju proizwoditielnych sił. Rec. MASŁOW E. P. Izw. Akad. Nauk SSSR, sier. gieog. 1953, nr 2, str. 60—61.

Omówienie wydawnictwa poświęconego sprawie zbadania przyrodniczych warunków północno-zachodniego Kaukazu i możliwości ich wykorzystania w gospodarce rolnej ZSRR. Recenzent pokreśla duże teoretyczne i praktyczne znaczenie pracy. (g)

2337. **ROMANCZENKO G.: O priedmietle ekonomiki soecjalisticeskowo sielskowo chozjajstwa.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 72—77.

Artykuł dyskusyjny zawierający sformułowanie przedmiotu ekonomiki rolnictwa i projekt programu wykładu tego przedmiotu. (g)

2338★**Rosyjsko-polski słownik rolniczy.** Warszawa 1952. PWRiL, str. 360.

Pierwsze tego rodzaju wydawnictwo w Polsce (opracowane przez duży zespół autorski), ułatwiające korzystanie z rolniczej literatury fachowej w języku rosyjskim. Słownik zawiera tłumaczenia najważniejszych pojęć w dziedzinie agrobiologii, mechanizacji rolnictwa itp. Pełne zestawienie pojęć z tej dziedziny zawarte będzie w przygotowywanym drugim wydaniu słownika. (cz)

2339. **SCHUMACHER G.: Ein Jahr Arbeit der Statlichen Krciskontore.** Handel 1953, nr 4, str. 73.

Krytyczna analiza pracy „biur powiatowych” utworzonych w NRD w r. 1952 w celu poprawy zaopatrzenia gospodarki rolnej. (m)

2340. **SIKORA M.: Pomóc wsi w realizacji długofalowych zobowiązań.** Życie gosp. 1953, nr 16, str. 502—504.

Postulaty dot. zwiększenia opieki nad współzawodnictwem wiejskim ze strony rad narodowych i ogniw Zw. Samopomocy Chłopskiej. (s)

2341. **SZEWCZYK W., MICHNA W.: Wykorzystanie rezerw w rolnictwie.** Wiedza i Życie 1953, nr 5, str. 308—312.

Autorzy, w oparciu o wypowiedź Bolesława Bieruta na VII Plenum KC PZPR, analizują przyczyny niejednakowego tempa wzrostu produkcji przemysłu i rolnictwa. Wskazują na nie wykorzystane rezerwy, tkwiące w drobnotowarowej gospodarce rolnej. Podają sposoby wykorzystania rezerw w produkcji roślinnej i zwierzęcej przez podniesienie plonów, zwalczanie chorób i szkodników. (o)

Zob. poz. 1953, 1997, 2041, 2043, 2059, 2399—400, 2410.

PAŃSTWOWE GOSPODARSTWA ROLNE

2342★**Sowchozy.** Zbiór prac pod red. M. Abrasimowa. Tłum. z ros. Warszawa 1953. PWRiL, s. 502, 1 nrb.

Autorzy przedstawiają w zarysie rozwój poszczególnych rodzajów sowchozów w ZSRR: zbożowych, bawełnianych, buraczanych, hodowlanych i futerkowych. Poruszają najważniejsze zagadnienia z dziedziny organizacji i mechanizacji pracy, melioracji rolnych i dochodowości sowchozów. Publikacja daje zwizję przebieg najistotniejszych problemów gospodarki sowchozowej. (c)

2343. **WIŚNIEWSKI E.: Brygada polowa w PGR.** Warszawa 1953. PWRiL, s. 220.

Poradnik przeznaczony dla kierownictwa PGR, zawierający podstawowe dane z zakresu techniki pracy brygady polowej. Dokładne schematy planów pracy i zasady organizacji prac żniwnych i polowych. (cz)

SPÓLDZIELNIE PRODUKCYJNE

2344. **DĄBROWSKI K., CZYSZKOWSKA J.: Wpływ produkcji na wykorzystanie zasobów pracy w spółdzielniach produkcyjnych.** Nowe Roln. 1953, nr 4, str. 13—24.

Dane z czterech spółdzielni produkcyjnych wskazujące, jak dzięki wielostronnemu rozwijaniu zespołowego gospodarstwa, przy odpowiednim kojarzeniu produkcji podstawowych i uzupełniających gałęzi, przewyżczyła się sezonowość pracy i stwarza się sprzyjające warunki dla bardziej wydajnego wykorzystania pracy na przestrzeni całego roku. (cz)

2345. **Das Gesicht dem Dorfe zuwenden.** Handel 1953, nr 4, str. 69—71.

Znaczenie spółdzielczości produkcyjnej dla rozwoju rolnictwa w NRD. Usterki w dotychczasowej pracy spółdzielni. (m)

2346★**KRBLICH J.: Ekonomický rozbor výrobních a finančních výsledků zemědělských družstevní velkovýroby.** Praha 1953. Státní zemědělské nakladatelství, s. 90.

Analiza produkcyjnych i finansowych wskaźników gospodarki czechosłowackich spółdzielni produkcyjnych. (c)

2347★**LUCHT-KOTOWICZ F.: Spółdzielnia produkcyjna „Wolność” w Wilamowej przoduje w hodowli bydła.** Warszawa 1952. PWRiL, s. 61, 3 nlb.

Organizacja pracy w przodującej w hodowli bydła spółdzielni produkcyjnej. Walka spółdzielców o podniesienie towarowości produkcji. (cz)

3348. **MAGERFLEISCH E., LUDWIG W.: Über einige Fragen des Geld — und Kreditwesens der Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften.** Finanzwirtschaft 1953, nr 6, str. 321—323.

Tryb udzielania kredytów dla członków spółdzielni produkcyjnych w NRD na zagospodarowanie działek przyzagrodowych. Zagadnienie zaopatrzenia wsi w towary przemysłowe. (k)

2349. **MALICH L.: Rolnicza spółdzielczość produkcyjna w Czechosłowacji.** Życie gosp. 1953, nr 15, str. 484—486.

Dane obrazujące rozwój spółdzielczości produkcyjnej w rolnictwie CzSR w l. 1949—1952. (s)

2350★**OSADKO G.: O statucie artelu rolnego w ZSRR.** Warszawa 1953. Wiedza Powszechna, s. 54, 2 nlb.

Popularne omówienie podstaw prawnych gospodarki kołchozu (artelu). (cz)

2351. **OWCZINNIKOWA W.: O proizwodstwiennych i chozjajstwiennych uspiexach ukрупниennych kolchozow.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 4, str. 96—105.

Akcja scalenia kołchozów pozwoliła zwiększyć wydajność pracy w rolnictwie i osiągnąć znacznie większe zbiory plodów rolnych. Autorka wykazuje, że obecnie kołchozy uzyskują większe dochody pieniężne i lepsze wyniki produkcyjne. Wywody swoje ilustruje bogatym materiałem statystycznym. (g)

2352★**SIEWIERSKI J.: O pracy brygady polowej w spółdzielni produkcyjnej Wyszatyce.** Warszawa 1952. PWRiL, s. 28.

Opis pracy brygady polowej — podstawowej komórki produkcyjnej w spółdzielni. Schematy planów prac zniwno-omłotowych przodującej brygady polnej w Wyszatycach. (cz)

2353. **TEPICHT J.: Statut — podstawa działalności spółdzielni produkcyjnych.** Nowe Roln. 1953, nr 4, str. 5—12.

Szczegółowa analiza zadań organów władz spółdzielni, zagadnienia dniówki obrachunkowej, norm, hodowli inwentarza oraz dochodów. Statut jako czynnik rozwoju spółdzielczości produkcyjnej w Polsce Lud. (Sprawozdanie Komisji Statutowej złożone na I Krajowym Zjeździe Spółdzielczości Produkcyjnej). (o)

2354. **TOSCHEFF: Die sozialistische Umgestaltung der Landwirtschaft Bulgariens.** Wirtschaft 1953, nr 14, str. 11.

Rozwój spółdzielczości produkcyjnej i mechanizacji rolnictwa w Bułgarii. Tabele. (m)

Zob. poz. 2104—05, 2115, 2212, 2223.

MECHANIZACJA I ELEKTRYFIKACJA ROLNICTWA

2355. **GRICKOW M.: MTS i razwítje obszczestwiennowo chozjajstwa kolchozow.** Kolchozn. Proizw. 1953, nr 3, str. 4—7.

Znaczenie działalności MTS dla gospodarczego rozwoju kołchozów. Zadania MTS w piątej pięcioletce, dot. zwiększenia urodzajności gleby. (g)

2356. **JEDLIŃSKI S.: O planowaniu elektryfikacji rolnictwa.** Mechaniz. Elektryf. Roln. 1953, nr 1, str. 51—54.

Podstawy planu elektryfikacji rolnictwa. Zakres elektryfikacji. Wytyczne do planu na r. 1953. (o)

2357. **KIRJUCHIN A.: Razwítje młechanizacji sielkowsko chozjajstwa w piątoj piatiletke.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 3, str. 106—118.

Główne kierunki mechanizacji produkcji rolnej w piątej pięcioletce. Omówienie ich efektywności ekonomicznej. (s)

2358. **NAETHBOHM: Die Einführung der wirtschaftlichen Traktorenarbeit in den MTS.** Wirtschaft 1953, nr 12, str. 4.

Wprowadzenie przez ośrodki maszynowo-traktorowe NRD postępowych metod pracy na roli. Zastosowanie tych metod przyczyni się do zwiększenia wydajności pracy traktorów przy równoczesnej oszczędności materiałów pędnych. (m)

Zob. poz. 2303, 2310, 2354.

PRODUKCJA ROŚLINNA (UPRAWA)

2359. **HOFFMAN M.: Rozwój bazy surowcowej podstawowym warunkiem wykonania planu przemysłu cukrowniczego.** Gaz. cukr. 1953, nr 3, str. 51—54.

Zwiększenie powierzchni uprawy i wzrost plonów roślin przemysłowych w r. 1953 — podstawowym warunkiem wykonania planów przemysłu rolno-spożywczego jako całości, a szczególnie planu przemysłu cukrowniczego. (o)

PRODUKCJA ZWIERZĘCA (HODOWLA)

2360. **CH. R.: Aufschwung der Viehzucht in Volkschina.** Wirtschaft 1953, nr 15, str. 12.

Rozwój gospodarki hodowlanej w Chinach Ludowych. Wzrost siły nabywczej hodowców bydła. (m)

2361. **JEBAUTZKE W.: Für die Verbesserung und Verbreiterung der Futterbasis.** Wirtschaft 1953, nr 16, str. 4.

Dotychczasowy stan pogłowia trzody chlewnej w NRD. Konieczność rozszerzenia bazy paszowej w r. 1953. Tabele. (m)

Zob. poz. 2340.

RYBACTWO — RYBOŁÓWSTWO

2362. **STRAK W.: O pełniejsze wykorzystanie zdolności połowowej.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 5, str. 195—198.

Możliwości dalszego wzrostu połowów rybołówstwa morskiego. Właściwa i przejrzysta metodologia planowania w rybołówstwie morskim jako środek pełniejszego wykorzystania sprzętu i pracy. (o)

LEŚNICTWO

2363★**FROMER R.: Wstęp do ekonomiki gospodarstwa leśnego.** Warszawa 1953. PWRiL, s. 171, 1 nlb.

Praca przedstawia rozwój leśnictwa w różnych formacjach społeczno-ekonomicznych: w gospodarce przedkapitałistycznej, kapitalistycznej i socjalistycznej. Wykazuje wpływ koncentracji produkcji i kapitału na gospodarkę leśną w ustroju kapita-

listycznym. Omawia podstawy socjalistycznej ekonomiki gospodarstwa leśnego. Książka ta przeznaczona jest dla pracowników naukowych leśnictwa oraz kierowników państwowych gospodarstw leśnych. (o)

2364. **Likwidować' odstawanie lesczagotowok.** Lesn. Promysl. 1953, nr 1, str. 1—3.

Przyczyny niewykonania państwowego planu dostaw drewna przez niektóre przedsiębiorstwa leśne w ZSRR. Sposoby poprawy dotychczasowego stylu pracy. (g)

2365. **ŁOPUCHOW Je. I.: Chozrasczet w lespromchozle.** Lesn. Promysl. 1953, nr 4, str. 28—32.

Tylko pełne wykorzystanie zasad rozrachunku gospodarczego pozwoli na wykonanie zadań planu

pięcioletniego w przemyśle leśnym. Autor, na przykładzie poszczególnych przedsiębiorstw, omawia wyniki pełnego wprowadzenia w życie zasad rozrachunku gospodarczego. (g)

2366. **PIETKIEWICZ K.: Możliwość zwiększenia produkcji i zbioru owoców leśnych.** Las pol. 1953, nr 5, str. 14—16. (o)

2367. **REIMERS P.: Die Notwendigkeit einer Preiskorrektur für Rohholz.** Wald 1953, nr 3, str. 71—72.

Stan zadrzewienia i przyczyny nierentowności przemysłu leśnego NRD. Konieczność wprowadzenia nowych cen na drewno. (m)

XV TRANSPORT

ZAGADNIENIA OGÓLNE

2368. **GALITZKIJ A.: Die Transportplanung im sozialistischen Verkehrswesen.** Verkehr 1953, nr 2, str. 20—22.

Omówienie znaczenia planowania w dziedzinie transportu. Przedstawienie mechanizmu planowania transportu w ZSRR. (m)

2369. **GEBHARDT P.: Vertragssystem und Transportraumplanung.** Handel 1953, nr 7, str. 141.

Znaczenie powszechnego systemu umownego w dziedzinie transportu w NRD. (m)

2370. **LINDNER W.: Die Organisation der Planungsarbeit im RBA.** Verkehr 1953, nr 2, str. E18—E20.

Autor podkreśla znaczenie właściwego planowania transportu dla ugruntowania zasad rozrachunku gospodarczego w gospodarce narodowej NRD. (m)

2371. **MŁYNARSKI J.: Organizacja prac naukowo-badawczych dla potrzeb resortu transportu drogowego i lotniczego.** Drogown. 1953, nr 5, str. 139—141.

Opierając się na ogólnych przepisach o powoływaniu instytutów naukowo-badawczych w poszczególnych resortach gospodarczych autor omawia sprawę rozszerzenia zakresu prac Instytutu Techniki Budowlanej na zagadnienia techniczne i ekonomiczne drogownictwa. (o)

2372. **KOWALSKI J.: O zagadnieniach kontroli wykonania planu.** Transp. 1953, nr 5, str. 157—159.

Zadania i najważniejsze metody kontroli wykonania planu w transporcie. Znaczenie tej kontroli jako czynnika mobilizującego do pełniejszego wykonywania zadań planowych. (o)

2373. **KRZYŻANOWSKI J.: Odpowiedzialność w świetle nowego kolejowego prawa przewozowego.** Transp. 1953, nr 4, str. 129—131. (o)

2374. **TARSKI J.: Transport w dziełach Karola Marksa.** Transp. 1953, nr 4, str. 123—127.

Oświetlenie podstawowych zagadnień z dziedziny transportu, omówionych w dziełach Marksa. Marksowska definicja transportu. Stosunek transportu do procesu produkcji. Porównanie rozwoju transportu w krajach kapitalistycznych i socjalistycznych. Całkowite podporządkowanie zagadnień transportu w ZSRR i krajach demokracji ludowej podstawowemu prawu ekonomicznemu socjalizmu. (o)

2375. **ZIMBEHL A.: Zur Veröffentlichung der Musterverträge für Reichsbahn und Schifffahrt.** Verkehr 1953, nr 1, str. 10.

Szczegółowe omówienie opublikowanych przez Ministerstwo Transportu wzorów umów dla kolei

i żeglugi. Wzory wydane są w oparciu o rozporządzenie z dn. 20. VIII. 1952 r. o wprowadzeniu powszechnego systemu umownego. (m)

Zob. poz. 2182.

TRANSPORT KOLEJOWY — DROGI ŻELAZNE

2376. **BONDARENKO A.: O zwiększeniu rentowności kolei.** Prz. kolej. 1953, nr 5, str. 200—202.

Artykuł omawia osiągnięcia kolejarzy lotewskich, którzy, w oparciu o doświadczenia radzieckich przodowników pracy, obniżyli koszty własne przewozów, a tym samym przyczynili się do zwiększenia rentowności kolei. (o)

2377. **CHWALEK R.: Zusammenarbeit von Reichsbahn und Wirtschaft — Voraussetzung für die Planerfüllung.** Wirtschaft 1953, nr 18, str. 8.

Wytoczne dla kolejnictwa NRD, dotyczące form i metod pracy, zapewniających wykonanie zadań planu gospodarczego nr r. 1953. (m)

2378. **HIELSCHER C.: Bewusste Ausnutzung des Wertgesetzes.** Verkehr 1953, nr 1, str. 12—14.

Obszerne omówienie możliwości stosowania zasad rozrachunku gospodarczego w kolejnictwie NRD. (m)

2379. **SEMPER W.: Der Betriebsdienst im Jahre 1953.** Verkehr 1953, nr 2, str. E20—E23.

Usprawnienie służby ruchu w kolejnictwie NRD. Walka ze spóźnieniami pociągów, właściwe plany jazdy, wzmoczenie ruchu racjonalizatorskiego itp. — przesłankami wykonania zadań planowych transportu. (m)

2380. **Żelaznodrożnyj transport.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 15, str. 625—637.

Charakterystyka transportu kolejowego jako jednej z gałęzi produkcji materialnej. Transport kolejowy w ZSRR, jego nieustanny, planowy rozwój w służbie gospodarki narodowej. Walka o obniżkę kosztów własnych. Wyższość socjalistycznego transportu kolejowego nad kapitalistycznym. Główne dane, dot. rozwoju transp. kolej. w krajach dem. lud. Obszerne charakterystyka transp. kolej. w krajach kapitalistycznych, gdzie rozwój jego ujawnia wszystkie sprzeczności właściwe ekonomice kapitalistycznej. (s)

Zob. poz. 2375.

TRANSPORT SAMOCHODOWY — DROGI KOŁOWE

2381. KOSTECKI A.: **Drogi wykorzystania rezerw sił roboczych w transporcie samochodowym.** Motoryz. 1953, nr 5, str. 133—135.

Zagadnienia właściwego wykorzystania robocizny ładunkowej w transporcie samochodowym. Konieczność usprawnienia organizacji pracy, szerszego zastosowania małej mechanizacji i akordowania robót w przedsiębiorstwach transportowych. (o)

2382. KOWALIK J.: **O niektórych zagadnieniach finansowych przedsiębiorstw transportu samochodowego.** Finanse 1953, nr 2, str. 93—104.

Autor omawia następujące zagadnienia: akumulacji, kosztów własnych, rozliczeń z budżetem oraz finansowania inwestycji w przedsiębiorstwach transportu samochodowego. Wywody swe ilustruje przykładami. (k)

2383. MAKOWSKI K.: **Indywidualny rozrachunek gospodarczy w transporcie samochodowym.** Transp. 1953, nr 5, str. 164—167.

Sposoby i przykłady rozliczania kosztów oraz prowadzenia sprawozdawczości przy indywidualnym rozrachunku gospodarczym w transporcie samochodowym. (o)

2384. PILLER S.: MUREK L.: **Indywidualny rozrachunek gospodarczy w PKS.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 5, str. 224—227.

Omówienie możliwości i sposobów wprowadzenia rozrachunku gospodarczego w transporcie samochodowym, w oparciu o analizę wyników, osiągniętych przez Ekspozyturę PKS w Zakopanem. Przykłady formularzy w tekście. Artykuł dyskusyjny. (o)

TRANSPORT MORSKI — ŻEGLUGA MORSKA

2385. BĄBLEWSKI Z.: **Podstawowe problemy planowania w portach morskich.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 10—15.

Autor wyczerpująco omawia czynniki, określające plan portów morskich (wielkość i struktura masy ładunkowej, baza techniczna, siła robocza, połączenia komunikacyjne). Wykazuje, w jaki sposób właściwe określenie, analiza, wzajemne powiązanie omawianych czynników pozwala na ustalenie podstawowych proporcji planu portów. (g)

2386. LUBICZ-KRUPOWICZ W.: **Flota i porty w 1952 r.** Transp. 1953, nr 4, str. 136—137.

Analiza wykonania NPG na r. 1952 przez polską flotę morską. Dynamika rozwoju transportu morskiego w r. 1952. (o)

2387★TARSKI J.: **Podstawowe wskaźniki planu żeglugi morskiej.** Warszawa 1953. Rec. Z. BĄBLEWSKI. Transp. 1953, nr 4, str. 152.

Książka omawia podstawowe problemy, związane z metodą planowania w przedsiębiorstwach żeglugi morskiej. Recenzent ocenia pracę pozytywnie, wskazuje na wykorzystanie przez autora dorobku nauki i praktyki radzieckiej, ale jednocześnie wytyka braki w terminologii, oraz zwraca uwagę na zbyt nieznacznie zagadnienia wskaźników planów przewozów i wydajności pracy. (c)

Zob. poz. 2375.

TRANSPORT WODNY ŚRÓDLĄDOWY — DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE

2388★ITTENBERG I., SZUSTROW D.: **Organizacja prac przeladunkowych w porcie rzeczonym.** Tłum. z ros. Warszawa 1953, WK, s. 406.

Książka omawia techniczne i ekonomiczne zagadnienia związane z organizacją, normowaniem, kierowaniem i planowaniem pracy w portach śródlądowych. Jest to podręcznik dla studiujących organizację pracy w portach; stanowi on również pomoc dla praktyków. (o)

ŁĄCZNOŚĆ

2389. MALEWSKI Z.: **Ocena wykonania planu przedsiębiorstwa robót komunikacyjnych w 1952 r.** Prz. poczt. 1953, nr 4, str. 10—13. (o)

2390. **Ocena wykonania planu usług pocztowych za rok 1952 i węzłowe zadania na rok 1953.** Prz. poczt. 1953, nr 4, str. 3—6. (o)

2391. **Ocena wykonania planu usług telekomunikacyjnych w 1952 r. i zadania na rok bieżący.** Prz. poczt. 1953, nr 4, str. 7—9. (o)

XVI HANDEL I ŻYWIENIE ZBIOROWE**ZAGADNIENIA OGÓLNE**

2392. BOGACZEW N.: **Razwój sowieckiej handlu w piątą pięcioletkę.** Plan. Choz. 1953, nr 1, str. 63—73.

Przegląd perspektyw rozwojowych oraz zadań radzieckiego handlu państwowego i spółdzielczego w piątej pięcioletce. Metody usprawnienia pracy organów ekonomicznych w zakresie planowania terenowego. (s)

2393. HODOLY A.: **Parę uwag o znaczeniu pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ dla praktyki i nauk handlowych.** Biul. IHŻ. 1953, nr 1, str. 3—21.

Artykuł dyskusyjny zawierający wnioski i uwagi, jakie nasunęły się autorowi przy próbach zastosowania w pracach badawczych IHŻ tez zawartych w „Ekonomicznych problemach socjalizmu w ZSRR“. Udział handlu w realizacji podstawowego prawa socjalizmu. Zastosowanie i wykorzystanie prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej w planowaniu handlu i żywienia zbiorowego. Znaczenie sformułowań

Stalina, dot. produkcji towarowej i prawa wartości, dla metodologii ekonomiki oraz organizacji i techniki handlu. Próba określenia przedmiotu i zakresu nauk handlowych jako szczegółowych nauk ekonomicznych. (u)

2394. J. M.: **Ein ernstes Wort an den staatlichen Grosshandel.** Handel 1953, nr 8, str. 158—160.

Oparta na konkretnych przykładach, krytyczna analiza dotychczasowej działalności aparatu państwowego handlu hurtowego NRD. (m)

2395. KNAUFF S.: **Z doświadczeń „Gazety Handlowej“.** Prasa pol. 1953, nr 2, str. 26—27.

Upolitycznienie Gazety Handlowej i wzrost ruchu korespondentów. Znaczenie krytyki prasowej dla rozwoju handlu uspołecznionego. (u)

2396. LUDWIG W.: **Einige Bemerkungen zur Anlagpolitik der Bäuerlichen Handelsgenossenschaften.** Finanzwirtschaft 1953, nr 7, str. 381—382.

Zakładanie i prowadzenie chłopskich spółdzielni handlowych w NRD. (k)

2397. **ŁOPATKIN W.: Wslemiernoje razwítje so-wietskójej torgowli — wažnoje usłowje podjoma blago-sostojanja naroda.** *Kommunist* 1953, nr 8, str. 40—52.
Doniosła rola handlu radzieckiego w realizowaniu socjalistycznej zasady podziału według pracy. Nieprzerwany rozwój i usprawnianie handlu jest sprawą wielkiej wagi w przygotowaniu przejścia do komunizmu. Drogi zabezpieczenia właściwego oddziaływania handlu na produkcję. Znaczenie walki o obniżkę kosztów obiegu; metody jej prowadzenia. (s)
2398. **M.: Wniesznaja Torgowla — rocznik 1952.** *Gosp. plan.* 1953, nr 4, str. 65—67.
Omówienie treści rocznika czas. Wniesznaja Torgowla z r. 1952. Recenzent wiele miejsca poświęcił charakterystyce prac, omawiających przeciwstawne kierunki rozwoju dwóch rynków światowych. (g)
2399. **MARECKI J.: Wzrost potrzeb konsumenta wiejskiego a zadania handlu uspołecznionego.** *Życie gosp.* 1953, nr 16, str. 504—506. (s)
2400. **Naczelne zadania handlu wiejskiego.** *Gaz. handl.* 1953, nr 37, str. 3.
Postulaty wysunięte na rejonowych naradach spółdzielczości samopomocowej. (cz)
2401. **PERZYŃSKI W.: Przeciw oszukańczo-spekulacyjnym machinacjom w handlu.** *Życie gosp.* 1953, nr 16, str. 506—509.
Autor formułuje główne obowiązki kierownictwa przedsiębiorstw i organizacji handlu uspołecznionego w walce z przestępczością w handlu. M. in. szerzej omawia zag. zorganizowania skutecznej kontroli pracy sklepów. (s)
2402. **STEFAŃSKI F.: Osiągnięcia krakowskiego PDT w walce o obniżkę kosztów.** *Życie gosp.* 1953, nr 15, str. 464—468.
Artykuł zaznajamia z doświadczeniem krakowskiego PDT — jednej z przodujących placówek handlu uspołecznionego — w zakresie stosowania metod walki o obniżkę kosztów handlowych na różnych odcinkach pracy. (s)
2403. **TEICHMANN: Die Warenproduktion in der Deutschen Demokratischen Republik.** *Handel* 1953, nr 3, str. 45—48.
Rozwój produkcji towarowej i jego znaczenie dla gospodarki NRD. Zadania ekonomistów niemieckich w zakresie poznania i wykorzystania praw rządzących tą produkcją. (m)
2404. **Zu den Fragen von Handel und Versorgung.** *Handel* 1953, nr 3, str. 49—50.
Znaczenie reorganizacji aparatu handlu i zaopatrzenia, dla zabezpieczenia właściwego zaopatrzenia ludności NRD w artykuły konsumpcyjne. (m)
- Zob. poz. 2189, 2200.

EKONOMIKA HANDLU

2405. **BROSZAT W.: Schnellerer Warenumschatz durch Direktbelleferung.** *Handel* 1953, nr 6, str. 111—113.
Możliwości zwiększenia obrotu towarowego przez bardziej bezpośrednie powiązanie głównych jednostek gospodarczych w dziedzinie zaopatrzenia. Analiza pracy aparatu handlu uspołecznionego w NRD. (m)
2406. **CRON G.: Wie entstehen die Preise für importierte Erzeugnisse?** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 6, str. 302—304.
Technika ustalania cen na towary importowane do NRD. System rozliczeń przedsiębiorstw handlu zagr. z budżetem państwa z tytułu różnicy między ceną zakupu a ceną sprzedażą. (k)
2407. **HANNIG G.: Einige wichtige Fragen bei der Einführung neuer Preise für Grundstoffe und andere Produktionsmittel.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 5, str. 253—257.
Trudności związane z ustaleniem w NRD cen na węgiel, koks, metale kolorowe i in. Wpływ podatku obrotowego (w postaci różnicy między ceną fabryczną, a ceną zbytu) na rentowność i zysk przedsiębiorstw. (k)
2408. **J. M.: Die Bedeutung der Preispolitik für den Handel.** *Handel* 1953, nr 6, str. 113—115.
Znaczenie właściwej polityki cen dla rozbudowy gospodarki socjalistycznej NRD. Błędy i niedociągnięcia w pracy organów administracyjnych w dziedzinie polityki cen. (m)
2409. **KURNAL J.: Analiza popytu konsumpcyjnego w handlu socjalistycznym.** *Biul. IHŻ* 1953, nr 1, str. 5—27.
Handel uspołeczniony jako zasadniczy podmiot badań popytu konsumpcyjnego w warunkach gospodarki planowej. Wyjaśnienie przyczyn umiejscowienia badań popytu w handlu. Zadania i metody analizy rynku, dokonywanej przez handel uspołeczniony. Artykuł jest jednym z rozdziałów pracy pt. „Metody analizy popytu konsumpcyjnego”, która ukaże się niebawem w wydaniu Polgosu. (u)
2410. **M.: Planowe zaopatrzenie wsi w artykuły przemysłowe.** *Gosp. plan.* 1953, nr 5, str. 44—46.
Wykonanie planu przez CRS zależy od właściwej pracy aparatu sprzedaży detalicznej. W planowaniu zaopatrzenia handlu detalicznego należy uwzględnić obecnie w większej mierze wzrost stopy życiowej wsi, wyrażający się w rosnącym zapotrzebowaniu na jakościowo wyższe gatunki towarów. (g)
2411. **MALICKI M.: Uzgodnienia dostaw towarowych w planowaniu obrotu towarowego.** *Życie gosp.* 1953, nr 15, str. 454—458.
Wskazania, dot. sposobów eliminacji niektórych błędów w sporządzaniu planów handlowo-finansowych w przedsiębiorstwach handlu uspołecznionego. Autor wysuwa szereg postulatów, zmierzających do usprawnienia prac nad uzgodnieniem dostaw towarowych między przedsiębiorstwami handlowymi i produkcyjnymi. (s)
2412. **N. CH.: Konferencja katedr ekonomiki handlu.** *Ekon.* 1953, nr 1, str. 272—284.
Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji pracowników katedr ekonomiki handlu (dn. 7—10. XII, 1952 r.). Podstawowymi problemami przedyskutowanymi na konferencji były zagadnienia form pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz metodyki prac naukowo-badawczych. (g)
2413. **PERETIATKOWICZ R., CZYŻOWA R.: Metoda i technika planowania obrotu towarowego w detalu.** *Biul. IHŻ* 1953, nr 1, str. 55—91.
Główne tezy i szczegółowy program badawczy pracy będącej w toku opracowania w IHŻ. Praktyczne i naukowe cele tego opracowania. Zarys treści pracy, obejmującej całość zagadnienia planowania obrotu towarowego. (u)
2414. **PERZYŃSKI W.: Kompleksowość planu obrotu towarowego.** *Gaz. handl.* 1953, nr 44, str. 2—3.
Krytyka jednostronnego wykonywania planów, ograniczonego do pomyślnego wykonania planu sprzedaży. Plan winien być realizowany kompleksowo, tzn. wykonywany równocześnie na wszystkich jego odcinkach. (cz)
2415. **Projekt struktury sieci detalicznej handlu meblarskiego na terenie Warszawy.** *Oprac. zespół członków ZMP przy IHŻ. Biul. IHŻ* 1953, nr 1, str. 45—53.
Krytyczna analiza pracy CHPD. Postulaty zmierzające do usprawnienia tej dziedziny handlu.

Projekt struktury sieci placówek sprzedaży detalicznej mebli. (u)

2416. SACKIEWICZ E., SUMIŃSKI T.: **Metodyka i technika badań sieci detalicznej w miastach.** Biul. IHŻ 1953, nr 1, str. 28—43.

Podsumowanie stanu badań prowadzonych w IHŻ nad zagadnieniem opracowania wzorcowych rozwiązań w zakresie programów sieci detalicznej dla pewnych typowych warunków. Metody pracy zespołu prowadzącego badania. Podstawy typizacji miast i trudności napotymane w pracy nad tym problemem. Badania terenowe i ich technika. (u)

2417. SZPEK J.: **Wnioski do metodologii terenowego planowania obrotu towarowego.** Gosp. plan. 1953, nr 4, str. 15—21.

Opierając się na doświadczeniach z pracy nad sporządzaniem terenowych planów obrotu towarowego w r. 1953 autor wysuwa wnioski odnośnie opracowania planu na r. 1954. Wykazuje, że ograniczenie prac nad planem do szczebla wojewódzkiego jest krokiem wstecz w stosunku do r. 1952. Omawia zadania organizacji handlu detalicznego, urzędów skupu i kontraktacji oraz WKPG w związku ze sporządzaniem planu. (g)

Zob. poz. 2026, 2106, 2111, 2116, 2164, 2256.

ORGANIZACJA I TECHNIKA HANDLU

2418★BERO J., DOMAŃSKI S., FRANŹCAK S.: **Sklep żelazny. Asortyment towarowy.** Warszawa 1953. Polgos, s. 183. 3 nlb.

Ogólne wiadomości o produkcji artykułów branży żelaznej ze szczególnym uwzględnieniem technologii oraz asortymentu artykułów gospodarstwa domowego dla użytku sprzedawców oraz pracowników zaopatrzenia. Liczne ilustracje techniczne. (cz)

2419. BURHARDT M.: **Problem dorsza.** Gosp. rybna 1953, nr 5, str. 10—13.

Sposoby uniknięcia trudności w dystrybucji nadwyżek dorsza w miesiącach szczytowych połowów. (cz)

2420. DREWS E.: **Beschleunigte Verpackungsmittelrückgabe durch konsequente Anwendung des Vertragssystems.** Handel 1953, nr 7, str. 139—140.

Znaczenie terminowego zwrotu opakowań towarów dla realizacji zadań planowych. Analiza aktów prawnych z tej dziedziny. (m)

2421★HAUBOLD O.: **Normowanie pracy sprzedawców.** Warszawa 1953. Polgos, s. 172, 4 nlb.

Praca oparta o badania Instytutu Handlu i Żywienia Zbiorowego. Autorka dochodzi do wniosku, że wprowadzenie do handlu norm pracy przyczyni się do sprawiedliwego wynagradzania sprzedawców, spowoduje zwiększenie wydajności pracy oraz zmniejszenie kosztów obrotu. Obfita bibliografia (89 poz.), liczne tablice oraz zestawienia. (cz)

2422★Organisace a technika prodeje. Praha 1953. Uroda, s. 94.

Organizacja i technika sprzedaży. Podręcznik dla pracowników handlu spółdzielczego. Oprócz bogatego materiału informacyjnego, zawiera omówienie dotychczasowych doświadczeń najlepszych pracowników handlu czechosł. (c)

2423. POPOFF S., BROCHWICZ S.: **Wydajność pracy kasjerów sklepowych.** Biul. IHŻ 1953, nr 1, str. 93—94.

Streszczenie pracy wykonanej w IHŻ, omawiającej zagadnienie normowania pracy kasjerów oraz kwestię prawidłowego ustalenia ilości etatów kasjerskich w sklepie. (u)

2424. SIEKIERSKI A.: **O pogłębienie normowania pracy sprzedawców w handlu detalicznym.** Życie gosp. 1953, nr 19, str. 675—677.

Konieczność wprowadzenia zmian do systemu normowania pracy sprzedawców dla zapewnienia wzrostu wydajności pracy. (s)

2425. SZEFTTEL J.: **Ubytki naturalne w handlu uspołecznionym.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 4, str. 132—134. Zestawienie i komentarz do przepisów prawnych, regulujących zagadnienie naturalnych ubytków w handlu uspołecznionym. (o)

2426. TEMPSKI Z.: **Transport mleka w okresie letnim.** Prz. mlecz. 1953, nr 5, str. 19—20.

Omówienie wyników narady produkcyjnej w PZM — Miastko na temat usprawnienia dostaw mleka w sezonie letnim. (cz)

Zob. poz. 2296.

SKUP

2427. fr.: **Województwo rzeszowskie przed nową kampanią skupu zboża.** Gosp. zboż. 1953, nr 5, str. 11—12. (cz)

2428. **Nie wykorzystane możliwości wolnorynkowego skupu.** Gaz. handl. 1953, nr 42, str. 2.

Niedostateczny rozwój sieci skupu artykułów spożywczych z wolnego rynku w województwach szczecińskim i lubelskim. (o)

2429. PARTIGUL S.: **Ob uczetie nakladnych raschodow po zagołowkam i sbytu selskochozjaistwiennych produktow.** Wiestn. Statist. 1953, nr 1, str. 39—46.

Nowy system planowania nakładów na skup i zbyt płodów rolnych (wprowadzony dla zlikwidowania marnotrawstwa) może dać właściwe wyniki tylko przy prawidłowej ewidencji nakładów. (g)

Zob. poz. 2191.

ŻYWIENIE ZBIOROWE

2430. TOMKOWIAK M.: **Zakłady żywienia zbiorowego w sezonie letnim.** Żywienie zbior. 1953, nr 8, str. 121—122. (cz)

2431★WYSOKIŃSKA Z.: **Zasady żywienia.** Warszawa 1953. PWSZ, s. 234, 1 nlb. (o)

2432. **Zadania żywienia zbiorowego.** Gaz. handl. 1953, nr 40, str. 3.

Stopień wykonania planu przez zakłady żywienia zbiorowego w 1952 r. Przyczyny niewykonania planu produkcji własnej. Krytyka dotychczasowego stylu pracy zakładów żywienia. (Z narady krajowego aktywu żywienia zbiorowego CRS). (o)

HANDEL ZAGRANICZNY

2433. **Die Impulse der Moskauer Weltwirtschaftskonferenz von 1952 wirken weiter.** Wirtschaft 1953, nr 15, str. 11.

Stały rozwój stosunków handlowych, nawiązanych na Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Moskwie. Wzrost udziału w wymianie towarowej krajów gospodarczo zacofanych. (m)

2434. KOBRYNER J.: **Rozwój współpracy na światowym rynku demokratycznym dźwignią naszego socjalistycznego budownictwa.** Życie gosp. 1953, nr 18, str. 604—608.

Struktura i rozwój handlu zagranicznego Polski Lud. Pomoc ZSRR w rozwoju gospodarki narodowej Polski. Przegląd umów handlowych Polski Lud. z ZSRR i krajami dem. lud. (s)

2435★KOCZETKOW A.: **Anglo-amerykańskie społeczeństwo na rynkach Zapadnoej Jewropy.** Moskwa 1952. Akad. Nauk SSSR, s. 221, 3 nlb.

Charakterystyka zaostrzających się przeciwieństw między St. Zjedn. i Anglią na płaszczyźnie walki

o europejskie rynki zbytu, polityki zagranicznej w dziedzinie gospodarczej i polityki zbrojeń. Autor przedstawia pogłębienie się powszechnego kryzysu kapitalizmu po II wojnie świat, oraz wzmagającą się walkę między imperializmem amerykańskim i angielskim o supremację w świecie kapitalistycznym. (ch)

2436. LANGE O.: **Rozpad jednolitego rynku światowego i ukształtowanie się dwóch równoległych rynków w gospodarce światowej.** Ekon. 1953, nr 1, str. 137—158.

Autor przedstawia sytuację światowego rynku kapitalistycznego przed II wojną świat. i wykazuje, że ogólny kryzys kapitalizmu zahamował już jego dalszy rozwój. Powstanie światowego rynku socjalistycznego pogłębia trudności na rynku kapitalistycznym, dezorganizowanym przez imperialistyczną politykę St. Zjedn. Pomyślny rozwój rynku krajów obozu socjalizmu umożliwia dalszy rozwój gospodarki narodowej tych krajów. (g)

2437. PIETROW I., NIKOŁAJEWA A.: **Zakabalenie Turcji amerykańskim kapitałem.** Wniesz. Torg. 1953, nr 2, str. 39—45.

Rosnąca penetracja kapitału amerykańskiego w Turcji pogłębia trudności tureckiej ekonomiki. Wpływa to niekorzystnie na strukturę i rozmiary tureckiego handlu zagranicznego. (g)

2438. **O współpracy ekonomicznej.** Nowe Czasy 1953, nr 16, str. 1—2.

Artykuł charakteryzuje rozwój stosunków handlowych na światowym rynku socjalistycznym w pierwszych miesiącach 1953 r. Podkreśla zasadniczą przeciwstawność charakteru tych stosunków (opartych na pełnym równouprawnieniu i braterskiej współpracy) polityce dyskryminacji ekonomicznej,

stosowanej w handlu międzynarodowym przez St. Zjedn. (g)

2439. SIENNICKI L.: **Polityka celna w handlu zagranicznym USA.** Życie gosp. 1953, nr 13, str. 635—637.

Oparta na faktach charakterystyka amerykańskiej polityki protekcyjnej, przyczyniającej się do dezorganizacji wymiany na światowym rynku kapitalistycznym. (s)

2440. **Verstärkte Krisenzeichen der westdeutschen Wirtschaft.** Wirtschaft 1953, nr 12, str. 1.

Zmniejszenie się produkcji i wymiany handlowej pomiędzy Niemcami Zach. a zagranicą jako dowód pogłębiającego się kryzysu ekonomicznego (tabela, wskaźniki). (m)

2441. WANAGAS Ju., MOSTOW S.: **Rynek cementa kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 2, str. 46—48.

Artykuł informacyjny zawiera obfity materiał statystyczny, ilustrujący zaostrzenie się walki konkurencyjnej na kapitalistycznym rynku cementowym między monopolami Anglii, Niemiec Zach. i Belgii. (g)

2442. **Warenabkommen DDR - Rumänien.** Wirtschaft 1953, nr 14, str. 1.

Warunki umowy handlowej, zawartej pomiędzy NRD a Rumunią na r. 1953. (m)

Zob. poz. 1990, 2044, 2092, 2406.

TOWAROZNAWSTWO

Zob. poz. 2418.

XVII ZAGADNIENIA KOMUNALNE — GOSPODARKA MIESZKANIOWA

2443★**DZIEMBOWSKI Z.: Planowanie działalności przedsiębiorstw i urządzeń komunalnych.** Warszawa 1953. Polgos, s. 371, 1 nlb.

Publikacja zawiera wiadomości ogólnoeconomiczne i wytyczne w zakresie techniki odnośnie planowania i eksploatacji w różnych działach przedsiębiorstw i urządzeń komunalnych. Stanowi podręcznik dla pracowników gospodarki komunalnej. (o)

2444. LITTERER W.: **Spostrzeżenia i wnioski z nowych osiedli mieszkaniowych.** Miasto 1953, nr 5, str. 29—30.

Krytyczna ocena dotychczasowych metod wykorzystywania inwestycji budowlanych, wadliwości w przydziale mieszkań, użytkowaniu ich przez mieszkańców, administrowaniu i organizowaniu życia w nowych zespołach mieszkaniowych. (o)

Zob. poz. 2082, 2137, 2140, 2282, 2288.

XVIII SZKOLENIE ZAWODOWE

2445. FARAMA J., WISZNIEWSKA A.: **Doświadczenia w szkoleniu zawodowym pracowników zaopatrzenia.** Gosp. mater. 1953, nr 10, str. 306—310.

Rodzaje i programy kursów szkolenia zawodowego zaopatrzeniowców w różnych resortach. Dotychczasowe wyniki szkolenia. (o)

2446★**Informator szkolnictwa zawodowego.** Warszawa 1953. PWSZ, s. 223, 1 nlb.

Informator na r. 1953/54, zawierający dokładne dane (adresy, zakres szkolenia, internaty) o szkołach przysposobienia zawodowego, zasadniczych szkołach zawodowych, technikach i wydziałach zaocznego szkolenia zawodowego. Cenny przewodnik dla młodzieży obierającej kierunek dalszego kształcenia w szkolnictwie zawodowym. (cz)

2447. HÖRR G.: **Organisiert die planmäßige Ausbildung und Qualifizierung der Werktätigen.** Wirtschaft 1953, nr 7, str. 5.

Komentarz do zarządzenia Rady Ministrów NRD w sprawie szkolenia i kwalifikowania pracowników w zakładach uspołecznionych. (m)

2448. KAISER P.: **Aufgaben der Schulung und Berufsausbildung.** Verkehr 1953, nr 2, str. 18—19.

Zadania i znaczenie szkolenia zawodowego w dziedzinie transportu. Wnikliwe uwagi, dotyczące szkolenia zawodowego również i w innych dziedzinach. (m)

Zob. poz. 2086, 2095, 2203.

XIX BIBLIOGRAFIA — ENCYKLOPEDIA — SŁOWNIKI

BIBLIOGRAFIA — ZAGADNIENIA OGÓLNE

2449★**BIEŃKOWSKI W.**: **O pseudo - nauce bibliografii i o najpilniejszych zadaniach bibliografii.** Warszawa 1953. Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich, s. 50.

Próba rewizji dorobku piśmiennictwa polskiego z zakresu „bibliologii“ i bibliografii przeprowadzona na tle rozwoju historycznej nauki o książce. Autor polemizuje z wybitnymi bibliologami polskimi: Rulikowskim, Wierczyńskim, Łysakowskim, Muszkowskim i innymi demaskując burżuazyjny, idealistyczny charakter ich twierdzeń. Publikacja jest zapoczątkowaniem generalnej dyskusji nad właściwym ustawieniem i zrozumieniem istoty oraz społecznej roli bibliografii; wskazuje na najpilniejsze zadania pracy bibliografów w Polsce Ludowej. (u)

2450★**GRYCZ J., KURDYBACHA E.**: **Bibliografia w teorii i praktyce oraz wykaz ważniejszych bibliografii i dzieł pomocniczych.** Warszawa 1953. Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich, s. 216.

Część 1 pracy zapoznaje czytelnika z rozwojem, metodyką i systematyką bibliografii; ponadto informuje o sposobach korzystania z bibliografii i o organizacji służby bibliograficznej. Część 2 stano-

wi wykaz ważniejszych bibliografii i dzieł pomocniczych polskich i obcojęzycznych. Wykazem objęte są zarówno bibliografie ogólne jak i specjalne. Poważną lukę stanowi nieurwzględnienie w wykazie polskich bieżących bibliografii specjalnych. Wykaz obejmuje tylko wydawnictwa podstawowe i typowe raczej jako przykłady ilustrujące cz. 1 pracy, a nie ze względu na ich praktyczną wartość użytkową. (u)

BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

Zob. poz. 1926, 1946, 2074, 2079, 2118, 2173, 2215, 2395, 2398.

ENCYKLOPEDIA — SŁOWNIKI

2451★**Bolszaja Sowietskaja Enciklopedija.** Izd. 2, t. 15, Dokiery - Żeleznjakow. Moskwa 1952. Gos. Naucz. Izd. „Bolsz. Sow. Enc.“, s. 651, 1 nrb, tabl. 43, 17 map. (s) Zob. poz. 1915, 1947, 1951, 1986—89, 2030, 2039, 2153—54, 2160, 2210, 2222, 2324, 2330, 2380.

Zob. poz. 2242, 2338.

WARUNKI PRENUMERATY
NA ROK 1954

Zamówienia na prenumeratę **PRZEGLĄDU BIBLIOGRAFICZNEGO WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH** na rok 1954 będą realizowane jedynie na warunkach pełnych przedpłat.

Wszystkie zamówienia i przedpłaty na rok 1954 należy kierować bezpośrednio lub przez swoich listonoszy do urzędów pocztowych w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 grudnia 1953 r.

Jedynie instytucje, urzędy i przedsiębiorstwa zamawiające prenumeratę dla podległych jednostek wg rozdzielnika i opłacające ją z kredytów centralnych mogą zamówienia kierować bezpośrednio do PPK „Ruch“ nie później jednak jak do dnia 1 listopada 1953 r. Zamówienia na prenumeratę roczną należy w tym wypadku sporządzić w dwóch egzemplarzach podając tytuł zamawianego czasopisma, ilość egzemplarzy, cenę prenumeraty rocznej oraz ogólną sumę całego zamówienia. Zamówienie to należy złożyć w Centralnej Ekspedycji PPK „Ruch“, Warszawa, ul. Srebrna 12.

PPK „Ruch“ po sprawdzeniu zamówienia, potwierdzi na kopii do dnia 20 listopada 1953 r. przyjęcie prenumeraty do realizacji, podając ostateczną sumę należności, którą należy uregulować do dnia 10 grudnia 1953 r. Ze względu na to, że PPK „Ruch“ nie będzie wystawiało faktury, potwierdzenie zamówienia posłuży za podstawę do uregulowania należności.

Prenumeratę opłacać można wyłącznie na przyszłe okresy kalendarzowe. Numery wsteczne nie będą dostarczane.

Wpłaty ani korespondencje w sprawie prenumeraty czasopism nie należy kierować do Polskich Wydawnictw Gospodarczych, ani do poszczególnych redakcji, gdyż wszelkie sprawy związane z prenumeratą załatwiają jedynie listonosze, urzędy pocztowe i PPK „Ruch“.

POLSKIE WYDAWNICTWA GOSPODARCZE

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

ZBIGNIEW JABŁOŃSKI

Ochrona własności socjalistycznej w handlu detalicznym

Zestawienie bibliograficzne

„Podstawą naszego ustroju jest własność społeczna, podobnie jak podstawą kapitalizmu jest własność prywatna. Jeżeli kapitaliści ogłosili własność prywatną za świętą i nietykalną, osiągnąwszy swego czasu utrwalenie ustroju kapitalistycznego, to my, komuniści tym bardziej powinniśmy ogłosić własność społeczną za świętą i nietykalną, aby utrwalić przez to nowe socjalistyczne formy gospodarki we wszystkich dziedzinach wytwórczości i handlu. Dopuszczać do kradzieży i rabunku własności społecznej. — bez względu na to, czy chodzi o własność państwową czy też o własność spółdzielczą i kołchozową — ... to znaczy przyczyniać się do podważania ustroju radzieckiego, opierającego się na własności społecznej jako na swej podstawie“.*) (Podkreślenia moje — Z. J.)

Ochrona własności społecznej i jej znaczenie dla społeczeństwa socjalistycznego znalazły równie wyraźne odbicie w nauce J. Stalina o funkcjach państwa socjalistycznego. I tak, analizując funkcje państwa socjalistycznego Józef Stalin stwierdził, że o ile w pierwszej fazie rozwoju państwa socjalistycznego główną jego funkcją było zgnięcie, likwidacja obalonych klas, o tyle w następnej fazie funkcja ta zostaje zastąpiona przez funkcję ochrony własności socjalistycznej.

W Polsce Ludowej — w kraju budującego się socjalizmu, w okresie wzmoczonej walki klasowej z resztkami elementów kapitalistycznych w mieście i na wsi, w okresie walki z próbami sabotażu i dywersji przedsiębranymi przez wroga klasowego ochrona własności socjalistycznej jest na obecnym etapie budownictwa socjalistycznego zagadnieniem specjalnie ważnym. Wyrazem tego jest artykuł 77 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej „I. Każdy Obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obowiązany jest strzec własności społecznej i umacniać ją jako niewzruszoną podstawę rozwoju państwa, źródło bogactwa i siły Ojczyzny...“, dalej wyrazem tego są dekrety z dnia 4 marca 1953 r. „O wzmoczeniu ochrony własności społecznej“ i „O ochronie własności społecznej przed drobnymi kradzieżami“.

Ochrona własności socjalistycznej w handlu detalicznym — walka z ubytkami nadzwyczajnymi w towarach, brakami w utargowanej gotówce, z niszczeniem urządzeń sklepowych, walka z nieuczciwością w stosunku do dostawców czy odbiorców sklepu — to przede wszystkim walka o poziom ideologiczny kadr. Zasadnicze znaczenie ma tu wzrost świadomości politycznej i klasowej, wzrost przygotowania zawodowego pracowników handlu, praca komórek partyjnych i związkowych w przedsiębiorstwach handlowych.

Ochrona własności socjalistycznej w handlu detalicznym to — dalej — prawidłowa organizacja skle-

pów i przedsiębiorstw handlowych; stworzenie pracowników odpowiednich warunków dla jego codziennej pracy, jasne sprecyzowanie jego praw i obowiązków, harmonijna współpraca poszczególnych komórek i ogniw organizacyjnych w sklepie i w przedsiębiorstwie, wychowawcze działanie aparatu kontrolnego.

Ochrona własności socjalistycznej w handlu detalicznym to wreszcie zapobiegawcze i represyjne działanie systemu norm i przepisów prawnych oraz pracy władz sądowych i władz bezpieczeństwa.

Zestawienie bibliograficzne, dotyczące zagadnienia ochrony własności socjalistycznej w handlu detalicznym nie jest rzeczą łatwą z uwagi na prawie zupełny brak prac, odnoszących się w całości bezpośrednio do tego zagadnienia.

Przedmiot i charakter opracowań rzutuje na przyjęty układ poniższego zestawienia. Prace oświetlające wskazane wyżej węzłowe aspekty problemu ochrony własności socjalistycznej w handlu, a mianowicie znaczenie:

- własności społecznej i jej ochrony przez państwo socjalistyczne,
- poziomu politycznego i fachowego kadr,
- właściwych rozwiązań organizacyjnych w przedsiębiorstwach handlowych,

ujeliśmy w grupy, co ułatwi czytelnikowi dobór odpowiedniego materiału bibliograficznego do poszczególnych zagadnień, a także przy ujmowaniu problemu w całości umożliwi mu wyciągnięcie syntetycznych wniosków.

W zestawieniu bibliograficznym pominęliśmy wszelkie akty normatywne wydane bądź przez władze państwowe (ustawy, dekrety, zarządzenia ministrów), bądź przez zarządy przedsiębiorstw, zakładając, że są one znane zainteresowanym czytelnikom. Zestawienie nie zawiera również szeregu pozycji bibliograficznych (szczególnie artykułów z prasy gospodarczej) o drugorzędnym znaczeniu. System grupowania uniemożliwił konsekwentne utrzymanie układu alfabetycznego prac oraz podziału na wydawnictwa książkowe, artykuły zamieszczone w czasopismach i materiały powielane.

I

WŁASNOŚĆ SPOŁECZNA I JEJ OCHRONA PRZEZ PAŃSTWO SOCJALISTYCZNE

Wydawnictwa książkowe

BARBARASZ E. M.: *Aktywne pomośczeniiki gosudarstwiennoj torgowoj inspekciji*. (Czynni pomocnicy państwowej inspekcji handlowej) Moskwa 1951. Gostorgizdat, s. 40.

ŁUNIEW A. E.: *Gosudarstwiennyy kontrol w SSSR*. (Kontrola państwowa w ZSRR) Moskwa 1951. Gosjurizdat, s. 78, 2 nb.

*) Stalin J. W.: Z referatu na Połączonym Plenum KC i CKK WKP(b) w dniu 7.I.1933 r. Zagadnienia lenin.zmu. Warszawa 1949. KiW, str. 398.

Sprawocznik buchaltiera targowowo priedprijata. (Informator księgowego w przedsiębiorstwie handlowym). Sostawili Strelkow S. N., Ponomariw, B. W. Moskwa 1951. Gostorgizdat, rozdz. XV, str. 453—466.

UTIEWSKI B. S.: *Własność socjalistyczna — źródło potęgi Związku Radzieckiego.* Tłum. z ros. Warszawa 1951. Wyd. Min. Sprawiedliwości, s. 35.

WIENIEDIKTOW A. W.: *Państwowa własność socjalistyczna.* Tłum. z ros. Warszawa 1952. WP, rozdz. V, str. 307—356; rozdz. IX, str. 524—566.

Artykuły w czasopismach

BZOWSKI K.: *Sprawcy braków towarowych wrogami naszego ustroju.* Gaz. handl. 1952, nr 71, str. 2.

DĄBROWSKI K.: *Ustawodawstwo gospodarcze jako narzędzie walki klasowej.* Przegląd Socjalistyczny 1948, nr 9, str. 50—58.

DOWŻYK J.: *Chrońmy własność socjalistyczną — siłę i bogactwo kraju.* Spółem 1953, nr 5, str. 1—3.

GOUT T.: *Znaczenie reformy prokuratury dla życia gospodarczego.* Prz. Ustawod. gosp. 1950, nr 9, str. 232—235.

JAROSŁAWSKI J.: *O własności społecznej.* Nowe Drogi 1952, nr 4, str. 95—104.

KNAPP W.: *Ochrona własności socjalistycznej w czechosłowackim kodeksie karnym.* Nowe Prawo 1951, nr 3, str. 17—21.

LERNELL L.: *Ochrona własności socjalistycznej w radzieckim prawie karnym.* Demokratyczny Przegląd Prawniczy 1949, nr 11, str. 24—30.

LERNELL L.: *Z problematyki prawa karnego w okresie Planu Sześcioletniego.* Demokratyczny Przegląd Prawniczy 1950, nr 5, str. 17—26.

LEONIENI M.: *O niektórych zagadnieniach radzieckiego prawa karnego w świetle polityki kryminalnej.* Państwo i Prawo 1950, nr 12, str. 86—108.

MESZONER A.: *Przyczynę do zagadnienia cywilno-prawnej ochrony własności społecznej.* Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 5, str. 159—163.

RAJZMAN H.: *Wzmoczenie karno-prawnej ochrony własności społecznej.* Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 5, str. 153—159.

Socialistické vlastnictví w nowem obczanskem zakoniku. Gospodarz 1950, nr 40, str. 1.

STEFAŃSKI F.: *Chronić własność socjalistyczną.* Życie gosp. 1952, nr 1, str. 17—20.

Swiato chranit' socialisticeskiju sobstwiennost' (Święcie chronić własność socjalistyczną) Sowiet-skaja Torgowla 1953, nr 3, str. 5—9.

TRAJNIN A. N.: *Uczenie towarzysza Stalina o bazisie, nadstrojkie i problema zaszczyty socjalisticeskoj sistiemy chozjajstwa.* (Nauka tow. Stalina o bazie, nadbudowie i zagadnienia ochrony socjalistycznego systemu gospodarczego). Sowiet. Gosud. Prawo 1952, nr 2, str. 20—28.

WIENIEDIKTOW A. W.: *Nauka towarzysza Stalina o własności socjalistycznej.* Zesz. ekon. Nowych Dróg 1950, nr 1, str. 31—62.

WIENIEDIKTOW A. W.: *Cywilno-prawna ochrona własności socjalistycznej.* Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 5, str. 163—168.

WŁASOW W. A.: *O praworządności socjalistycznej.* Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 4, str. 114—117.

II

POZIOM POLITYCZNY I FACHOWY KADR

Niezmiernie ważnemu dla ochrony własności socjalistycznej w handlu zagadnieniu kształcenia świadomości politycznej mas pracujących i roli pracy komórek związkowych — poświęcone są jedynie trzy odrębne pozycje bibliograficzne:

KONSTANTINOW F. W.: *Rola świadomości socjalistycznej w rozwoju społeczeństwa radzieckiego.* Tłum. z ros. Warszawa 1950. KiW. s. 79.

DOWŻYK J.: *Współzawodnictwo w walce z mankami i superatami.* Spółem 1953, nr 8, str. 1—3.

LIPSKI T.: *Wspólne zadanie aktywów gospodarczego i związkowego w zakresie ochrony własności społecznej.* Życie gosp. 1953, nr 15, str. 458—460.

Zagadnienie walki o poziom ideologiczny kadr handlowych znajduje odpowiedni wyraz w pracach podanych niżej.

III

ORGANIZACJA PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

Wydawnictwa książkowe

HALPERN E.: *Zakres czynności, obowiązków, odpowiedzialności i regulamin pracy kierownika sklepu MHD.* Warszawa 1952. Polgos, s. 184.

KARPOWSKI CZ., SZTUCKI T.: *Organizacja i technika Miejskiego Handlu Detalicznego.* Warszawa 1953. Polgos, cz. II, str. 150—164; cz. III, str. 234—262, 275—290, 309—344.

KONKO W.M.: *Spółdzielczy miejski sklep spożywczy.* Tłum. z ros. Warszawa 1950. Polgos, rozdz. V, str. 78—87; rozdz. VII—XIII, str. 98—314.

KRENIEW A. F.: *Organizacja i technika handlu detalicznego artykułami spożywczymi.* Tłum. z ros. Warszawa 1952. PWSZ, rozdz. VII, str. 174—204; rozdz. VIII, str. 206—221; rozdz. XVI, str. 368—396.

MAJEWSKI M., POŹNIAK T.: *Dokumentacja i kontrola w uspołecznionym handlu detalicznym.* Warszawa 1951. Polgos, s. 242.

RYBAK W.: *Gospodarka w sklepie gminnej spółdzielni „Samopomoc Chłopska“.* Warszawa 1952. Polgos, rozdz. V, str. 89—137; rozdz. VII, str. 146—155.

SIERIEBRIAKOW S. W.: *Organizacja i technika handlu radzieckiego.* Tłum. z ros. Warszawa 1951. Polgos, rozdz. I, str. 49—80; rozdz. IV, str. 155—172; rozdz. VI, str. 220—255; rozdz. VIII, str. 282—296.

SZTEJNBERG L. N.: *Planowanie pracy w handlu detalicznym.* Tłum. z ros. Warszawa 1950. Polgos, rozdz. III, str. 33—61.

WASENIN N. J., DARIŃSKA L. M., SOKOŁOWSKI N. A.: *Organizacja i technika handlu detalicznego towarami przemysłowymi.* Tłum. z ros. Warszawa 1950. Polgos, rozdz. VI—IX, str. 74—162; rozdz. XI, str. 181—194.

Artykuły w czasopismach

DOROSZEWICZ M.: *Zasada jednoosobowego kierownictwa w przedsiębiorstwie.* Gosp. plan. 1951, nr 1, str. 20—28.

DRABIK M.: *Organizacja kontroli wewnętrznej w spółdzielniach spożywców.* Spółem 1950, nr 9, str. 8—10.

JABŁOŃSKI Z.: *Ochrona mienia społecznego w handlu detalicznym.* Gaz. handl. 1952, nr 14, str. 2; nr 15, str. 2; nr 16, str. 2.

JEGOROW P.: *Zarządzanie przedsiębiorstwami radzieckimi.* Życie gosp. 1949, nr 21; str. 886—887.

KARCZEWSKI P.: *Rola głównych księgowych w przedsiębiorstwach i zakładach uspołecznionych.* Prz. Ustawod. gosp. 1951, nr 2, str. 49—51.

IV

ODPOWIEDZIALNOŚĆ MAJĄTKOWA PRACOWNIKÓW HANDLOWYCH

Ponadto w zestawieniu niniejszym wyodrębnić należy zagadnienie odpowiedzialności majątkowej pracowników handlowych, gdyż w problemie ochrony własności socjalistycznej w handlu gra ono niepoślednią rolę.

DĄBROWSKI W.: O odpowiedzialności majątkowej pracownika. Prz. Ustawod. gosp. 1951, nr 6, str. 197—200.

POTRZEBOWSKI K.: Dopuszczalność i zakres potrąceń z wynagrodzeń pracowniczych. Prz. Ustawod. gosp. 1952, nr 8, str. 287—290.

Radzieckie prawo pracy. Pod. red. prof. N.G. Aleksandrowa. Tłum. z ros. Warszawa 1951. Zakł. Wyd. Min. Pracy i Op. Społ., rozdz. XI, § 6, str. 264—275; rozdz. XI, str. 275—288.

SOMMERER B.: Der Kampf gegen Manco in der Tschechoslowakei. (Walka z mankami w Czechosłowacji) Handel 1952, nr 8, str. 202—203.

SZEFTEL J.: Odpowiedzialność majątkowa pracowników handlu uspołecznionego. Prz. Ustawod. gosp. 1952, nr 9, str. 315—318.

TUROWICZ A.: Kilka uwag w sprawie kodyfikacji prawa pracy. Prz. Ustawod. gosp. 1951, nr 3, str. 92—96.

WOLIŃSKI H.: Odpowiedzialność majątkowa pracownika z art. 473 Kod. Zob. Prz. Ustawod. gosp. 1951, nr 9, str. 333—335.

SIERIEBRIAKOW S. W.: Organizacja i technika handlu radzieckiego. Tłum. z ros. Warszawa 1951. Polgos, str. 225—229.

V

WALKA Z UBYTKAMI

Na specjalną uwagę zasługuje zagadnienie walki z ubytkami w polskim handlu uspołecznionym, omówione w następujących artykułach:

MARKIEWICZ M.: Walka z mankami w handlu uspołecznionym. Życie gosp. 1952, nr 18, str. 992—995.

POPLAWSKI H.: O współpracy władz przedsiębiorstwa uspołecznionego z organami prokuratury i sądem. Prz. Ustawod. gosp. 1952, nr 9, str. 339—340.

PUŻNIAKOWSKI F.: Rola władz spółdzielni w walce z mankami. Społem 1953, nr 4, str. 11—14.

SMOLIŃSKI B.: Postępowanie władz przedsiębiorstwa w przypadkach ujawnienia przestępstwa. Prz. Ustawod. gosp. 1950, nr 12, str. 329—332.

SZEFTEL J.: Ubytki naturalne w handlu uspołecznionym. Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 4, str. 132—134.

ZERKOWSKI J.: ZSS walczy o własność socjalistyczną. Społem 1953, nr 6, str. 2—4.

OLENA HAUBOLD

Wydajność pracy w handlu

Przegląd piśmiennictwa

Zagadnienie wydajności pracy w handlu uspołecznionym odgrywa poważną rolę w rozwoju całokształtu gospodarki narodowej.

Wzrost wydajności pracy pracowników handlowych wpływa bowiem przez przyspieszenie procesu obrotu towarowego na zwiększenie tempa całej reprodukcji rozszerzonej, a obniżając koszty dystrybucji towarów przyczynia się do wzrostu akumulacji socjalistycznej.

W wyniku wzrostu wydajności pracy zmniejsza się stosunkowo ilość pracowników zatrudnionych w sferze obrotu i może być przesunięta do procesów produkcji; zwiększają się płace pracowników handlowych i rośnie ich dobrobyt.

Z punktu widzenia zadań gospodarki planowej oceną wydajności pracy w handlu jest udział poszczególnych pracowników czy przedsiębiorstw w wykonaniu planu dystrybucji masy towarowej, to jest udział w zapatrzeniu konsumentów w potrzebne im towary. Udział ten mierzymy sumą obrotu, przypadającą średnio w ustalonym okresie (miesiąc, rok) na jednego pracownika przedsiębiorstwa w ogóle, na jednego pracownika operatywnego oraz na jednego sprzedawcę (mierniki obrotowe).

W ustroju socjalistycznym produkcja nastawiona jest na zaspokojenie potrzeb społeczeństwa. Wytworzone produkty określonej użyteczności przyjmują jednak postać towarów i dopiero wymiana towarowo-pieniężna pozwala otrzymywać je ludziom pracy. Toteż, ogólnie rzecz biorąc, można stwierdzić, że wyrażenie pieniężne wartości sprzedawanych towarów czyli obrót stanowi jednocześnie wskaźnik zaspokojenia potrzeb konsumentów. Każdy wzrost obrotów ma więc duże znaczenie tak dla samych pracowników, jak i dla szerokiego ogółu ludności jako wskaźnik przekroczenia planu, a zarazem wskaźnik wzrostu wydajności pracy.

Mierniki obrotowe wydajności pracy są powszechnie stosowane w handlu jako elementy planowania

i analizy wyników działalności przedsiębiorstwa, planowania zatrudnienia oraz jako podstawa zastosowania socjalistycznego systemu płac. Stosowanie ich jednak napotyka na poważne trudności, zwłaszcza przy normowaniu pracy oraz przy analizie poziomu i dynamiki wydajności pracy w różnych okresach czasu i w różnych przedsiębiorstwach.

Niedoskonałość mierników obrotowych spowodowała konieczność szukania innych mierników wydajności pracy w handlu.

Przy badaniu wydajności pracy sprzedawców sklepowych próbowano stosować mierniki oparte na ilości transakcji. Udział sprzedawców w wykonaniu planu gospodarczego przy stosowaniu tych mierników mierzony jest ilością usług wyświadczonych przez sprzedawcę konsumentom — liczbą obsłużonych nabywców (mierniki transakcyjne).

Stosowanie tej metody nasuwa jednak niebezpieczeństwo czysto mechanicznej obsługi konsumentów („byle prędej”). Ponadto nie ma powiązania mierników tych z planem przedsiębiorstwa. Braki obu metod próbowano usunąć stosując równolegle oba mierniki: transakcyjny i obrotowy oraz próbując je powiązać organicznie jako elementy jednej metody. Ekonomści radzieccy zastosowali sposób ostatni wprowadzając specjalny wzór na badanie wydajności pracy sprzedawców. Przy opracowaniu wzoru oparli się na elementach technicznego normowania pracy.

W państwach kapitalistycznych ciągłe wahania cen na wolnym rynku, zmiany wartości pieniądza, okresy kryzysów i związany z nimi spadek popytu utrudniają systematyczne badanie wydajności pracy w handlu. Sporadycznie tu i tam spotyka się ustalanie na niewielką skalę w wielkich kapitalistycznych przedsiębiorstwach tzw. wskaźników eksploatacji okrytych tajemnicą handlową czy też próby normowania pracy. Celem ich jest wzmożenie wyzysku pracowników,

dążenie do wyciśnięcia z siły roboczej maksimum wartości dodatkowej.

Z dostępnych publikacji omawiających te zagadnienia należy wymienić następujące pozycje:

KOŹMIŃSKI L.: *Ceny jednolite w handlu detalicznym*. Warszawa 1946. Trzaska, Evert i Michalski, s. 167.

W pracy tej podane są przykłady wskaźników eksploatacji wyrażonych w obrocie (obrót na jednego sprzedawcę) oraz transakcyjnych (liczba zawartych przez sprzedawcę transakcji) w wielkich przedsiębiorstwach kapitalistycznych Niemiec, Szwecji, Belgii i Francji.

KOŹMIŃSKI L.: *Wielkie przedsiębiorstwa handlu detalicznego we Francji*. Warszawa 1937, SGH, s. 192.

Autor omawia m. in. przykład systemu normowania pracy w domu towarowym „La Samaritaine” w Paryżu, tzw. system Lansona, którego tendencje wzmoczonego wyzysku pracowników doprowadziły w r. 1936 do strajku okupacyjnego.

W ustroju socjalistycznym cele i treść normowania pracy są całkowicie odmienne niż w ustroju kapitalistycznym. Ustalenie wskaźników wydajności pracy jest zasadniczym elementem planowania i miernikiem wkładu pracownika w realizację planu. Normy pracy są czynnikiem społeczno-wychowawczym, mobilizującym pracowników do udziału w wysiłkach mas pracujących przy wykonaniu i przekraczaniu planu całości gospodarki narodowej.

Toteż na zagadnienie wydajności pracy w handlu zwrócona jest specjalna uwaga w pracach, dotyczących ekonomiki handlu i organizacji handlu.

Z prac ekonomistów radzieckich wymienić należy: *).

OBŁOWACKIJ F. J.: *Ekonomika i planowanie sowieckiej торговли*. (Ekonomika i planowanie handlu radzieckiego) Moskwa 1949. Gostorgizdat, s. 246. Rozdział 9: Praca i płace w radzieckim handlu, str. 134 — 150.

SIERIEBRIAKOW S. W.: *Organizacja i technika handlu radzieckiego*. Warszawa 1950. Polgos, str. 583. Rozdz. 6: Organizacja pracy str. 220—259. W rozdziale tym szczególnie dokładnie omówiona została metoda badania wydajności pracy sprzedawców sklepowych ze specjalnym uwzględnieniem elementów technicznego normowania pracy.

SZTEINBERG L. N.: *Planowanie pracy w handlu detalicznym*. Warszawa 1950. Polgos, s. 68. Rozdz. 2: Analiza i planowanie wydajności pracy, str. 13—32.

Z polskich opracowań na ten temat na uwagę zasługują:

BOCZAR K.: *Normatywy w spółdzielczym obrocie towarowym*. Warszawa 1949. Zakł. Wyd. Spółdz., s. 78.

KOŹMIŃSKI L.: *Wydajność pracy sprzedawców*. Warszawa 1950. Zakł. Wyd. Spółdz., s. 62.

Autor w cz. I publikacji omawia wszystkie stosowane w handlu mierniki wydajności pracy sprzedawców, a mianowicie: 1) stosunek procentowy pomiędzy czasem spędzonym w sklepie a czasem zużytym na obsługę kupujących; 2) średnią ilość transakcji na sprzedawcę; 3) metodę punktowania poszczególnych artykułów; 4) średni obrót na sprzedawcę; 5) średnią wysokość transakcji. W cz. II podane zostały wyniki badań wydajności pracy sprzedawców w sklepach łódzkiej spółdzielni spożywców przy zastosowaniu metody transakcyjnego wskaźnika wydajności pracy. Przy pomocy tej metody prof. Koźmiński oznaczał stopień nasilenia ruchu klientów w poszczególnych godzinach dnia oraz stopień wykorzystania pracy poszczególnych sprzedawców.

*) Nie wymienione tu najbardziej podstawowe prace przytoczone są w artykule A. Hodolego: *Ekonomika handlu*. (patrz str. 168—172).

HAUBOLD O.: *Normowanie pracy sprzedawców*. Warszawa 1953. Polgos, s. 173.

W pracy tej zostało szerzej przedstawione zagadnienie czynników, wpływających na wzrost wydajności pracy w handlu oraz metod normowania pracy sprzedawców przy wykorzystaniu elementów technicznego normowania pracy. Omawiając metodę normowania, opartą na wzorze ustalania wydajności pracy sprzedawców, opracowanym przez ekonomistów radzieckich, autorka zaznacza z wynikami badań Instytutu Handlu i Żywności Zbiorowego w sklepach MHD branży spożywczo-kolonialnej, włókienniczej i odzieżowej na terenie Warszawy, Krakowa, Bytomia i Poznania. Badania te są pierwszymi tego rodzaju badaniami na wielką skalę przeprowadzonymi w Polsce.

W czasopiśmie polskich dość liczne są artykuły na temat wydajności pracy w handlu. Przedstawiają one trudności, na jakie napotyka praktyka handlu uspołecznionego w stosowaniu obrotowych mierników wydajności pracy zwłaszcza przy normowaniu pracy oraz są wyrazem szukania nowych metod badań wydajności pracy, które mogłyby stać się podstawą najwłaściwszego stosowania socjalistycznego systemu płac pracowników handlowych. Większość artykułów ma charakter dyskusyjny. Należą do nich:

DOBRYŃSKI R., KOWALAK T.: *Współzawodnictwo pracy w handlu*. *Myśl Współczesna* 1950, nr 2, str. 260 — 274.

JANICKI Z.: *Walka o obniżkę kosztów własnych w handlu*. *Życie gosp.* 1951, nr 7, str. 391 — 393.

PERZYŃSKI W.: *Normy zadecydują o wzroście wydajności pracy w handlu*. *Gaz. handl.* 1951, nr 4, str. 2.

PRZESTALSKI A.: *Ilość czy jakość*. *Gaz. handl.* 1951, nr 22, str. 2.

SIEKIEŃSKI A.: *O normach w handlu detalicznym*. *Życie gosp.* 1952, nr 20, str. 1142.

SIERPIŃSKI J.: *Normy wydajności pracy sprzedawców*. *Gaz. handl.* 1950, nr 7, str. 2.

SZAFRUGA T.: *Dlaczego podnosimy wydajność pracy*. *Spółem* 1952, nr 21, str. 4—6.

SZWAJA Z., PERZYŃSKI W.: *Jeszcze o normach w handlu*. *Gaz. handl.* 1951, nr 16, str. 2.

TOMASZKIEWICZ M.: *Jak obliczać wydajność personelu sklepowego*. *Gaz. handl.* 1951, nr 26, str. 2.

Wprowadzamy normy dla prac ładunkowych. *Gaz. handl.* 1952, nr 47, str. 2.

Artykuł omawia uchwałę Prezydium Rządu w sprawie wprowadzenia jednolitych norm i stawek akordowych robotników zatrudnionych przy pracach za- i wyładunkowych.

Zagadnieniu wykorzystania przy badaniach wydajności pracy technicznego normowania pracy poświęcone zostały artykuły, omawiające najnowsze badania wydajności pracy sprzedawców, przeprowadzone przez Instytut Handlu i Żywności Zbiorowego oraz próbną normowanie pracy, stosowane przez MHD, PSS i PDT w 1952 r.

BAGIŃSKA T.: *Próby nad wprowadzeniem nowej metody obliczania norm wydajności pracy*. *Gaz. handl.* 1952, nr 29, str. 2.

BOJARSKI A.: *Nowe zadania spółdzielczości w zakresie technicznego normowania pracy*. *Spółem* 1953, nr 7, str. 3—5.

FALKOWSKA W.: *Próby stosowania norm w handlu*. *Gaz. handl.* 1952, nr 91, str. 2.

STAWIARSKI L.: *W sprawie norm wydajności w handlu uspołecznionym*. *Spółem* 1952, nr 7, str. 5—6.

SZABLIKOWSKI ST.: *Nowy system normowania wprowadza poznański MHD*. *Gaz. handl.* 1953, nr 1, str. 3.

Wprowadzamy normowanie w handlu. *Życie gosp.* 1952, nr 25, str. 1460 — 1461.

Z uchwał Naczelnej Rady Spółdzielczej z dn. 12 lipca 1952 r. *Spółem* 1952, nr 15/16, str. 4—6.

ZAWILSKI J.: *Techniczne normowanie pracy sprzedawców.* *Spółem* 1952, nr 19, str. 22—23.

Dyskusja nad wprowadzeniem technicznego normowania pracy do handlu rozwija się również w ostatnim okresie na łamach pisma wychodzącego w Niemieckiej Republice Demokratycznej „Der Handel”. Są tu do zanotowania następujące pozycje:

GURTLER R.: *Arbeitsnormen in volkseigenen Grosshandel.* 1953, nr 6, str. 15.

Principien der Arbeitsnormen im Handel. 1953, nr 3, str. 34—35.

Specjalnym zagadnieniem z dziedziny wydajności pracy jest rozwój ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa w handlu oraz próby zastosowania w handlu metody Kowalowa.

Zagadnienie wzrostu wydajności pracy jest organicznie związane z racjonalizacją procesów wytwórczych, z twórczym wysiłkiem racjonalizatorów i przodowników pracy, z rozpowszechnianiem ich dorobku i doświadczeń. Współzawodnictwo pracy to wielka siła mobilizująca szersze rzesze pracowników do wykonania i przekraczania planów gospodarczych.

Zagadnienie powyższe poruszają artykuły:

A czy w twoim sklepie nie da się nie usprawnić. *Gaz handl.* 1952, nr 89, str. 2. (Przykład usprawnień dokonanych w sklepie MHD, nr 12 w Poznaniu).

CHEŃCIŃSKI T.: *Ruch racjonalizatorski w handlu uspołecznionym.* *Życie gosp.* 1950, nr 2, str. 60—61.

DROZDOWICZ J.: *Jeszcze o współzawodnictwie.* *Gaz handl.* 1950, nr 66, str. 4.

FIHEL W.: *Współzawodnictwo pracy w handlu.* *Życie gosp.* 1952, nr 21, str. 1168 — 1171.

H. K., Z. W.: *Z ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa.* *Gosp. plan.* 1953, nr 2, str. 62—64. (Omówienie współzawodnictwa w CDT na tle rozwoju współzawodnictwa w handlu polskim).

HERMAN J.: *Kowaljow Methode im Handel.* *Konsumverkaufsstelle* 1952, nr 7, str. 5 — 6.

HERMANOWSKI J.: *Skrócić czas trwania spisów remanentowych.* *Życie gosp.* 1953, nr 12, str. 374 — 375.

ISKRA J.: *Usprawnienia pracy w magazynach.* *Gosp. zboż.* 1953, nr 3, str. 18—19.

KOŁACZKOWSKI L.: *Czy możliwe jest współzawodnictwo w obrocie towarowym.* *Wiadomości Giełdowe* 1948, nr 8, str. 7—8.

Kowaljow Methode hat sich bewährt. *Handel* 1952, nr 12, str. 161.

MAJEWSKI M.: *Analiza ruchu racjonalizatorskiego w spółdzielczości spożywców.* *Spółem* 1951, nr 7, str. 7—10.

MALARA W.: *Kluby techniki i racjonalizacji przedstawiają swą pracę na wyższy poziom.* *Spółem* 1950, nr 17, str. 21.

MALARA W.: *Są perspektywy rozwoju ruchu racjonalizatorskiego w katowickiej spółdzielczości spożywców.* *Gaz handl.* 1952, nr 61, str. 3.

MICHALSKI L.: *Nowe formy współzawodnictwa pracy w spółdzielczości spożywców.* *Przegląd Spółdzielczy* 1950, nr 9/10, str. 488.

MICHALSKI L.: *Realizacja planu umasowienia wynalazczości pracowniczej.* *Spółem* 1952, nr 23, str. 6—7.

MICHALSKI L.: *Rola klubów techniki i racjonalizacji w spółdzielniach pionu spożywczego.* *Spółem* 1952, nr 15/16, str. 19—21.

Międzyzakładowy klub racjonalizatorski powstaje przy PZGS w Skierniewicach. *Rolnik Spółdzielca* 1953, nr 5, str. 15.

ms: *Szybciej usunąć niedomagania we współzawodnictwie pracowników handlu.* *Życie gosp.* 1953, nr 10—11, str. 341—342.

Nasz pierwszy klub w Skierniewicach rozpoczął pracę. *Rolnik Spółdzielca* 1953, nr 6, str. 26—27.

Pierwszy Klub Techniki i Racjonalizacji Handlu. *Rolnik Spółdz.* 1953, nr 2, str. 26—27.

Pierwszy w Polsce Klub Techniki i Racjonalizacji Handlu Uspołecznionego. *Gaz handl.* 1953, nr 3, str. 2.

PODYMOW F. I.: *Mój pierwszy wynalazek.* (Liczydła — szpikulec dla sprzedawców). *Ekon. Org. Pracy* 1952, nr 10, str. 662—664.

RODAK F.: *Zobowiązaniowe współzawodnictwo to niezbędny warunek wykonania i przekraczania planów gospodarczych.* *Spółem* 1952, nr 7, str. 17. *Stosujemy w handlu metodę inż. Kowalowa.* *Gaz handl.* 1952, nr 78, str. 3.

W. M.: *Zastosować w handlu metodę inż. Kowalowa.* *Gaz handl.* 1952, nr 49, str. 2. (Sprawozdanie z ogólnopolskiej narady kierowników komórek wynalazczości ZSS. Łódź, 26.V.1952).

Samorzutne powoływanie do życia coraz większej ilości klubów racjonalizacji i techniki handlu uspołecznionego przyczyni się niewątpliwie do rozwoju ruchu nowatorstwa w handlu, co znajdzie swój wyraz w większej niż dotychczas ilości publikacji na ten temat. Jest bowiem rzeczą bezsporną, że wzrost wydajności pracy warunkuje dalszy rozwój handlu uspołecznionego w Polsce.

ZYGMUNT KOSSUT

Rachunkowość w handlu wewnętrznym

Przegląd literatury

Wraz ze zmianą formacji społeczno-ekonomicznych zmienia się istota i zadania rachunkowości. W ustroju kapitalistycznym rachunkowość podporządkowana jest głównemu celowi, jaki stawiany jest przedsiębiorstwu — osiągnięciu jak największego zysku prywatnego właściciela. Wykorzystuje się ją niejednokrotnie dla zaciemniania rzeczywistego stanu gospodarczego przedsiębiorstwa, a przez to dla sztucznego regulowania rentowności, dla sztucznego regulowania podatków. Honorowana przez państwo burżuazyjne tajemnica handlowa w wielu wypadkach możliwości te zwiększa. Znaczenie rachunkowości nie wychodzi poza obręb przedsiębiorstwa.

Rachunkowość w ustroju socjalistycznym jest jakościowo inna, bardziej doskonała i prawdziwa, mają-

ca przy tym znaczenie ogólnonarodowe. Wynika to z istoty ustroju, wynika z tego, że jedynie w gospodarce socjalistycznej istnieje możliwość jednego, ogólnonarodowego planu gospodarczego, a stąd konsekwentna konieczność posługiwania się jednym, ogólnonarodowym rachunkiem gospodarczym, którego jedną z części składowych jest rachunkowość. W ustroju socjalistycznym rachunkowość odzwierciedla ruch środków podczas procesów reprodukcji rozszerzonej, nie znającej okresowych spadków i wzlotów, a przedstawiającej stały, nieprzerwany rozwój gospodarki narodowej.

Jednolity plan gospodarczy, nowa treść ekonomiczna przedsiębiorstwa, konieczność jednolitej i szybkiej sprawozdawczości finansowej itp. przesłanki wyzna-

czyły kierunek rozwoju rachunkowości. Z dniem 1 stycznia 1946 r. wprowadzono po raz pierwszy w Polsce jednolity plan kont. Plan opierał się na wzorach niemieckich przedsiębiorstw kapitalistycznych i nie mógł wobec tego spełnić wszystkich stawianych mu zadań, chociaż stanowił duży postęp w stosunku do stanu poprzedniego. Liczne zmiany planów kont doprowadziły wreszcie do oparcia się we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej w rozwiązaniach rachunkowych na wzorach radzieckich. W handlu wewnętrznym wprowadzono najwcześniej, bo już z dniem 1 stycznia 1952 r. oparty na wzorach radzieckich nowy ramowy plan kont.

Zmiany, które wywołało wprowadzenie nowego ramowego planu kont, były tak wielkie, że w zasadzie cała istniejąca do 1952 r. literatura fachowa, w dużej części nieaktualna, ma obecnie prawie wyłącznie znaczenie historyczne. Aktualną literaturę w języku polskim z zakresu rachunkowości w handlu wewnętrznym omówimy w czterech działach: I. Literatura w zakresie planów kont, II. Bilansowanie i sprawozdawczość, III. Księgowość rejestrowa, IV. Podręczniki i materiały do nauczania.

I LITERATURA W ZAKRESIE PLANÓW KONT

Nowy ramowy plan kont zbudowano w oparciu o praktykę radziecką, której uogólnieniem teoretycznym jest książka:

ILJIN N. I.: *Księgowość w handlu radzieckim*. Tłum. z ros. Warszawa 1951. Polgos, s. 630.

Treścią książki napisanej przez radzieckiego pracownika naukowego jest księgowość radzieckich handlowych przedsiębiorstw państwowych i spółdzielczych. Autor, poza zagadnieniami ogólnymi, omawia księgowość przedsiębiorstwa handlu hurtowego, detalicznego, żywienia zbiorowego, przedsiębiorstwa skupu, przedsiębiorstwa wytwórczego, pomocniczego, gospodarstwa rolnego oraz księgowość inwestycyjną.

Pomocniczą literaturą radziecką z tego zakresu, przetłumaczoną na język polski, jest praca:

GLEICH J. I., SZCZENKOW S. A.: *Rachunkowość w przemyśle, handlu i rolnictwie*. Warszawa 1951. Polgos, s. 351.

Autorzy omawiają (na 45 stronach) jedynie marginalnie rachunkowość w handlu. Poruszają przede wszystkim podstawowe zagadnienia przedsiębiorstwa handlowego z zakresu obrotu towarowego kosztów obrotu i sprawozdawczości, nie wyczerpując tematu.

Podstawowe znaczenie posiadają akty normatywne, wprowadzające nowe ramowe plany kont w polskich przedsiębiorstwach handlu wewnętrznego i podające ogólne zasady funkcjonowania kont, których w tym miejscu — jako ogólnie znanych i obowiązujących — nie wymieniamy. Z wydawnictw książkowych ukazały się dwie publikacje, bardzo do siebie zbliżone, z których druga stanowi rozszerzenie pierwszej a mianowicie:

Ramowy plan kont dla państwowych przedsiębiorstw handlowych. Oprac. zbiorowe pod red. A. Kmiotka. Warszawa 1952. Polgos, s. 289.

Komentarz do RPK dla państwowych przedsiębiorstw handlowych. Praca zbiorowa pod red. A. Kmiotka. Warszawa 1953. Polgos, s. 317.

Książki te zawierają wykazy kont RPK, wykaz zapisów księgowych w przekroju według kont i w układzie alfabetycznym oraz ogólne omówienie sprawozdawczości finansowej państwowych przedsiębiorstw handlu wewnętrznego, a druga z nich ponadto — omówienie typowych operacji gospodarczych.

Z wydawnictw wcześniejszych, wydanych przed wprowadzeniem ramowego planu kont, chociaż w zasadzie nieaktualnych, na wyróżnienie zasługują dwie pozycje, mające i obecnie częściowo wartość praktyczną:

SIENKIEWICZ WŁ., IWASZKIEWICZ Z., DOBROWOLSKI J., KURPIŃSKI Z.: *Komentarz do Jednolitego Planu Kont dla przedsiębiorstw handlowych na rok 1951*. Warszawa 1951. Polgos. T. 1, s. 302; T. 2, s. 308.

Autorzy omawiają — poza różnymi rodzajami rejestrów — sprawozdawczość rachunkową, organizację księgowości oraz prawa i obowiązki głównych (starszych) księgowych.

Jednolity Plan Kont ze szczegółowym komentarzem na 1951 r. dla spółdzielni zrzeszonych w Związku Spółdzielni Spożywców. Oprac. zbiorowe pod red. S. Głowackiego. Warszawa 1950. Związek Spółdzielni Spożywców, s. 224.

W pozycji tej szczególnie wartościowa jest kalkulacja wyrobów masarskich, pieczywa, wód gazowych i obciążu piwa.

Broszura Filipowicza W. i Koleśnika H.: *Ramowe plany kont dla przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych*. (Warszawa 1951. PWSZ, s. 88) nie powinna być zalecana, jest bowiem wskutek popełnienia przez autorów wielu błędów lekturą mało wartościową.

Uzupełnieniem podanej literatury ogólnej z zakresu rachunkowości w handlu wewnętrznym są następujące artykuły:

GLEBICKI M.: *Plan kont dla handlu na rok 1952*. Biul. BOR 1951, nr 8, str. 339—343.

Branżowe plany kont dla przedsiębiorstw handlowych. Biul. BOR 1951, nr 9, str. 388—392.

ROTHERT G.: *Analityka do RPK dla handlu*. Biul. BOR 1951, nr 9, str. 392—396.

KARNICKI R.: *Nakłady na obrót towarowy w planie na rok 1952*. Biul. BOR 1951, nr 10, str. 449—456.

KRAIŃSKA M.: *Obrót towarowy w planie kont dla handlu na r. 1952*. Biul. BOR 1951, nr 12, str. 535—538.

Zasady klasyfikacji z nakładów w RPK dla handlu. Rachunek. 1952, nr 3, str. 125—128.

II BILANSOWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Zakończeniem prac rachunkowych jest sporządzenie bilansu i sprawozdań finansowych. W literaturze polskiej nie ma aktualnych opracowań z tego zakresu. Ogłaszane są jedynie corocznie zarządzenia i instrukcje władz gospodarczych.

III KSIĘGOWOŚĆ REJESTROWA

Formy księgowości zmieniają się wraz z postępem społeczno-ekonomicznym i pozwalają w coraz to bardziej doskonały sposób przedstawiać treść ewidencjonowanych w księgowości procesów gospodarczych.

Początkowo stosowana księgowość włoska ustępuje miejsca bardziej ekonomicznej i bardziej przejrzystej księgowości tabelarycznej, a ta z kolei — księgowości przebiekowej, umożliwiającej przede wszystkim daleko idący podział pracy aparatu księgowości.

Wymienione formy księgowości okazały się jakościowo nie w pełni odpowiadające potrzebom gospodarki socjalistycznej. Dlatego właśnie szukano nowych rozwiązań, bardziej wszechstronnie ujmujących zachodzące w przedsiębiorstwie procesy gospodarcze.

Efektem tych prac było opracowanie w Związku Radzieckim księgowości dziennikowo-zleceńowej. Odmianną tej formy księgowości jest opracowana w Polsce księgowość rejestrowa.

Dotychczas nie posiadamy w literaturze pełnego opracowania z tego zakresu. Wymienić można jedynie następujące pozycje:

Instrukcja Nr 14 w sprawie systemu księgowości rejestrowej w przedsiębiorstwach handlu detalicznego. Cz. I. Oprac. MHW. Warszawa 1952. Polgos, s. 56.

W publikacji tej poza ogólnymi zasadami księgowości rejestrowej omówiono stosowane w przedsiębiorstwach handlu detalicznego rejestry i zestawienia, urzędzenia analityczne, ewidencję stanu zapasów i dzienne uzgodnienia rejestrów.

Przykład księgowania i wzory. Cz. 2 z załącznika instrukcji Nr 14 w sprawie systemu księgowości rejestrowej w przedsiębiorstwach handlu detalicznego. Oprac. MHW. Warszawa 1953. Polgos, s. 15, 82 wzory druków.

Instrukcja Nr 15 w sprawie systemu księgowości rejestrowej w przedsiębiorstwach handlu hurtowego. Oprac. MHW. Warszawa 1952. Polgos, s. 47.

Treść instrukcji analogiczna do treści podanej wyżej instrukcji Nr 14.

Próbę uogólnienia wiadomości w zakresie księgowości rejestrowej stanowi będące obecnie w druku opracowanie:

AUERBACH H., BUKI S., GINIATOWICZ M., ŚWIETLICKI WŁ.: *Księgowość rejestrowa w handlu* (tytuł wstępnie proponowany przez autorów, s. około 400).

Praca ta będzie pożyteczna dla praktyków, jak również przedstawia pewien dorobek teoretyczny. Omówiono technikę księgowości rejestrowej w powiązaniu z organizacją przedsiębiorstwa. Autorzy omawiają kolejno: ogólne zasady księgowości rejestrowej, księgową kontrolę zakupu, magazynowania i sprzedaży w przedsiębiorstwie handlu hurtowego, księgowość punktów sprzedaży detalicznej (sklepy typowe, sklepy komisowe, dzielnicowe biura opałów oraz kolektury), rejestry środków pieniężnych, księgowość kosztów handlowych, organizację działu księgowości przy stosowaniu formy rejestrowej.

Dodatkową literaturę w zakresie księgowości rejestrowej znaleźć można w artykułach, zamieszczonych w miesięczniku „Rachunkowość”.

Najważniejsze z nich to:

KMIOTEK A. J.: *Zasady księgowości rejestrowej.* 1952, nr 3, str. 97—105.

AUERBACH H., ŚWIETLICKI WŁ.: *Uproszczona ewidencja towarów w przedsiębiorstwach handlu hurtowego.* 1952, nr 3, str. 106—113.

GŁĘBICKI M.: *Rejestr zakupu towarów.* 1952, nr 2, str. 63—69; nr 3, str. 114—116.

BUKI S.: *Księgowość rejestrowa w przedsiębiorstwach handlu wewnętrznego.* 1952, nr 4, str. 150—158.

ŚWIETLICKI WŁ.: *Rejestr sprzedaży.* 1952, nr 4, str. 158—164.

PECHE T.: *Zagadnienia branżowe metody rejestrowej w przedsiębiorstwach handlowych.* 1952, nr 12, str. 521—525.

BUKI S.: *Organizacja pracy przy metodzie rejestrowej.* 1953, nr 5, str. 211—216.

IV PODRĘCZNIKI I MATERIAŁY DO NAUCZANIA

Dla celów szkolnictwa średniego i wyższego opracowano już kilka pomocy szkolnych z zakresu rachunkowości w handlu. Opracowano dla potrzeb szkolnictwa zawodowego następujące tematy ćwiczebne oparte na obecnie obowiązującym ramowym planie kont dla przedsiębiorstw handlu wewnętrznego:

SŁOSARCZYK T., ZALEWSKI J.: *Temat do księgowości. Hurtownia tekstylna.* Warszawa 1952. PWSZ, s. 37.

SOKAL S., TENDERA P.: *Temat w dokumentach z księgowości handlu hurtowego.* Warszawa 1953. PWSZ, s. 10, tabl. 83.

SOKAL S., TENDERA P.: *Metodyczny zbiór ćwiczeń z księgowości w oparciu o RPK 1952 r. dla przedsiębiorstw handlu wewnętrznego.* Warszawa 1952. PWSZ, s. 83, zał. 2.

SOKAL S., TENDERA P.: *Przykład z rachunkowości handlowej — temat w dokumentach z księgowości handlu detalicznego według RPK na rok 1952.* Warszawa 1952. PWSZ, s. 153.

Ponadto opracowano przykład z zakresu księgowości rejestrowej:

GINIATOWICZ M.: *Technika księgowości rejestrowej w przedsiębiorstwie handlu detalicznego.* Warszawa 1952. PWSZ, s. 172.

Dla potrzeb szkolnictwa zawodowego znajdują się w druku podręczniki m. in.:

KUNTZE J., KWIATKOWSKI W.: *Rachunkowość państwowych przedsiębiorstw handlowych.*

Dla potrzeb szkolnictwa wyższego wydano dwa opracowania:

SIWOŃ B.: *Rachunkowość podstawowych gałęzi gospodarstwa narodowego (przemysł i handel).* Wrocław 1952. PWN, s. 361. (Masz. pow.).

Jest to skrypt dla II roku studiów wydziału finansów wyższych szkół ekonomicznych (2-gi rok nauczania rachunkowości) zatwierdzony do użytku WSE przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego.

KOSSUT Z., PECHE T.: *Rachunkowość handlowa.* Warszawa 1952. PWN, z. 1, s. 185; z. 2, s. 176. (Masz. pow.).

Jest to skrypt dla II roku studiów wydziału handlu (2 rok nauczania rachunkowości) zatwierdzony do użytku WSE przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego.

Brak jest podręczników na poziomie akademickim. Należy przypuszczać, że opracowane skrypty stanowią punkt wyjściowy dla opracowania takich właśnie podręczników.

ŁUCJAN HOROWITZ

Handel specjalizowany artykułami przemysłowymi

Przegląd wydawnictw

Pośrednictwo handlu socjalistycznego w przekazywaniu towarów ze sfery produkcji do sfery konsumpcji posiada charakter procesu zarówno niezmiernie złożonego, jak i silnie zróżnicowanego w różnych dziedzinach obrotu towarowego. Zadania, stojące przed handlem socjalistycznym w związku z realizacją podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu, troska o zaspokajanie stale rosnących potrzeb

całego społeczeństwa wymagają zarówno dokładnej znajomości tych potrzeb, jak i precyzyjnych wiadomości o towarach, które służą ich zaspokajaniu. Stwarza to dla pracowników handlu socjalistycznego obowiązek stałego pogłębiania i rozszerzania swych kwalifikacji zawodowych. Zarówno analiza rynku i badanie popytu konsumpcyjnego, jak aktywne oddziaływanie na produkcję pod kątem widzenia do-

stosowania jakości i asortymentu towarów do potrzeb nabywców albo przegradzanie drogi do konsumenta towarom złej lub nieodpowiedniej jakości wymaga od pracowników handlu nie tylko ogólnych wiadomości z zakresu ekonomiki handlu i znajomości założeń organizacji i techniki handlu. Stwarza również konieczność ujmowania tych spraw z punktu widzenia specyficznych warunków poszczególnych dziedzin obrotu, poszczególnych branż handlu. Jest to tym konieczniejsze, iż stale rosnącym wymaganiom, dotyczącym pełnego zaspokajania potrzeb konsumenta, podnoszenia kultury handlu i sprawności obsługi konsumenta towarzyszą zadania planowe z zakresu obniżki kosztów obrotu i wzrostu wydajności pracy. Doskonalenie bazy materiałowo-technicznej handlu, racjonalizacja urządzeń sklepowych i magazynowych, lepsza organizacja przedsiębiorstwa handlowego i samego procesu sprzedaży itp. zadania wymagają stałego wnikania w specyficzne cechy, charakteryzujące zarówno poszczególne towary, stanowiące przedmiot obrotu, jak i organizację i technikę sprzedaży tych towarów.

Toteż w obrębie handlu radzieckiego handel specjalizowany odgrywa coraz poważniejszą rolę. „W celu dalszego usprawnienia obsługi konsumentów — stwierdza M. Z. Saburow w swym referacie na XIX Zjeździe KPZR — zakłada się rozszerzenie handlowej sieci detalicznej, przede wszystkim sieci *wy-specjalizowanych sklepów*“¹⁾ (podkr. Ł. H.), podczas gdy A. Mikojan formułuje równocześnie następującą wytyczną: „Konieczne jest zwiększenie sieci dobrze zaopatrzonych sklepów *branżowych*, a do kierowania tymi sklepami trzeba stworzyć w większych ośrodkach centrale *branżowe* na wzór Moskwy i Leningradu“²⁾ (podkr. Ł. H.).

Rozbudowa handlu specjalizowanego wymaga oczywiście dostarczenia pracownikom handlu odpowiednio specjalizowanej literatury fachowej, co znajduje pełny wyraz w rozwoju tego działu piśmiennictwa w ZSRR.

Zagadnienie rozwoju handlu specjalizowanego, rozwoju sieci sklepów i magazynów branżowych jest również aktualne w Polsce Ludowej na obecnym etapie rozwoju naszego handlu. Toteż dorobek piśmiennictwa radzieckiego w tym zakresie dostarcza nam przykładów, których dokładne studiowanie warunkuje dalszy pomyślny rozwój naszego handlu uspołecznionego. Dotychczasowe bowiem nasze piśmiennictwo fachowe, poświęcone zagadnieniom handlu specjalizowanego — szczególnie zag. handlu specjalizowanego artykułami przemysłowymi — nie nadążało na ogół za rozwojem naszych potrzeb.

I WYDAWNICTWA RADZIECKIE

Bazą specjalizacji w handlu radzieckim, a równocześnie warunkiem rozwoju specjalizowanego piśmiennictwa fachowego jest wszechstronny rozwój i postęp wiedzy i literatury towaroznawczej. Na specyfikę poszczególnych branż składają się bowiem obok zagadnień, stanowiących przedmiot dyscypliny, zwanej organizacją i techniką handlu, przede wszystkim problemy o charakterze towaroznawczym.

Próba przedstawienia, choćby w najpobieżniejszym skrócie, dorobku radzieckiego piśmiennictwa towaro-

znawczego przekraczałyby znacznie zarówno ramy, jak i zamierzenia niniejszego przeglądu. Towaroznawstwo radzieckie, które poszczycić się może uczynnymi tej miary, co J. J. Nikitinskij (1854 — 1924), P. P. Pietrow (1874 — 1928) lub F. W. Cerewitinow (1874 — 1947), rozporządza obecnie, zarówno w zakresie podręczników towaroznawstwa ogólnego, jak i szczegółowego, dużym wachlarzem pozycji bibliograficznych, dostosowanych charakterem wykładu do potrzeb szkolnictwa podstawowego, średniego i wyższego względnie do poziomu i przygotowania zawodowego pracowników handlowych wszystkich kategorii. Spośród bardzo wielu wymieniamy poniżej kilka nowszych i szczególnie istotnych pozycji:

Towarowiedzenie promysłennych towarow. (Towaroznawstwo towarów przemysłowych). Oprac. pod red. N. A. Archangielskiego. Moskwa 1947. Gostorgizdat, t. I, s. 308; t. II, s. 271.

KLASSEN A. N.: *Towarowiedzenie promysłennych towarow.* Moskwa 1949. Gostorgizdat, t. I, s. 421, t. II, s. 443.

Towarowiedzenie promysłennych towarow. T. I, oprac. N. A. Archangielski, M. D. Rezonow, L. M. Szczegłow, Moskwa 1950. Gostorgizdat, s. 503. T. II, oprac. N. A. Archangielski i in, Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 639. T. III, oprac. M. E. Siergiejew i in. Moskwa 1951. Gostorgizdat, s. 432. T. IV, oprac. B. S. Gurewicz i in, Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 744.

Tom I zawiera część ogólną oraz rozdziały o towarach metalowych, elektrycznych, ceramicznych i szklanych. Tom II obejmuje rozdziały o towarach włókienniczych (tkaninach), gotowej odzieży i towarach dziewiarskich. Tom III poświęcony jest skóróm surowym, skórze i namiastkom skóry, obuwiu, towarom rymarsko-siodlarskim oraz futrzarskim. Tom IV omawia masy plastyczne, towary chemiczne, drewno i wyroby z drewna, towary galanteryjne, perfumeryjno-kosmetyczne, szkolnobiurowe, fotograficzne, radiowe, muzyczne i sportowe. Wydawnictwo zatwierdzone jako podręcznik dla wydziałów towaroznawczych wyższych uczelni ekonomicznych stanowi równocześnie encyklopedyczne źródło wiadomości dla pracowników handlu artykułami przemysłowymi. Cechuje je wysoki poziom naukowy jak również jasność i przystępność wykładu.

ANDRUSEWICZ D. A.: *Towarowiedzenie promysłennych towarow.* Moskwa 1951. Gostorgizdat, s. 327.

Wydawnictwo zalecone przez Ministerstwo Handlu ZSRR jako podręcznik dla szkół handlowych. W 14 rozdziałach omówiono — poza wiadomościami wstępnymi — towaroznawstwo wyrobów szklanych, ceramicznych, metalowych artykułów gospodarstwa domowego, towarów elektrycznych dla użytku domowego, tkanin, wyrobów odzieżowych, dziewiarskich, obuwniczych, futrzarskich, galanteryjnych, perfumeryjno-kosmetycznych, mebli oraz wyrobów z drzewa.

PROSTJAKOW W. J.: *Towarowiedzenie chozjajstwiennych towarow.* (Towaroznawstwo artykułów gospodarstwa domowego) Moskwa 1951. Gostorgizdat, s. 207.

Praca omawia towaroznawstwo artykułów gospodarstwa domowego, usystematyzowanych następująco: towary farbiarsko-chemiczne, ceramiczne i szklane, metalowe, elektryczne, meble, towary drewniane i inne drobne wyroby, ceratę, tapety.

Issledowanje promysłennych towarow. (Badanie towarów przemysłowych) Praca zbiorowa pod red. prof. M. E. Siergiejewa. Moskwa 1950. Gostorgizdat, s. 400.

¹⁾ Nowe Drogi 1952 r. numer specjalny — październik, str. 192.

²⁾ Tamże — str. 249.

Książka zalecana jako podręcznik dla wydziałów towaroznawczych wyższych uczelni ekonomicznych przedstawia podstawowe metody organoleptyczne, fizyczne i chemiczne badania towarów przemysłowych.

Najnowsze publikacje radzieckie z dziedziny towaroznawstwa — zarówno wymienione powyżej, jak i w dalszym ciągu niniejszego przeglądu — charakteryzuje szereg cech, wypływających ze wspólnej naukowej, kolektywnym wysiłkiem udoskonalonej, marksistowskiej metody badania i przedstawiania zjawisk.

Główny nacisk kładą one na przedstawienie właściwości użytkowych towaru, przy czym wykład technologii ograniczony jest do elementów niezbędnych dla zrozumienia i oceny tych właściwości. Przedstawiają w całej pełni strukturę asortymentową poszczególnych branż w oparciu o najbardziej aktualne zasady stosowanej w praktyce klasyfikacji artykułowej i cennikowej. Podają w oparciu o istniejącą praktykę wiadomości o znakowaniu, sortowaniu, jakościowaniu i opakowaniu towarów. Przede wszystkim ich charakteryzują szczegółowo wymagania jakościowe, stawiane towarom w oparciu o najnowsze zdobycze wiedzy towaroznawczej i o najbardziej aktualne przepisy norm (standartów OST i GOST) względnie zastępujących je warunków technicznych (T. U.), podając szczegółowe wskazania odnośnie metod kontroli jakości. Taki wykład towaroznawstwa nacechowany jest z jednej strony maksymalną troską o możliwie pełne zaspokojenie rosnących potrzeb materialnych i kulturalnych konsumenta radzieckiego, z drugiej strony — bardzo ścisłym powiązaniem z aktualną praktyką obrotu. Tym się też tłumaczy duża ilość nowych wydań i opracowań tego samego tematu, za każdym razem rewidowanych i aktualizowanych.

Szczególną grupę wydawnictw dla handlu specjalizowanego stanowią prace ujmujące pod wspólnym tytułem wiadomości towaroznawcze i wiadomości z zakresu organizacji i techniki handlu dla poszczególnych grup artykułów przemysłowych. Są to wydawnictwa przeznaczone przede wszystkim dla praktyków: sprzedawców, kierowników sklepów względnie kierowników działów branżowych w wielobranżowych sklepach artykułów przemysłowych. Gostorgizdat poświęcił tym wydawnictwom dwie serie. Pierwsza wydana została głównie w r. 1947 pod nazwą „*W pomoszcz prodawcu*“ („Z pomocą sprzedawcy“), druga wzbogacona wieloma nowymi pozycjami, ukazywała się w okresie lat 1950—52 pod hasłem „*W pomoszcz prodawcu i zawiedujuszczemu sekcji promtowarnowo magazina*“ („Z pomocą sprzedawcy i kierownikowi działu w sklepie artykułów przemysłowych“).

Układ wszystkich tych publikacji odpowiada wspólnemu ich celowi. Dzielią się one w zasadzie na dwie podstawowe części, poprzedzone ogólnym wstępem, omawiającym przeważnie bardzo zwięźle najbardziej podstawowe zagadnienia, dotyczące ekonomiki danej dziedziny handlu.

Część pierwsza, towaroznawcza (względnie towaroznawczo-technologiczna w tych wypadkach, w których znajomość technologii produktu jest szczególnie ważna dla sprzedawcy) odznacza się metodą wykładu, powyżej już scharakteryzowaną. Część druga poświęcona jest organizacji i technice handlu w obrębie odnośnej branży (grupy) towarów. Kładą główny nacisk na organizację i technikę samego pro-

cesu sprzedaży omawia rozplanowanie i wyposażenie sklepów oraz stanowisk pracy w sklepach, pomieszczenia magazynowe, zasady, tryb i metody odbioru ilościowego i jakościowego, przechowywanie towaru i przygotowywanie go do sprzedaży, rozmieszczenie towaru w sklepie, urządzenie wystawy sklepowej, sposoby demonstrowania i sprzedaży oraz kwestie poradnictwa dla nabywców, metody badania popytu konsumpcyjnego, jak również, w niektórych wypadkach inne zagadnienia specyficzne lub szczególnie istotne dla danej dziedziny handlu (np. zaopatrzenie sklepów, sposób załatwiania reklamacji itp.). Książeczki te o rozmiarze wahającym się od 3 do 7 arkuszy wydawniczych odznaczają się również bardzo przystępną ceną (nie przekraczającą 2,50 rb.). Wśród publikacji tych znajdujemy pozycje, dotyczące prawie wszystkich dziedzin specjalizowanego obrotu artykułami przemysłowymi — od handlu artykułami włókienniczymi i odzieżą gotową aż do handlu zegarami, maszynami do szycia lub płytami gramofonowymi.

Na specjalną uwagę m. in. zasługują dwie pozycje, ujmujące zagadnienia handlu artykułami przemysłowymi jako całość:

STROGOW N. I.: *Organizacja i technika raboty promtowarnowo magazina*. (Organizacja i technika pracy sklepu artykułów przemysłowych) Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 104.

Sprawocznik direktora promtowarnowo magazina. (Informator kierownika sklepu artykułów przemysłowych) Moskwa 1951. Gostorgizdat, s. 308.

Część wstępna traktuje o prawach i obowiązkach kierownika sklepu, zagadnieniach współzawodnictwa pracy, inwentaryzacji, informacjach cennikowych itp. W dalszych rozdziałach tego niezmiernie wartościowego informatora zestawione są wytyczne względnie obowiązujące przepisy normatywne, dotyczące: budowy i wyposażenia sklepów, normowania handlu artykułami przemysłowymi, minimum asortymentowych dla towarów przemysłowych, zasad odbioru jakościowego i ilościowego, stosunków umownych z dostawcami oraz zagadnień zatrudnienia i płacy.

II WYDAWNICTWA POLSKIE

W porównaniu z dorobkiem piśmiennictwa radzieckiego w dziedzinie handlu specjalizowanego artykułami przemysłowymi wyniki osiągnięte na tym odcinku w Polsce są z natury rzeczy bardzo skromne. Są one również skromne w porównaniu z listą nowych polskich wydawnictw z zakresu handlu specjalizowanego artykułami spożywczymi. Tłumaczenia z języka rosyjskiego natrafiają na trudności, związane z koniecznością adaptacji wydawnictw radzieckich do specyficznych cech naszego układu asortymentowego oraz warunków rynkowych. To chyba wyjaśnia fakt, że nie dysponujemy dotychczas żadnym tłumaczeniem radzieckiego podręcznika towaroznawczego dla artykułów przemysłowych w przeciwstawieniu do towaroznawstwa artykułów spożywczych.³⁾ W działalności wydawniczej na tym odcinku nie widać dotychczas świadome i planowo obranego kierunku.

Oczywiście i w naszych warunkach rozwój piśmiennictwa w interesującej nas dziedzinie uwarunkowany jest przede wszystkim dalszym postępowaniem w wiedzy towaroznawczej, przyswojeniem sobie

³⁾ Towaroznawstwo produktów spożywczych. Praca zbiorowa pod red. G. G. Skrobańskiego. Warszawa 1950. Polgos, s. 624.

udoskonalonych i wypróbowanych w ZSRR metod badania i wykładu oraz ostatecznym wyzwoleniem się z nienaukowych, apologetycznych tradycji towaroznawstwa burżuazyjnego.

Z publikacji poświęconych towaroznawstwu ogólnemu towarów przemysłowych należy wymienić:

KRYŃSKI J., IWŃSKI J.: *Towaroznawstwo dla szkół handlowych*. Warszawa 1951. Polgos, cz. I, s. 186; cz. II, s. 219; cz. III — w druku.

Jest to przeróbka starego wydania podręcznika tychże autorów z r. 1946, stanowiąca niewątpliwie znaczny postęp w stosunku do opracowań dawniejszych. Część I zawiera: powtórzenie i uzupełnienie wiadomości z fizyki i chemii, towaroznawstwo towarów metalowych, nawozów sztucznych, kamieni i zapraw, towarów ceramicznych i szklanych, materiałów opałowych i oświetleniowych oraz towarów z drewna. Część II omawia towary włókiennicze i galanteryjne (w tej liczbie i wyroby odzieżowe, którym poświęca 10 stron), towary papiernicze, skórzane i futrzarskie. Praca wymaga dogłębnej rewizji.

IWŃSKI J., MYSONA M.: *Towaroznawstwo ogólne*. Warszawa 1951. PWN, cz. I, s. 256, cz. II, s. 268, cz. III (towary spożywcze), s. 208. (Masz. pow.). Skrypt dla wyższych uczelni. W wykładzie główny nacisk położony na technologię towarów.

Z wydawnictw, poświęconych poszczególnym branżom handlu artykułami przemysłowymi najbogaciej reprezentowane są publikacje, dotyczące artykułów włókienniczych. Wymienić tu wypada:

BIENIEK M., POSIŁA Z.: *Poradnik dla pracowników handlu włókienniczego*. Warszawa 1950. Polgos, s. 260.

Książka, poza częścią, poświęconą głównie technologii włókienniczej, posiada wartościową część szczegółową, omawiającą bardzo wyczerpująco asortyment tkanin. Wymaga obecnie aktualizacji.

BIENIEK M., SMOLEŃSKI W.: *Obrót artykułami włókienniczymi i odzieżowymi*. Cz. I. Łódź 1952. PWN, s. 179. (Masz. pow.) Skrypt.

Praca, poświęcona głównie zagadnieniom organizacji obrotu i organizacji przedsiębiorstw uczestniczących w obrocie, nie uwzględnia organizacji i techniki samego procesu sprzedaży. Obrót odzieżą potraktowany jest najzupełniej marginesowo.

CHYROSZ M., WANICZEK H.: *Materiałoznawstwo odzieżowe*. Warszawa 1951. PWSZ, s. 303.

Podręcznik dla techników odzieżowych. W pięciu rozdziałach omówiono surowce włókiennicze, materiały włókiennicze, materiały dodatkowe do produkcji odzieży, magazynowanie, konserwację, kontrolę oraz normalizację, jak również obecny stan przemysłu odzieżowego i włókienniczego. Jest to — wbrew swemu tytułowi — towaroznawstwo materiałów włókienniczych dla przemysłu odzieżowego.

CHYROSZ M., WANICZEK H.: *Materiały odzieżowe*. Warszawa 1953. PWSZ, s. 140.

BEUTH B.: *Materiałoznawstwo włókiennicze*. Warszawa 1953. PWT, s. 300.

Podręcznik dla techników włókienniczych i zasadniczych szkół włókienniczych.

Z wydawnictw poświęconych innym dziedzinom obrotu artykułami przemysłowymi można przytoczyć zaledwie kilka nowszych pozycji:

CZAJKOWSKI W.: *Porcelana — szkic towaroznawczy*. Warszawa 1952. Polgos, s. 68.

Ujęcie tematu — mimo tytułu — czysto technologiczne. Podręcznik przeznaczony dla pracowników handlu wewnętrznego i zagranicznego. Autor omawia na 5 stronach zarys historyczny produkcji porcelany, na 4 stronach podział wyrobów ceramicznych, na 18 stronach technologię produkcji, na 12 stronach porcelanę w handlu międzynarodowym, resztę poświęca głównie zagadnieniu zdobnictwa. Publikacja mało przydatna jako pomoc dla pracowników handlu.

DZIARCZYKOWSKI B.: *Drut i wyroby z drutu*. Warszawa 1951. Polgos, s. 207.

Książka dla pracowników handlu i zaopatrzenia uwzględnia w bardzo wyczerpujący sposób cały asortyment tej grupy towarów, w miarę możliwości nawiązując do obowiązujących norm, jak również katalogów i cenników. Zagadnienia organizacji i techniki handlu potraktowano jedynie marginesowo.

KOŁAKOWSKI T.: *Zarys towaroznawstwa papieru i materiałów piśmiennych*. Warszawa 1950. Zakłady Wydawnictw Spółdzielczych, s. 247.

Wyczerpujący podręcznik towaroznawczy, zawierający tabele z wzorami różnych gatunków papieru. Wymaga aktualizacji z uwagi na postęp prac normalizacyjnych.

SAWICKI F. A.: *Papier i jego właściwe zastosowanie*. Warszawa 1952. Polgos, s. 263.

Sklep żelazny. Oprac. J. Bero, S. Domański, S. Fronczak. Warszawa 1953. Polgos, s. 183.

Książka przeznaczona dla kierowników i sprzedawców sklepów branży żelaznej oraz pracowników zaopatrzenia. Zawiera w szczególności dokładne omówienie asortymentu metalowych wyrobów gospodarstwa domowego.

Na zakończenie wspomnieć wypada o jeszcze jednym wydawnictwie, które, mimo swej uniwersalnej treści, zwięźle i trafnie podaje wiadomości z zakresu towaroznawstwa oraz organizacji i techniki handlu artykułami przemysłowymi. Jest to:

Asortyment towarowy w sklepie Gminnej Spółdzielni. Warszawa 1952. Polgos, s. 208. Biblioteka szkoleniowa Centrali Rolniczej „Samopomoc Chłopska”. Tom XV.

JANUSZ ŁOŚ

Żywnienie zbiorowe

Przegląd literatury

Rozwój żywienia zbiorowego w krajach obozu socjalizmu wyraźnie odbiega od tradycyjnych rozwiązań, stosowanych w krajach kapitalizmu nie tylko w sensie techniczno-organizacyjnym lecz również pod względem treści społeczno-gospodarczej. Wzorem Związku Radzieckiego, gdzie jeszcze w okresie Rewolucji Październikowej organizowane przez władze państwowe żywnienie zbiorowe odegrało olbrzymią

rolę, również i w krajach demokracji ludowej ta nowa forma żywienia ludności pracującej stała się ważnym narzędziem polityki aprowizacyjnej, skutecznym czynnikiem podnoszenia stopy życiowej tej ludności. Odmienne cele żywienia zbiorowego i różny sposób ich realizacji znalazły odbicie w literaturze obu obozów. W literaturze kapitalistycznej autorzy ograniczają się raczej do analizy istniejącego stanu rzeczy.

W gospodarce socjalistycznej realizacja założeń żywienia zbiorowego idzie w parze z rozwojem jego podstaw teoretycznych.

Do dyspozycji literatury fachowej istnieje więc olbrzymi materiał rzeczowy, rozszerzający znakomicie jej pole widzenia, co łatwo zaobserwować można np. w literaturze radzieckiej.

Problematyka żywienia ze względu na swój charakter jest równie obszerna, jak skomplikowana. Pojęcie żywienia zbiorowego oznacza bowiem zarówno samą akcję społeczno-gospodarczą, jak i dział nauki, który stanowi jej teoretyczną podbudowę. Podobnie też, jak akcja żywienia zbiorowego odbywa się w polu działania kilku resortów, tak i jej teoretyczna podstawa leży na pograniczu wielu dyscyplin.

Tak więc będąc gałęzią wiedzy o odżywianiu organizmu teoria żywienia zbiorowego musi ogarniać całe obszerne dziedziny nauk przyrodniczych, jak chemia, fizjologia, biologia itp., równocześnie jednak musi w bardzo szerokim zakresie uwzględniać nauki społeczno-ekonomiczne. Nauka żywienia zbiorowego jako dyscyplina względnie świeżej daty szuka dopiero właściwej formy, która objęłaby całokształt zagadnienia.

W dostępnej u nas literaturze, zarówno własnej, jak przede wszystkim radzieckiej, spotyka się przeważnie opracowania, stanowiące wprawdzie zamkniętą całość, lecz poświęcone jakiemś specjalnemu działowi żywienia zbiorowego, spotyka się również osobne rozdziały poświęcone żywieniu zbiorowemu w pracach o rozleglejszej tematyce (np. higiena żywienia, fizjologia żywienia itp.). Brak jest natomiast podręczników obszerniejszych, typu encyklopedii, poświęconych wyłącznie zagadnieniu żywienia zbiorowego i traktujących je wyczerpująco.

Dorobek naszego piśmiennictwa w tej dziedzinie jest naderwyczał skromny, a w szczególności w zakresie żywienia zbiorowego w ścisłym znaczeniu tego słowa. Piśmiennictwo przedwojenne poświęcone było przeważnie bądź sprawom żywienia w ogóle, bądź sprawom gospodarstwa domowego. Z tego też powodu znaczna większość przytoczonych poniżej pozycji ma charakter pionierski i stanowi cenny wkład w budowę tej nowej dyscypliny.

BADECKA-CELZYŃSKA J.: *Technologia przyrządzania potraw*. Warszawa 1952. PWSZ, s. 208. Wiadomości wstępne z zakresu żywienia zbiorowego, zasady organizacji pracy oraz dane z zakresu towaroznawstwa żywnościowego i technologii sporządzania potraw. Podręcznik dla zasadniczych szkół gastronomicznych, dla wydziału kucharstwa.

BITTER C.: *Instytut Handlu i Żywnienia Zbiorowego. Organizacja żywienia pracowników w zakładach produkcyjnych*. Warszawa 1952. Polgos, s. 108.

Organizacja żywienia w dużych zakładach produkcyjnych (kopalnie, huty, fabryki itp.). Omówienie zasad higieny żywienia, organizacji produkcji i obsługi, sprawy pomieszczeń i urządzeń, zaopatrzenia, gospodarki magazynowej, gosp. odpadkami itp. Praca, zaopatrzona w ilustracje, plany i tabele, przeznaczona jest dla kierowników i pracowników zakładów żywienia zbiorowego oraz studentów specjalizujących się w dziedzinie żywienia zbiorowego.

CZERNY Z., STRASBURGER M.: *Zasady żywienia*. Wyd. II. Warszawa 1949. Czyt., s. 316.

Podstawowe wiadomości z fizjologii, chemii, towaroznawstwa oraz technologii przyrządzania potraw. Praca posiada podtytuł „Teoria przyrzą-

dzania potraw” i stanowi wznowienie przedwojennego podręcznika pod tymże tytułem, przeznaczonego dla nauczycielek gospodarstwa, słuchaczy liceów gospodarczych i hotelarskich itp.

DRAGAŃSKA M., JANOTA J., DUDZIK M., ŁOŚ J.: *Magazynowanie produktów spożywczych w zakładach żywienia zbiorowego*. Warszawa 1953. PWT, s. 168. IHZ.

Zasady gospodarki w magazynach zakładów żywienia zbiorowego. Wiadomości z zakresu towaroznawstwa najważniejszych produktów spożywczych. Praca, zaopatrzona w tablice i wzory, przeznaczona jest dla pracowników zakładów żywienia zbiorowego.

GLIWIC T., OLESIŃSKA I., ZIELIŃSKI A.: *Wypożyczenia techniczne zakładów żywienia zbiorowego (urządzenia stałe i sprzęt pomocniczy)*. Warszawa 1952. PWSZ, s. 200.

Ocena stanu, wyposażenia w zakładach żywienia zbiorowego. Opis instalacji i urządzeń. Ogólne wytyczne konserwacji, remontu i wymiany sprzętu. Podręcznik dla techników gastronomicznych opracowany przez pracowników IHZ.

GÓRSKI R.: *Planowanie żywienia zbiorowego*. Warszawa 1952. Polgos, s. 209.

Cele, zadania i zakres planowania sieci, produkcji i obrotu, zaopatrzenia, zatrudnienia i płac, kosztów, mechanizacji zakładów żywienia zbiorowego itp. Praca przeznaczoną jest głównie dla planistów przedsiębiorstw żywienia zbiorowego.

GÓRSKI R., SZTUCKI T.: *Wykorzystanie odpadków z zakładów żywienia zbiorowego*. Warszawa 1953. Polgos, s. 57, 1 nlb.

Praca omawia problem aktualny i istotny, którego prawidłowe rozwiązanie ma dla gospodarki narodowej olbrzymie znaczenie.

Zasadnicze receptury gastronomiczne na potrawy. Zapotrzebowanie materiałowe dla produkcji potraw w zakładach gastronomicznych. Warszawa 1952. Polgos, s. 320. Ministerstwo Handlu Wewnętrznego — Departament Żywnienia Zbiorowego. Zbiór recept obowiązujących w zakładach żywienia zbiorowego; do każdej grupy recept dołączone są krótkie uwagi ogólne i technologiczne.

NOWAKOWSKI B.: *Żywnienie w związku z pracą — według wykładów wygłoszonych na VI kursie dla lekarzy przemysłowych*. Warszawa 1947. Lekarski Instytut Naukowo-Wydawniczy, s. 30.

Praca podaje w skrócie najważniejsze wiadomości z zakresu higieny żywienia jako części programu higieny publicznej. Omawia związek między sposobem żywienia a wydajnością pracy.

PALUCH E.: *Racjonalne odżywianie*. Warszawa 1951. Państwowe Zakłady Wydawnictw Lekarskich, s. 112.

W sposób jasny i przystępny podane są podstawowe wiadomości z higieny żywienia. Broszurą tą posługiwać się mogą nawet osoby mniej zaznajomione z przyrodoznawstwem.

PĄGOWSKI S., RUTKOWSKI W.: *Dziczyna jako artykuł handlowy*. Warszawa 1952. Polgos, s. 114. Ekonomiczne znaczenie łowiectwa w Polsce Ludowej. Znaczenie dziczyny w handlu detalicznym. Zbiór przepisów, instrukcji i norm.

PYSZKOWSKI K.: *Rachunkowość zakładów żywienia zbiorowego*. Warszawa 1952. PWN, s. 2 nlb, II, 134.

Zadania i cele rachunkowości w zakładzie żywienia zbiorowego, zasady kalkulacji, ewidencji zapasów, ruchomości i sprzętu. Zasady rozliczeń działu produkcji i sprzedaży, sprawozdawczości finansowej itp. Wzory dowodów, raportów, rachunków. Praca stanowi skrypt Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Częstochowie.

SZCZYGIEL A.: *Zarys higieny żywienia*. Warszawa 1948. Lekarski Instytut Naukowo-Wydawniczy, s. 302.

Krótki rys historyczny rozwoju nauki żywienia. Ogólne wiadomości z zakresu fizjologii i higieny żywienia. Normy zapotrzebowania i skład środków spożywczych. Ogólna charakterystyka odżywiania się ludności w Polsce i zagranicą.

WYSOKIŃSKA Z.: *Zasady żywienia*. Warszawa 1953, PWSZ, s. 236.

Książka omawia podstawowe zagadnienia z zakresu fizjologii i higieny żywienia. Podaje normy pokarmowe i tabele wartości odżywczych produktów, wytyczne do planowania posiłków, żywienia różnych grup ludności, żywienia dietetycznego.

W zakresie żywienia dzieci wyróżniają się 2 pozycje:

WITKOWSKA S.: *Normy żywienia dzieci i jadłospisy*. Warszawa 1952. Polgos, s. 288. Biblioteka Żywienia Zbiorowego, T. 3.

WITKOWSKA S.: *Żywienie zbiorowe w żłobkach sezonowych*. Warszawa 1951. Polgos, s. 47.

Z bogatej literatury radzieckiej szczególne znaczenie posiadają tłumaczone na język polski następujące prace:

MAKSIMIENKO F. A.: *Ekonomika i planowanie żywienia zbiorowego*. Warszawa 1950. Polgos, s. 195.

Książka jest podręcznikiem dla szkół technicznych żywienia zbiorowego i zaznajamia czytelników z organizacją i planowaniem tej gałęzi gospodarki. Może też służyć podręcznym materiałem pomocniczym dla pracowników przedsiębiorstw żywienia zbiorowego, szczególnie zaś dla planistów.

ILJIN N. I.: *Księgowość w handlu radzieckim*. (Rozdział XI poświęcony księgowości w przedsiębiorstwach żywienia zbiorowego) Warszawa 1951. Polgos, str. 403 — 446*).

*) Patrz art. Z. Kossut: *Rachunkowość w handlu wewnętrznym*, str. 211—213.

TREŚĆ PIERWSZYCH TRZECH ZESZYTÓW „PRZEGLĄDU BIBLIOGRAFICZNEGO WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH“ z 1953 r.

Artykuły

Wielkie budowie socjalizmu w Polsce — Mieczysław Fleszar (z. 2, str. 56—59)

Wielka *Encyklopedia* Radziecka. Przewodnik Bibliograficzny (c. d.)

Finanse i rachunkowość — Marian Weralski (z. 1, str. 43—45)

Ekonomiki branżowe — Kazimierz Kąkol (z. 1, str. 45—46)

Ekonomika transportu — Kazimierz Kąkol (z. 1, str. 46)

Zagadnienia agrarne — Z. S. (z. 2, str. 99—100)

Geografia — Mieczysław Fleszar (z. 3, str. 155—157)

Karol Marks i jego dzieła — Bronisław Krauze (z. 1, str. 2—4)

Dzieła Marksa w Polsce Ludowej — Janusz Górski (z. 1, str. 5—7)

Planowanie gospodarki narodowej. Przegląd literatury — Jan Drewnowski (z. 2, str. 95—98)

Prace J. W. Stalina w Polsce Ludowej — Aleksander Müller (z. 3, str. 108—110)

Wynalazczość pracownicza. Przegl. piśmiennictwa — N. K. (z. 1, str. 46—48)

Recenzje

Recenzje w polskich czasopismach gospodarczych — Piotr Kaltenberg (z. 2, str. 100—102)

Biblioteka Finansów — Rec. Jerzy Lubowicki (z. 1, str. 48—50)

„Nauka Polska“. Rok I. Nr 1. Organ Polskiej Akademii Nauk — Rec. Piotr Kaltenberg, Zofia Zakrzewska (z. 3, str. 157—159)

Marks i Engels w Polsce. Materiały do bibliografii 1842 — 1952. — Rec. Andrzej Grodek (z. 3, str. 159—161)

Zagadnienia bibliograficzne w „Przeglądzie Bibliotecznym“ — H. S. (z. 3, str. 161—162)

Sprawozdania i informacje

Służba informacyjno-bibliograficzna bibliotek w dziedzinie nauk społeczno-ekonomicznych —

Hanna Uniejewska (z. 1, str. 51—52).

Łódzkie ośrodki informacyjno-bibliograficzne z za-

kresu nauk ekonomicznych — Helena Walterowa (z. 2, str. 102—104).

Służba informacyjno-bibliograficzna bibliotek krakowskich w dziedzinie nauk społeczno-ekonomicznych — Krystyna Dęborska (z. 3, str. 163—164).

UZUPEŁNIENIA I ZMIANY W WYKAZIE SKRÓTÓW CZASOPISM WYKORZYSTYWANYCH W PRZEGLĄDZIE BIBLIOGRAFICZNYM WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH W R. 1953

Czasopisma polskie

Biul. IHŻ — Biuletyn IHŻ.

Prasa pol. — Prasa Polska.

Czasopisma czechosłowackie

Technicka Prace

Cena 10 zł

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Redaguje Kolegium. Redaktor Naczelny Mieczysław Gutkowski.

Adres Redakcji: Warszawa, ul. Hoża 35, III piętro. Tel.: 806-28. Godziny przyjęć 12—15. Konsultacje z czytelnikami: poniedziałki w godz. 17—19, środy i piątki w godz. 13—15.

Wydawca: Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, Przed. Państwowe, Warszawa, ul. Poznańska 15. Tel.: 860-71.

Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze.

Cena pojedynczego egzemplarza zł 10, prenumerata półroczna zł 30, roczna zł 60.

Ceny ogłoszeń: za 1 cm² w tekście lub poza tekstem 9 zł.